

SOSIALISTISK *Framtid*

01/2014 LØSSALG - KR. 30,-

Ukraina:

**Kamp mot oligarki, fascisme og imperialisme
Fire ukrainske venstregrupper uttaler seg**

Den som sår vind, høster storm

Hendelsene i Ukraina vitner om at vi nærmer oss et totalt sammenbrudd i det internasjonale politiske systemet som tok form i etterkant av fascismens nederlag i den andre verdenskrigen. Russlands annekasjon av Krim, som var internasjonalt anerkjent som en del av Ukraina, er klart ulovlig og i strid med folkeretten. Men Russland kan med rette henvise til at NATO allerede har tilsidesatt disse prinsippene i forhold til krigene mot Jugoslavia, Afghanistan, Irak og Libya, så når USAs utenriksminister sier i en anklage mot Russland at "man rett og slett ikke invaderer et annet land under løgnaktige påskudd for å fremme egne interesser" har det dessverre null troverdighet. Det rettferdiggjør selvsagt ikke Russlands ulovlige annekasjon av deler av et annet europeisk land, men det er verdt å minne om at den vestlige undergravningen av folkeretten og stadige utvidelse av sine militære posisjoner mot Russland har bidratt til å gjøre det internasjonale lovsystemet irrelevant til fordel for reine stormaktsinteresser. Det skaper en veldig farlig utvikling.

Et tilsvarende sammenbrudd for det mellomfolkelige samarbeidet i Europa, er at det for første gang siden 1945 har blitt etablert en borgerlig samlingsregjering der et fascistisk parti inngår, og at dette partiet tas inn i varmen fra regjeringshold i USA og EU. Partiet Svoboda har nynazistisk bakgrunn og identifiserer seg åpent med historien til nazikollaboratørene i Ukrainas Uavhengighetshær og den ukrainske SS-divisjonen Galicia, som var delaktige i folkemord mot jøder og polakker under andre verdenskrig. Voldelige militser knytta til Svoboda og ekstremistbevegelsen Høyre sektor opererer

tilsynelatende straffefritt i Kiev og store deler av Vest-Ukraina, og bruker makten sin til å angripe og terrorisere politiske motstandere. I tre regioner der Svoboda står sterkt har de lokale myndighetene forbudt aktiviteten og symbolene til sine politiske motstandere, Kommunistpartiet og Regionenes Parti. At Høyres utenriksminister Børge Brende omtaler regjeringa der Svoboda inngår som "god og representativ" og lover dem økonomisk støtte er ikke bare uklokt, det er en skam. I bladet her presenterer vi analyser fra fire forskjellige venstrebevegelser i Ukraina. De er uenige om mye, men alle later til å være enige om at Svoboda representerer en reell fascistisk trussel mot landet.

Opprøret mot den folkevalgte, men dypt korrupte, Janukovitsj endte ikke med etableringa av en nasjonal samlingsregjering, men et pro-vestlig regime som fremmedgjorde store deler av befolkninga i Sørøst-Ukraina, som har dype historiske, kulturelle og økonomiske bånd til Russland. Det Ukraina og verden trenger nå er kloke politikere som kan føre til en deeskalering av situasjonen der behovene både i øst og vest blir tatt hensyn til, og der den falske motsetninga mellom russisk- og ukrainsktalende områder oppheves til fordel for en bevegelse for nasjonal uavhengighet, brobygging mellom Russland og EU og kamp mot de superrike oligarkenes lammende grep over landet. Alternativet kan være at det bryter ut en borgerkrig som vil få karakter av en stedfortrederkrig mellom Russland og NATO. En slik skjebne unner vi ingen.

Redaksjonen

Å bli hersa med - Kjell Underlid - s. 4

Hvorhen går Ukraina - Alan Woods - 6

Tale til det ukrainske kommunistpartiet mars 2014 - Petro Symonenko - 16

Kommuniké nummer 8 frå den antifascistiske rørsla Borotba - 21

#Leftmaidans 10 krav for Ukraina - 22

Ukrainske nazister oppfordra sine svenske kollegaer å angripe feminister - den autonome arbeiderunionen i Ukraina -24

Russisk annekasjon fører høyreekstremismen - Joakim Møllersen - 25

10 grunner til at Russland ikke tør å stole på oss, Norge/Vesten - Lars Birkelund - 26

Om motsigelsen mellom nødvendighet og frihet - Eystein Kleven - 27

Reiseskildring fra Palestina - Karen Storaker - 30

SOSIALISTISK
framtid

Sosialistisk framtid,
Boks 131, N-5804 Bergen.
sosialistiskframtid@bevegelsen.no

ISSN: 1503-6537

Utgiver: Bevegelsen for Sosialisme, Marxistisk forum
Norges Kommunistiske Ungdomsforbund og Forlaget
Marxist A/S.

Redaktør: Aslak Storaker.

Redaksjon: Oscar Dybedahl Aslak Storaker, Henrik
Carlsen, Marcos Amano og Aleksander Nordby

Forside: Aslak Storaker
Baksidefoto: Borotba

Redaksjonen avsluttet: 21.04.2014

Signerte artikler står for forfatters regning og representerer
ikke nødvendigvis utgiverorganisasjonenes synspunkter.

Opplag: 700
Trykk: A2G Grafisk AS.

Abonnement på Sosialistisk framtid (fire nummer): Kr. 200. Støtteabonnement: Kr. 300. Medlemskontingent BfS: Kr. 290 (SF inkludert i prisen). Skoleelever/dårlig råd: Kr. 190. Kontonummer for innbetaling av abonnement/kontingent: 0539 15 07653. NB: Ved betaling av kontingent og abonnement vennligst påfor navn og adresse og abonnement eller medlemskap i merknadsfeltet.

Utgis med støtte fra:

NORSK KULTURRÅD
Arts Council Norway

- Finst det noka slags von? Kan vi vona at verda overlever utan hungersnaud, krig og vald? Ja, men det er ikkje ein særleg lysteleg modell som må til for at det skal verta røyndom: absolutt likskap og folketalskontroll, som høyrest ut som Kina under Mao. Om vi ikkje aukar verdskonsumet og hindrar økonomisk stratifikasjon, altså avviking av det meste vi liker i den fyrste verda, i kombinasjon med få born, byrjar folketalsveksten raskt å avtaka, og der framme når vi både eit stabilt folketal og eit stabilt forbruk... Same kva: Vi kan ikkje ha elitar. Vi må altså få kommunisme utan velstandsauke.

- Liberalisten Jon Hustad kommenterer ein ny forskingsrapport frå NASA om moglegheitane for å unngå at sivilisasjonen kollapsar som følgje av økologisk overlast og sosialt ulikskap.

Kristne rømmer frå Libya

I februar vart sju kristne brutalt drepne utanfor Benghazi i Libya av islamske militsar som gjekk frå dør til dør og avretta alle kristne dei kunne finne. I mars i fjor vart over hundre kristne arresterte av islamske militsar og klandra for å ha konvertert; fleire av dei vart torturerte under det 100 dagar lange fangeskapet. Tre fjerdedelar av dei kristne i Libya har måtte rømme frå landet etter det NATO-støtta regimeskiftet i 2011.

Christian Post

529 egyptarar dømt til døden

529 medlemmer av det egyptiske brorskap er blitt dømt til døden i Egypt. Dei dødsdømde sto tiltalte for mellom anna drap på ein politimann og for drapsforsøk på to andre politimenn. Det sitjande regimet i Egypt har slått hardt ned på støttespelarane til Morsi sidan han vart avsett i juli i fjor. Sidan då har hundrevis av menneske blitt drepne, tusenvis arrestert og det muslimske brorskapet er blitt forbode.

NRK

Dei 85 rikaste personane eig like mykje som den fattigaste halvdelen av folket på jorda samla

I følgje Oxfam har dei 85 rikaste personane i verda ein samla rikdom på £tn, like mykje som dei fattigaste 3.5 milliardar av folkesetnaden på jorda. Rikdommen til den 1 % rikaste delen svarer til \$ 110tn (£ 60.88tn) eller 65 gonger så mykje som den fattigaste halvparten av folket på jorda. Det er grunn til å tru at denne opphopinga av økonomiske ressursar vil truge den politiske stabiliteten og skape politiske spenningar.

The Guardian

Krisa i Sør-Europa held fram

Tre millionar grekarar, eller 28 prosent av folkesetnaden, har alt blitt kasta ut av den nasjonale folketrygda og må dermed betale alle

helsekostnadene sine sjølv. I tillegg er helsevesenet i Hellas i ferd med å bli slanka radikalt og så og seie alle kontraktar er sagt opp. I Italia har talet på fattige dobla seg til totalt fem millionar i løpet av 2013, og hamna i følgje Eurostat på 12,5 prosent ved slutten av året. I Spania seier ein av fire unge spanjolar mellom 18 og 29 år at dei sjeldan eller aldri har råd til å ete kjøt eller fisk, viser ei ny europeisk undersøking. Spansk ungdom er den gruppa som sterkast har fått merke krisa i Europa. Stadig fleire unge menneske er tvungne til å bu heime hos foreldra sine i staden for å gjere seg sjølvstendige. Dermed har den økonomiske krisa sett livet på vent for ein heil generasjon på det europeiske kontinentet. Talet på ungdom som lid av alvorlege materielle manglar i Spania har auka frå 8 prosent til 28 prosent dei siste fire åra.

Kureren.no

Sveits nektar å avgje suverenitet

I midten av desember gav den sveitsiske regjeringa klarsignal for ny frihandelsavtale med EU. Vilkåret er at Sveits ikkje skal avgje suverenitet slik Noreg gjer i EØS-avtalen. Sveits er som Noreg med i frihandelsordninga EFTA, men sa nei til å bli med i EØS-avtalen fordi alpelandet ikkje vil overlate til ein grannestat å utforme lovverket sitt. Det prinsippet vil dei halde fast ved, slår den sveitsiske regjeringa fast. Sveits og EU har i staden for EØS-avtalen inngått over 120 bilatrale avtaler på konkrete område. Sveitsarane avgjer altså sjølv kva for nye EU-lover dei vil innføre.

ABC Nyheter

Utah er på veg mot å avskaffe heimløyse i 2015

Den amerikanske delstaten Utah har redusert kronisk heimløyse med 74 prosent dei siste åtte åra. 2000 menneske som lever på gata skal få ein heim seinast i 2015. Staten tildeler leilegheiter utan nokon løynde vilkår. I 2005 rekna Utah ut at det kostar staten \$ 16,670 årleg for kvar heimlaus person (mellom anna til fengselsopphald), medan kostnaden med ei leilegheit og

sosialarbeidar var \$ 11,000. Kvar heimlaus person som vert skaffa bustad har kontakt med ein sosialarbeidar, slik at vedkommande skal greie seg sjølv. Men dersom dette mislykkast skal dei framleis få bu i leilegheita.

Nationswell.com

Spebarnsmortaliteten på Cuba går stadig ned

Den 3. januar publiserte det kubanske helseministeriet ny statistikk som syner at spebarnsmortaliteten no er rekordlåg. Cuba ligg langt framfor USA når det gjeld denne viktige helseindikatoren. Spebarnsmortalitetsraten uttrykkjer talet på nyfødde per tusen levande fødte som døyr før dei er eitt år gamle. Den kubanske raten er i 2013 på 4,2 per tusen levande fødte. Dette er ned frå 4,6 i 2012. Cuba har ikkje den lågaste spebarnsmortaliteten i verda. Men Cuba har den lågaste spebarnsmortaliteten i heile Amerika, og ligg langt framfor land med liknande BNP som Cuba.

Peoples World

Saudi-Arabia trugar med å blokkere Qatar

Saudi-Arabia har truga med å blokkere nabogulfstaten Qatar til lands og langs sjøsida dersom landet ikkje kuttar banda sine med den muslimske brorskapen og stengjer Al Jazeera. Den saudiske kongefamilien vart rasande og kjende seg truga av den rolla Al Jazeera spelte det første året av den arabiske våren, der herskarar som vart rekna som allierte vart avsette i folkelege opprør i Egypt. Dei er like opprørde over at den Doha-baserte TV-stasjonen framstilte den internasjonale muslimske brorskapen og dei dåverande herskarane i Egypt på ein venlegsinna måte. Medan Qatar gav nærare 50 milliardar kroner i stønad til regjeringa til den muslimske brorskapen, har Saudi-Arabia gjeve 20 milliardar kroner i stønad til den nye militære kuppregjeringa. Qatar har nære band med den muslimske brorskapen i mange land, medan dei i Saudi-Arabia ser på den republikanske folkerørsla som eit trugsmål.

Huntington Post / Reuters

Å bli hersa med

– utilbørleg sosial dominans i det moderne arbeidslivet

AV KJELL UNDERLID

«Det handlar om arbeidsmiljøet og arbeidstakarar sitt ve og vel»

I arbeidsmiljølova har det psykososiale arbeidsmiljøet fått ein nokså brei plass. Her heiter det mellom anna at arbeidstakarens integritet og verdigheit skal ivaretakast, og det blir lagt ned forbod mot trakassering og anna utilbørleg framferd. Arbeidsmiljølova er eit sær sentralt verkty når det gjeld å hindre psykososiale arbeidsmiljøproblem, men det kan vere at ulike former for trakassering ikkje blir fanga opp av den juridiske «radaren», trass i at dei likevel kan påføre arbeidstakaren uboteleg skade når det gjeld helse, livskvalitet, vevære og jobbtrivsel.

Også forskarar har retta søkelyset mot psykososiale arbeidsmiljøproblem, og særleg når det gjeld jobbmobbing. Det kan likevel stillast spørsmålsteikn ved om denne forskinga fangar opp dei ulike aspekta ved utilbørleg åtferd i arbeidslivet. Ordet «mobbing» har elles blitt noko slite, det har ofte blitt misbrukt og vekker språkleg ein del misvisande assosiasjonar. Kan hende fangar heller ikkje mobbdefinisjonar og mobbeforskinga opp mange sær uheldige og helseskadelege former for åtferd i arbeidslivet, til dømes negativ lågintensitetsåtferd som strekkjer seg over lengre tid, og som er av ein sær subtil karakter.

Desse tankane, som har sin bakgrunn i eigne kvardagslege observasjonar frå arbeidslivet

og i ei saumfaring av aktuell faglitteratur om emnet, hadde planta ei uro i sinnet, og eg meinte at temaet var verdt å undersøke nærare. Eg gjennomførte derfor ein studie av det eg etter kvart kom til å omtale som utilbørleg sosial dominans i jobben. 13 arbeidstakarar i eit kvinnedominert miljø ved helse- og sosialfaglege utdanningar ved ein norsk høgskule blei intervjuar. Det var tale om lange djupneintervju av personar som hadde kjent seg utsette for og eksponerte for ein sosial dominans som dei opplevde som urimeleg, unødvendig, uønskt og plagsam, og som kjendest personleg viktig. Målet var ikkje å kartleggje førekomst og fordeling av slik dominans, men å identifisere ulike former for eller typar av utilbørleg sosial dominans, og korleis den blei opplevd. Ein kan kalle det ei djupneboring i den utilbørlege sosiale dominansens fenomenologi.

Deltakarane i studien fortalde om 36 ulike dominansepisodar som dei opplevde som utilbørlege. Desse episodane genererte ei brei vifte av ulike opplevingar. Eg har drøfta dei inngåande i boka Å bli hersa med. Utilbørleg sosial dominans på jobben, som nyss er kommen ut. Her syner eg eit utdrag av studien, og det var fem grunnkategoriar som skilde seg klart ut. Å bli irettesett – irettesetjingsdominans - vil seie å bli klandra eller kritisert for noko, å bli tilsnakka. Det kan variere frå høglydt utskjelling til mildare former for refs eller kritikk. «Irettesetjing» høyrer nokså til forlateleg ut, og som noko som er pårekeleg i arbeidslivet. Men måten irettesetjinga blei formidla på, intensiteten og konteksten medførte at den blei opplevd som utilbørleg. Vanvørnadsdominans dreiar seg om å trykkje ein

annan ned ved å syne ei åtferd som formidlar at ein ser ned på vedkommande, til dømes ved spott, hån, lætteleggjing, vanære, disrespekt, nedvurdering eller sosial devaluering, eller at ein ikkje viser vedkommande vørnads når det ville ha vore naturleg. Denne forma for dominans kan implisere at ein syner at ein misliker den andre, og kan ytre seg som fordømming, kritikk, ignorering, at ein har fått den andre i vrangstrupen, at ein vender han ryggen, tek avstand frå han, fordømmer, vrakar eller at ein nærer avsky for vedkommande. Negativ evaluering av den andre qua person, og at denne evalueringa blei kommunisert, er det sentrale elementet. Integritetskrenkjande dominans dreiar seg om å trakke på den andre og halde vedkommande nede på ein slik måte at det rammar heile mennesket som person på ein meir djuptgripande og breispektra måte, og slik dominans rører såleis ved identiteten og integriteten til den som blir utsett for den. Då blir den dominerte ekstra sårbar. Ved sosial marginaliseringsdominans blir den dominerte skyvd ut på sidelinja i forhold til eiga gruppe eller eigen organisasjon, eller til og med støytt ut eller halden utanfor. Ved arbeidsrolledomi-

Kjell Underlid

Å BLI HERSA MED

Utilbørleg sosial
dominans på
jobben

GYLDENDAL
AKADEMISK

A

Den utilbørlege sosiale dominansen kan best forståast som noko som rører ved det mellom-menneskelege og ved relasjonane til medarbeidarar og overordna. Sosial dominans er vel eit normalfenomen som ein vanskeleg kjem utanom i samfunn der menneske må samhandle og samarbeide over tid om felles oppgåver. Men når det gjeld utilbørleg sosial dominans, stiller det seg annleis. Det er eit normativt omgrep som gjeld ein praksis som kan bryte med lov og rett, som kan vurderast som uetisk av di den påfører den dominerte skadar, og/eller som kan innebere mangel på folkeskikk. Det rører ved makt og avmakt og ved undertrykking i små sosiale mikrokosmos. Det handlar om formelle eller uformelle hierarki i sosialt liv, eit herre-knekt-forhold.

Kan hende er slike former for utilbørleg sosial dominans på frammarsj i det moderne arbeidslivet? I eit arbeidsliv merkt av eit aktivt HMS-apparat underlagt arbeidsmiljølova, der open og tydeleg trakassering vil bli møtt med strenge sanksjonar, og der mobbing er blitt eit

fyord, kan det vere at plaginga får nye former som er meir fordekte, kamuflerte og subtile, og som det er vanskelegare å komme til livs. Kanskje skulle ei slik innsikt bli nedfelt i framtidige versjonar av arbeidsmiljølova? Og kanskje vil forskinga på mobbing i arbeidslivet tene på at det kjem til nye omgrep i verktykkassa? Utilbørleg sosial dominans kan nettopp vere ei slik nyvinning, av di omgrepet fangar opp nye sider ved denne problematikken, og av di ein då kan støtte seg til ein breiare teoribakgrunn. Det er i alle fall relevant frå ein praktisk og etisk synsvinkel. Det handlar om arbeidsmiljøet og om arbeidstakarars ve og vel. Når skadeverknadene for dei som blir utsette for utilbørleg sosial dominans, er så omfattande og alvorlege, fortener emnet større merksemd.

Kjell Underlid er professor ved Høgskulen i Bergen, psykologspesialist og forfattar av boka Å bli hersa med. Utilbørleg sosial dominans på jobben. Gyldendal Akademisk 2013.

nans kan den faktiske arbeidsbøra til den dominerte bli underkjend, og autonomien blir svekt i vedkommandes eigen arbeidssituasjon. Det kan til dømes skje på ein autoritær, udemokratisk og byråkratisk måte, eller som ei utidig og grunnlaus innblanding i den dominerte si arbeidsrolle.

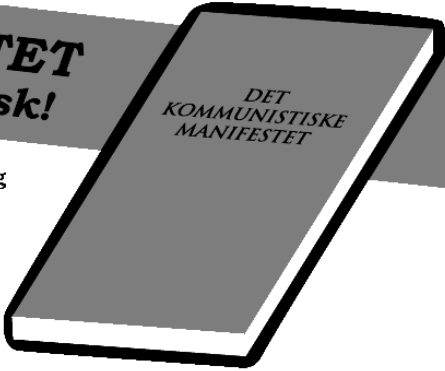
Den utilbørlege sosiale dominansen blei kommunisert med ord, kroppsspråk eller handlingar og formidla i samhandlingsprosessar. Felles for røynslene var at eksponering for slik dominans skapte aggressive, depressive og/eller engstelege kjensler hos dei dominerte, og verka øydeleggjande på helse, livskvalitet, velvære og jobbtrivsel. Det kunne vere tale om ein enkeltstående episode eller om plaging over år og jamvel tiår, og dominansen kunne komme både frå overordna og formelt likesilt kollegaer. Det som skjedde, kasta lange skuggar over livet til dei som blei ramma av det, og kunne jamvel invadere fritida. Eit fell-estrekke for mykje av denne dominansen var at den gjerne var av tvitydig og subtil karakter, og dermed noko som det ikkje var lett å vjerje seg mot og å rapportere til andre.

MANIFESTET

no på nynorsk!

Manifestet som Marx og Engels gav ut i 1848 er tvillaust den viktigaste boka skriven på 1800-talet. Eit vasskilje i historia. Nittitre år etter den fyrste og til no einaste utgåva av «Det kommunistiske manifestet» på nynorsk, kjem eit retta oppattprint. I ein strålende nynorsk målbunad, omsett av August Bosse. Ei språkleg oppleving - ikkje berre for nynorskfolk, historikarar, filosofar, sosialdemokratar, sosialistar og kommunistar.

marxist forlag

Manifestet utgjer 68 sider og har eit lite og nummerert opplag (biblio-fil-utgåve). Pris i utsal: kr 200,-.

Hvorhen går Ukraina?

AV ALAN WOODS

Mandag 24 februar

De dramatiske hendelsene i Ukraina har ført til Janukovytsjs fall. Men i virkeligheten er ikke dette slutten på dramaet, bare en mulig slutt på andre akt. I sannhetens øyeblikk var det ingen som var rede til å våge livet i forsvar for et regime så fullstendig råtnet opp fra innsiden at et kraftig puff var nok til å få det til å styrte sammen. Makten falt i opposisjonens hender som et overmodent eple faller fra et tre. Spørsmålet er: Hva vil de bruke den til.

Omgitt av vill feiring stemte Ukrainas parlament lørdag 22. februar for å avsette president Janukovytsj og holde presidentvalg 25. Mai. Men folk i Ukraina har sett alt dette før. Det er som en reprise av en dårlig film man allerede har sett og helst vil slippe å se igjen. Nå som i 2004/5 har et korrupt regime blitt avsatt. Nå som da snakker folk opprørt om en ny daggrø for Ukraina, om frihet, rettferdighet og demokrati. "Vi vant" er ordene på alles lepper. Men hvem var det strengt tatt som vant? Det er spørsmålet som nå – Akkurat som forrige gang.

De siste tjue årene i Ukraina viser at splittelsen av Sovjetunionen og opprettelsen av "nasjonal selvstendighet" på et kapitalistisk grunnlag ikke har løst noe for folk i Ukraina. Tvert om, to tiår etter etableringen av formell selvstendighet har et land som kunne vært rikt og blomstrende land, blitt kastet ut i en avgrunn av lidelse og økonomisk sammenbrudd.

Bak den demagogiske løgnen "uavhengighet" ligger herredømmet til et kriminelt, degenerert, og reaksjonært oligarki, et korrupt og undertrykkende mafiaregime verre enn det den russiske arbeiderklassen bærer på ryggen. Fallet føles desto bitrere for ukrainerne som nærer minner om en gammel, strålende fortid.

Ukrainas historie

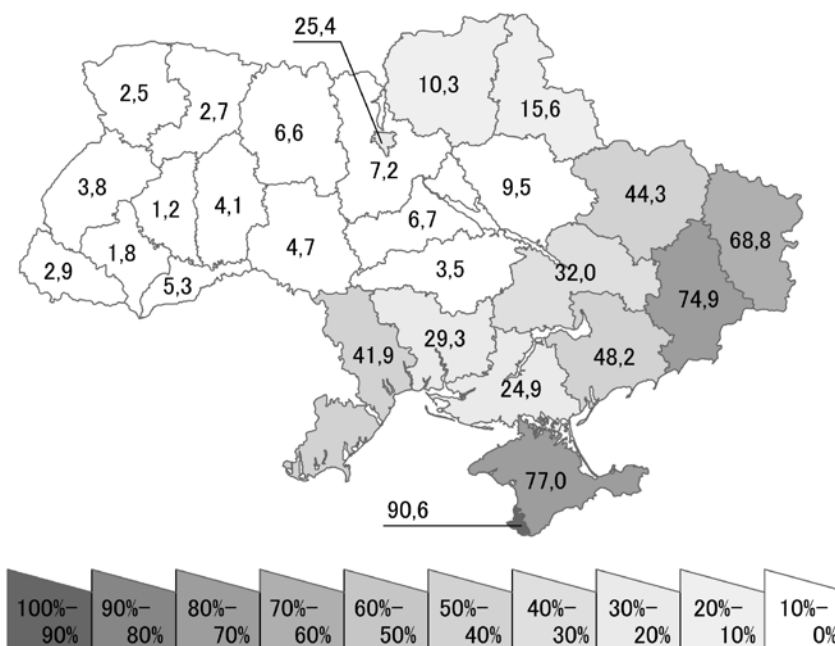
Ukrainas historiske skjebne er formet av geografi. Med et areal på 603,628 kvadratkilometer er det Europas største land. Dog er det fanget mellom øst og vest. Med den russiske føderasjon i øst og nordøst, Hviterussland i nordvest,

Polen, Slovakia og Ungarn i vest, Romania og Moldova i sørvest og Svartehavet og Azovhavet i sør og sørvest. Navnet Ukraina betyr grenseland.

Det ukrainske språket tilhører den østslaviske språkstammen, som også omfatter hviterussisk og russisk. Den ukrainske nasjonalbevisstheten er formet av kjennskap til en lang og rik historie. I middelalderen var Kiev et svært handels og kultursentrum men Moskva fortsatt bare var en liten ubetydelig landsby. Det ble faktisk regnet for å være sentrum for hele den østslaviske kulturen, og historisk hovedstad for det gamle Rus. Kiev var sentrum for et blomstrende kulturliv, vakker kunst og litteratur, poesi og musikk. Men denne lovende staten ble utslettet av mongolske invasjon og kom seg aldri igjen.

Tyngdepunktet i den østslaviske verden forflyttet seg til Moskvi. En kosak-

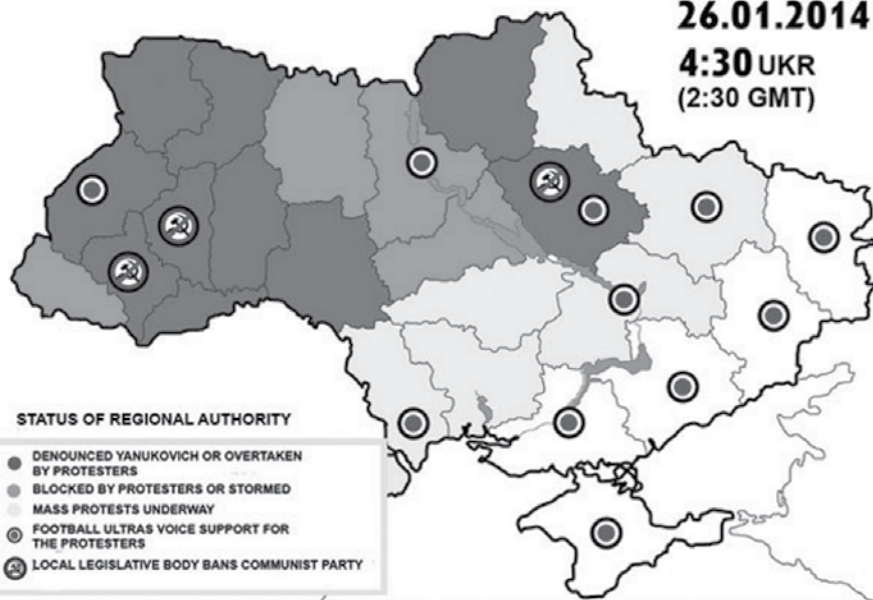
Et splitta land: Fem uavhengige meningsmålinger fra desember, januar og mars viste at mellom 45 og 57 % av ukrainerne støtta Euromaidan, mens mellom 42 og 50 % var motstandere. Støtten var størst i Vest-Ukraina og Kiev, mens motstanden var størst i Sørøst-Ukraina. Som det går fram av kartene her var vestlige mediers euforiske rapportering om "folket mot Janukovitsj" ensidige og uetterrettelige. EUs etterretningssjef Georgij Alafuzoff uttalte i et intervju med finsk tv 14. april at det, imotsetning til på Krimhalvøya, ikke er tilstede noe stort antall russiske agenter i Sørøst-Ukraina, og at de som demonstrerer mot den nye regjeringa er "vanlige folk som bor der og er misfornøyde med utviklinga i landet". Den nye regjeringa har sendt ut stridsvogner og politi for å slå ned på demonstrasjonene, men flere av disse har nektet å skyte på sitt eget folk og desertert eller slutta seg til opprøret. I et forsøk på å oppnå økt kontroll over situasjonen har regjeringa i Kiev forbudt russiske tv-sendinger i Ukraina.

Valgresultater fra presidentvalget i 2010. Flertall for Janukovitsj i regionene med mørk farge, Timosjenko i lyst. Bilde: Wikipedia.

26.01.2014

4:30 UKR
(2:30 GMT)

Regioner okkupert av Maidan i slutten av januar, inkl. merking av hvilke regioner der kommunistpartiet har blitt forbudt. Bilde: twitterkontoen til @euromaidan

Regioner med antimaidan-protester i mars. Bilde: Wikipedia.

Oligarkisk styre

I Sovjetunionen var Ukraina underlagt det sentrale byråkratiet i Moskva. Men som i enhver republikk fantes også et nasjonalt ukrainsk byråkrati, formet etter forbilde fra storebror i Moskva. Da det stalinistiske byråkratsystemet kollapset førte det derfor raskt til at Sovjetunionen ble splittet opp i sine bestanddeler. Under dekke av "nasjonal selvstendighetskamp" kunne grådige og korrupte byråkrater utnytte kaos og forvirring til å plyndre den nasjonaliserte økonomien og forvandle seg selv om til private kapitalister.

Disse oligarkene har tjent på korrupsjon og politisk kaos i de siste par tiår. En liten handfull røverbaroner nyter obskøn velstand på eiendommer de har stjålet fra folket gjennom såkalt privatisering. Omkring et halvt dusin oligarker har i Ukraina samlet seg ufattelige rikdommer siden Sovjetunionens kollaps.

Rinat Akhmetov har en formue anslått til 15.4 milliarder dollar og er nr. 47 på Forbes milliarderliste. Han eier fotballklubben Sjachtar Donetsk og er den største fisken i gruveindustrien i Donbas, presidentenes hjemtrakter i Øst-Ukraina. I 2011 betalte han 136.4 millioner pund for en loftsleilighet i boligkomplekset One Hyde Park i London, den dyreste eiendommen noensinne kjøpt i Storbritannia. Han har lenge vært regnet for å være makten bak tronen og var instrumentell i Janukovytsjs maktposisjonering.

Viktor Pinsjuk bygget seg også opp en diger formue mens svigerfaren Leonid Kutsjma var president. Janukovytsjs sønn Oleksandr, tannlege av yrke, har skaffet seg en svær formue som må ha krevd en hel del tanntrekking. En ukjent 28-åring ved navn Sergey Kurchenko ser ut til plutselig å ha skaffet seg kontroll over midler til verdi av 800 millioner dollar, fra hvor vet ingen.

Disse, og flere av samme sort er de viktigste herskerne i Ukraina. De styrer parlamentsmedlemmer og politiske partier, de eier TV-stasjoner og har politiske ledere i lomma. Slike menn og familiene deres lever i en luksus som fra en annen klode enn sine landsmenn og kvinner. I den andre ytterkanten lever flere millioner Ukrainere i ekstrem fattigdom, noen lever på randen av tiggings, mens andre tvinges til å emigrere. Slik ser regnskapet ut etter to tiår med borgerlig selvstendighet i Ukraina.

Slik er staa i Ukraina. De på toppen har trynne sine godt plassert nede i trauset mens de på bunnen synker stadig lenger ned. Dette har skapt grunnlag for syvende misnøye, sinne og frustrasjon i brede lag av befolkningen. For ni år siden uttrykte folket sin misnøye i det som ble hetende "Oransjerevolusjonen". I 2004/5 varte masseprotestene i to måneder. Viktor Janukovytsj var president da også. Han ble slått av den pro-vestlige Viktor Jutsjenko og hans daværende

krepublikk blomstret opp i et århundre i tidlig moderne tid, men Ukraina forble delt mellom Russland og Polen, og ble en slags bufferstat avhengig av sin storebror i nord som foraktfullt så på det som et "Lille Russland". I løpet av 1800-åra hadde Ukraina tilløp til en kulturell gjenoppliving, med forfattere som Taras Sjevtjenko og Panteleimon Kulisj. I en kort periode i 1918, like etter oktoberrevolusjonen, ble Ukraina erklært selvstendig, men dette var bare et dekke for tysk herredømme. Dette har alltid vært tilfelle for Ukraina. "Selvstendighet" har til syvende og sist alltid vist seg å være lite annet enn et fikenblad for utenlandsk styre i en eller annen form. Dette har ikke endret seg synderlig i vår egen tid.

Etter en kort borgerkrig hvor den røde hær beseiret de hvite og deres ukrainsk-nasjonalistiske allierte, ble Ukraina innlemmet i Sovjetunionen som en autonom sovjetrepublikk. Lenin hadde alltid insistert på nødvendigheten

av å behandle alle nasjonaliteter med respekt og advart mot å såre nasjonale følelser. Men Stalin og det store russiske byråkratiet overkjørte både Ukraina og andre nasjonaliteter.

Den Ukrainske bondestanden led en katastrofe som følge av tvangskollektiviseringen, hvor flere millioner døde av sult og atter andre millioner ble sendt i eksil i Sibir og andre fjerntliggende regioner hvorfra mange aldri kom tilbake. I 1930-åra under Stalins blodige utrenskninger ble det ukrainske kommunistpartiet desimert, sammen med flere av landets ledende intellektuelle som ble beskyldt for borgerlig nasjonalisme. Alle disse stalinistiske forbrytelsene ramponerte Lenins internasjonalistiske linje i det nasjonale spørsmål, undergravde solidariteten mellom sovjetfolkene og svekket Sovjetunionen fatalt i møte med Hitlers aggresjon. Under andre verdenskrig led folk i Ukraina nye og enda verre redsler i møte med tysk okkupasjon.

UKRAINA

allierte Julia Timosjenko. Men dette medførte ikke stort mer enn en overføring av politisk makt fra en fraksjon av oligarkiet til en annen. Ingen endring utenom utbytternes ansikter.

På grunnlag av massiv desillusjonering fikk Janukovytsj sin hevn, og ble valgt som president i 2010. Den uheldige Timosjenko havnet i kasjotten, beskyldt for "maktmisbruk" (misbrukte de ikke alle makt?). Igjen: Ingen forandring. Nå er ukrainerne tilbake i gatene. Atter en regjering har falt. Og noe har forandret seg, men ikke nødvendigvis til det bedre.

Økonomisk kollaps

Hendelsen som satte i gang den siste bølgen av massedemonstrasjoner var Janukovytsjregjerings beslutning om å takke nei til en omfattende samarbeidsavtale med EU under press fra Russland. Men misnøyens røtter ligger langt dypere.

I den siste tiden har Ukrainas kroniske økonomiske krise gått over i et fritt fall av skrekkinngjende omfang. Nasjonalvalutaen hryvnja har sunket til sitt offisielt laveste nivå målt mot dollar siden den ble opprettet for snart 18 år siden. Etter desperate forsøk på å holde valutaen stabil ved å gripe inn i valutamarkedene ble den ukrainske sentralbanken til slutt tvunget til å kutte valutakursen og innføre kapitalrestriksjoner med begrensninger på private overføringer til utlandet og forbud mot valutakjøp til utenlandske investeringer.

Forsøket på å holde hryvnjaen oppe ruinerte landets valutareserver. Ifølge offentlige data brukte sentralbanken bare i januar 1.7 milliarder dollar på å opprettholde valutakursen, og stod igjen med en valutareserve på bare 17.8 milliarder dollar. Dette er mindre enn hva Ukraina behøver for å dekke to måneders importutgifter. Utenlandske investorer trekker seg ut.

Talspersoner fra Ukrainas tidligere myndigheter la skylden for 10% devaluering på masseprotestene som startet i november. Men hryvnjaens fall er en naturlig følge av årevis med økonomisk nedgang, korrupsjon, svindel og kaos som nå kommer til uttrykk i et digert handel og budsjettunderskudd, 18 måneders nedgang og økende utenlandsgjeld. Den ukrainske økonomien lider en dødelig kombinasjon av de verste trekkene fra det gamle byråkratiske regimet og alle de verste trekkene fra gangsterkapitalismen. Ukrainas folk har bokstavelig talt fått det verste fra alle verdener.

Mange folk har sett seg nødt til forlate Ukraina, særlig fra landsbygda og de vestlige delene av landet, på jakt etter jobb og penger til å holde liv i familien. Ifølge verdensbanken er Ukraina på topp ti lista over pengeforsendelser fra utlandet, med transaksjoner på opp til 9.3 milliarder i 2013. De anslår at det totale antallet ukrainere

som jobber i utlandet er opp mot fem millioner. I 2012 sendte de hjem syv og en halv milliarder dollar via bankoverføringer (4% av Ukrainas BNP).

Oligarkiet fortsetter å plyndre folket, særlig gjennom kontrollen av bankene, som krever ågerrenter. "I Polen kan du ta opp lån til 7%, i Tyskland betaler du 3%" forteller forretningsmann i Lviv, Zenoviy Berms. "I Ukraina koster det deg 25-30% å låne fra banken." Mens oligarkene krangler over sin del av byttet, går mindre forretninger dukken. Mellom 2010 og 2012 sank antallet forretninger med 600.000 ifølge den statlige ukrainske statistikkkomiteen.

Mange selvstendige næringsdrivende og innehavere av små bedrifter deltok i protestene på gatene i hovedstaden og i andre byer. De blir stadig mer fortvilte og utmattet av massiv korrupsjon og press på forretningsdrift fra skatter, toll og inspektører på jakt etter bestikkelser. Middelklassen, særlig i det tradisjonelt nasjonalistiske, ukrainsktalende vest, kan lett komme til å falle for høyrevridde og nasjonalistiske demagoger.

EU og Ukraina

Lik en druknende, som griper etter strå, var det folk i Ukraina som så samarbeidsavtalen med EU som en vei ut av krisen. Så fortvilet er tilstanden i Ukrainas økonomi at mange innbilte seg at tettere bånd med EU ville gi dem samme levestandard som de hadde sett i Tyskland. At dette er en håpløs illusjon er noe enhver spanjol eller greker raskt ville kunne fortalt dem. Men i en håpløs situasjon lever man på drømmer, da det er lite annet å holde fast ved.

EUs tilbud om handelsavtale var populært i Vest-Ukraina fordi den ga løfte om å lette vilkårene for innvandring. Av åpenbare grunner har bevegelsen massiv støtte hos migrantarbeidere i Tysk-

Vil stanse NATO: Vladimir Putin gjør ingen hemmelighet av at det er realpolitikk og sikkerhetspolitiske vurderinger som ligger til grunn for Russlands politikk overfor Ukraina. I sin tale til nasjonen 18. mars anklaga Putin Vesten for å gang på gang ha brutt garantier overfor Russland ved at NATO ekspanderer videre østover og rakettforsvarssystemer bygges opp mot Russland i Europa. Putin kommenterte blant annet at "Det går en grense for alt. Og i Ukraina har våre vestlige partnere kryssa den grensa, og oppført seg uansvarlig og uprofesjonelt... La meg legge til at vi allerede har hørt erklæringer fra Kiev om at Ukraina vil slutte seg til NATO. Hva ville det bety for Krim og Sevastopols framtid? Det ville betydd at NATOs marine ville bli stasjonert i denne ærerike byen for det russiske militæret, og det ville skapt ikke en illusorisk men en reell trussel mot hele Sør-Russland... Jeg kan rett og slett ikke se for meg at vi ville dra til Sevastopol for å besøke matroser fra NATO. De fleste av dem er selvfølgelig kjekke gutter, men det er bedre at de kommer og besøker oss, som gjester, enn omvendt." Russlands tidligere president Dimitri Medvedev takka i 2011 soldatene som deltok i krigen mot Georgia for at de forhindra videre NATO-ekspansjon inn i Georgia og andre østblokkland i 2008.

Foto: Wikipedia.

Korrupt: Den avsatte presidenten Viktor Janukovitsj. Ifølge korrupsjonsforskeren Juhani Grossmann betaler vanlige ukrainere årlig 2,3 milliarder i bestikkelser til politikere og offentlige tjenestemenn. I Transparency International korrupsjonsindex fra 2012 havna Ukraina som nummer 144 av 176 undersøkte land. Amerikanske diplomater har tidligere omtalt regimene til de tidligere presidentene Kutsjma og Justjenko som rene kleptokratier. Janukovitsj-regimet skal ifølge den nyliberale økonomen Anders Åslund ha tuska til seg 50 – 60 milliarder kroner i året.

land, og vest i landet. Siden mange av innbyggerne i Vest-Ukraina jobber i EU var dette et svært fristende tilbud. I realiteten var det en kynisk manøver for å trekke Ukraina ut av banen rundt Russland og inn i EU og USAs påvirkningssfære.

Først så det ut til at Janukovitsj ville ta imot tilbudet, men plutselig endret han mening. Sjefene i tungindustrien i Øst-Ukraina, som er avhengige av å selge produktene sine til Russland, protesterte. De mente prisen for integrasjon i det europeiske markedet var for høy. De mer suksessrike sjefene i stålindustrien som eksporterte til markeder i EU og Asia forble tause. Dette tyder på en splittelse i oligarkiet. Et pling på telefonen fra Kreml var sannsynligvis nok til å få Janukovitsj til å tenke seg om på ny.

Det er ikke vanskelig å forstå beveggrunnen bak helomvendingen. Ukraina har en enorm og voksende gjeld. Spørsmålet er som alltid: Hvem skal betale? Vestlige myndigheter vil nødig dras inn i en anbudskrig om bistand til Ukraina. Frau Merkel har store ambisjoner, men disse dempes av en pengepugersk gjerrighet. Etter å ha klemte livskiten ut av folk i Hellas og skaffet seg ry som den knallharde nøkternhetens største forkjemper kan hun ikke plutselig begynne å pøse ut av skattebetalernes penger til Janukovitsj.

EU's tilbud var ekstremt gniert. Den daværende europeiske pakka skal etter sigende ha vært på mindre enn en milliard dollar. Det må nesten tas som en fornærmelse. Herr Janukovitsj er en ærens mann

og er derfor kun villig til å selge seg for en gunstig pris. Dette var rett og slett ikke nok. På den andre siden stod hans gamle venn Vladimir og viftet med både en særdeles saftig gulrot og en meget kraftig pisk: 15 milliarder om du takker ja, og full stans i gass og oljeforsyninger hvis ikke. Det var en enkel avgjørelse å ta for den beleiredede presidenten.

Myndighetenes avslag av samarbeidsavtalen kom som et sjokk. Dette ble gnisten som tente en eksplosjon som rystet regimet til grunnvollene.

Hva slags regime?

Det er marxisters plikt å analysere en bevegelses karakter, å fastslå dets klassekarakter, og avsløre hvilke interesser som ligger bak slagordene, og skille det som er progressivt fra det som er reaksjonært. Ikke alle massebevegelser er revolusjonære eller progressive. Og selv når folket makter å kaste et tyrannisk

og undertrykkende regime med revolusjonære midler er det ikke gitt at det som kommer i dets sted er særlig bedre. Menn og kvinners handlinger kan få helt andre resultater enn de hadde tenkt seg.

I november 2013 tok demonstrantene til gatene for å forsøke å tvinge presidenten til å gjøre om på avgjørelsen. I utgangspunktet kan protestene, som var fredelige, ha vært sett på med sympatiske øyne av mange vanlige ukrainere. Et overveldende flertall av folk i Ukraina er forarget på den skammelige tilstanden et potensielt framgangsrikt land har blitt redusert til av sine makthavere. Hatet mot de korrupte oligarkene er ikke mindre i den østlige delen enn i vest. Både ukrainsk- og russisktalende forbanner de rike parasittene som tapper landet for rikdom og samler det i utenlandske banker, mens de lever som kakser i London.

Masser av mennesker tok til Kievs gater. Denne gangen ventet folk ikke på at byadministrasjonen skulle åpne sine dører av fri vilje. Istedenfor stormet de bygningen, knuste noen ruter og okkuperte førsteetasjen. Tilsynelatende i panikk p.g.a. demonstrasjonene tydde Janukovitsj til represjoner. Men dette ble dårlig håndtert. Opprørspolitiet valset inn med batonger og delte ut nådeløs pryl. Minst fem personer ble drept. Men snarere enn å la seg skremme av slike brutale voldsopptøyer ble demonstrantene bare desto mer rasende.

Presidenten vekslet mellom å forsøke å fjerne demonstrantene med makt og forhandle med dem. Men tilbudene var for dårlige til å tilfredsstille demonstrantene og represaliene for milde til å kue dem. I løpet av noe få uker feide protestene over hele Ukraina og vokste raskt til et frontalangrep på Janukovitsj, med krav om å fjerne presidenten og gruppen han omgir seg med. Opptøyene fortsatte ut desember og januar, vokste og ble mer voldelige. Offentlige bygninger over hele landet ble okkupert.

Det kan virke som de riktige tallene over folk til stede på uavhengighetsplassen vekslet mellom 2 000 og 20 000. "Sjokktroppene" ble rekruttert blant Dynamo Kievs fotballsupportere. Folk flest i Kiev prøvde bare å opprettholde hverdagsrutinen. Ifølge utenlandske observatører er det bare et relativt lite antall aktivister som har deltatt i kamper, og "dagliglivet" har fortsatt i resten av hovedstaden. Men denne fremstillingen gir ikke et riktig bilde av omfanget av potensialet i opposisjonen. Dens hovedkilder er å finne blant innbyggerne i Vest-Ukraina.

Den såkalte Euromaidanbevegelsen i Kiev hadde støtte fra middelklassen: Ikke bare intellektuelle men også det tradisjonelle småborgerskapet. Det viktigste sosiale grunnlaget er ruinerte små og mellomstore forretningsfolk (som det er mange av i Ukraina) men også filleproletariatet – de deklasserte samfunnslagene som lever i utkanten av samfunnet, tiggere, tyver og andre demoraliserte elementer, alltid beredt for opptøyer, plyndring og brenning. Disse utgjør hæren av opprørere som dukker opp i enhver større massebevegelse og presser den over kanten. Arbeiderklassen derimot har forblitt for det meste passive.

Tross flere sammenstøt med politiet, og dusinvis skadd, var stemningen til å begynne med fredelig blant demonstrantene.

Noen av dem er lovlige politiske partier til høyre i det politiske spektrumet, som f.eks. Udar (slaget) Vitalij Klytsjkos parti. Klytsjko er en tidligere tungvektsbokser som har bodd i Tyskland i årevis. Dette sentrum-høyrepartiet, som er representert i parlamentet (radaen) ble opprettet i Berlin, nettopp for å fremme ideer om europeisk integrasjon. Klytsjko selv er en nikkedukke for Merkel og lyster hvert minste vink fra sjefene i Berlin.

Så har vi Batkivshchyna (fedrelandet) Dette er Julia Timosjenkos parti. Hun og Viktor Jutsjenko ledet oransjerevolusjonen i 2004, men har sittet i fengsel til hun nylig ble sluppet fri. EU hadde forlangt henne løslatelse som en del av avtalen med Janukovytsj, hvilket ble avslått. Hun har blitt erstattet som leder i partiet av Arsenij Jatsenjuk.

Vesten ser ut til å like Jatsenjuk, han snakker bra engelsk og er flink til å benytte seg hyppig av franske vestlige ører ynder å høre. Den beryktede telefonsamtalen mellom viseutenriksminister Victoria Nuland og USAs ambassadør i Ukraina Geoffrey Pyatt tyder på at Batkivshchynas leder var mannen Washington ville satse på mens Merkel ser ut til å foretrekke den mindre erfarne Klytsjko.

Ingen av de moderate partiene ser ut til å nyte full tillit fra demonstrantene.

Fascisme i Ukraina

Så langt de "respektable" ansiktene i den ukrainske opposisjonen, de foretrukne i Washington og Berlin. Men bak de lovlige høyrefløypartiene skjuler det seg skumle krefter. Partiet med det noe komiske navnet Svoboda (Frihet), ledes av Oleg Tjagnibok, og et høyreekstremt nynazistisk parti som prøver å fremstå som den "moderate" typen fascisme – i motsetning til ekstreme fascistiske og åpent nazistiske elementer, som også er tilstede i betydelige antall. Blant disse siste finner vi "Høyre sektor" (inkl. UNA-UNSO) ledet av Dmitry Jarosh.

Tilstedeværelsen av nasjonalistiske ekstremister blant demonstrantene var påfallende: Høyreekstreme og nasjonalistiske partier og regelrette fascistiske som åpenlyst fremviste nazisymboler fra krigsårene. BBC News rapporterte: "På Kievs gater instruerer høyreekstrem ungdom i svarte finlandshetter frivillige i motstand mot opprørspolitiet og organiserer vaktskiftordninger på barrikadene på uavhengighetsplassen." Nazigrupperinger har vokst opp som paddehatter etter et regnskyl. "Ukrainas patrioter", "Hvit hammer" og "Trident", en bevegelse som følger ideene til Stepan Bandera, en fascist fra krigstiden.

Foto: Global research.

Dette er ekstreme nazister hvis hat mot Russland går så langt at å mane til krig mot Russland er et nøkkelement i deres ideologi. Da Hitler angrep Sovjetunionen i 1941 var en liten minoritet i Ukraina beredt til å samarbeide med nazistene. Særlig den tidligere nevnte ukrainske nasjonalistbevegelsen anført av Stepan Bandera. Han forsøkte å vinne tysk støtte for sitt uavhengige Ukraina. Hans program var klart og tydelig fascistisk og rasistisk. I Avsnittet om minoritetspolitikken til Banderas organisasjon, Organisasjonen for Ukrainske nasjonalister" kan vi lese følgende:

"Moskali (russere), polakker og jøder er fiendtlig innstilt til oss, og må utslettes i kampen, særlig de som måtte gjøre motstand mot vårt regime: Deporter dem til deres egne land. Viktig: Knus deres intelligentsia, som kan befinne seg i maktposisjoner...Jøder må avsondres, fjernes fra offentlige stillinger for å unngå sabotasje, de som måtte anses som uunnværlige må kun få arbeide under oppsyn...Jødisk assimilering er umulig."

Disse ord ble satt ut i live. I slutten av 1942 utførte OUN-B etnisk rensning i Volhynia og tidlig i 1944 omfattet kampanjene også østre Galicia. Det er anslått at nærmere 70000 polakker, mest kvinner og barn samt ubevæpnede menn, ble slaktet i løpet av vår og sommerkampanjene i Volhynia av OUN-Bandera som bærer hovedansvaret for massakrene.

Nazistene brukte banderittene til å erobre Ukraina for siden å knuse dem. Naturligvis!

For Hitler fantes bare én herskerrase, og alle slaviske folk (Ukraina medregnet) tilhørte mindrereder raser kun egnet til å tjene de ariske overherrer. Nazistene behandlet ukrainerne som slaver og landet som brødkurv for å mette Tysklands behov for jordbruksvarer. Marerittet endte da den røde armé endelig befri Ukraina fra fascistenes barbari.

IMFs mann: Statsminister Arsenij Jatsenjuk representerer Fedrelandspartiet til Julia Timosjenko, som innehar 6 av 20 ministre i den nye regjeringa i Ukraina. Jatsenjuk har advart om at den nye regjeringa vil iverksette "ekstremt upopulære tiltak" for å redde landets økonomi og innfri kravene for lån fra det internasjonale pengefondet, IMF. "Vi er på randen av katastrofen, og dette er en regjering av politiske selvmordskandidater. Så velkommen til helvete," sa han til BBC 27. februar. De varsle reformene innebærer kutt i subsidier som vil øke prisen på gass (som folk bruker til oppvarming og matlaging) med 50 %, frossing av lønnsnivået til offentlig ansatte og mer progressiv skattlegging med høyere skatter for Ukrainas rikeste (faktisk!).

Generøs: USAs viseutenriksminister Victoria Nuland har aktivt drevet lobbyvirksomhet for at nåværende statsminister Arseniy Jatsenjuk skulle danne regjering i Ukraina, med Svoboda og UDAR som støttepartier. I en tale i Washington i desember fortalte Nuland at USA har investert over 30 milliarder kroner i det ukrainske sivilsamfunnet siden 1991. Denne støtten gis bl.a. via National Endowment for Democracy, som har som uttalt mål å "hjelpe nye demokratier til å lykkes. For Øst- og Sørøst-Europa er den beste måten å nå dette målet på at landene slutter seg til EU og NATO." Her avbildet sammen med Svobodas leder Oleh Tyahnyuk, UDARs leder Vitalij Klitsjko og Fedrelandspartiets Arseniy Jatsenjuk.

Foto: Wikipedia

I disse dager prøver somme å fornekte historiske realiteter og til og med gjøre fascistforbyteren Bandera til en slags nasjonalhelt. I 2010 tildelte den såkalt demokratiske vestlige yndlingen Viktor Jutsjenko posthumt tittelen "Helt av Ukraina" til Bandera. Denne skammelige prisen ble fordømt av både russiske, polske og jødiske organisasjoner og ble offisielt annullert i januar 2011. Nå bæres Banderas portrett freidig på uavhengighetsplassen. En tydelig indikator på hva som i det minste utgjør en betydelig del av aktivistene som kiver om makten i Ukraina.

Hvor reaksjonære disse "aktivistene" er ble tydeliggjort av ødeleggelsen av Leninmonumentet i Kiev og den brutale julingen de delte ut til aktivister fra venstresiden og fagforeninger. I starten ga QSPA (føderasjon for frie fagforeninger) sin udelte støtte til Maidanprotestene. Uten at der fantes noe spor av venstrevridd eller kommunistisk budskap. Men da Mirosjynitsjenko, et parlamentsmedlem fra Svoboda, fikk tak i et av deres flygeblader erklærte han umiddelbart at de var venstrevridde aktivister og det ble gitt beskjed fra podiet at de skulle kastes ut av demonstrasjonen. Fagforeningsaktivistene ble angrepet og en av dem fikk ansiktet trøkket inn. Slik kontrarevolusjonær vold blir ikke vist på TV-skjermer i vesten, som konsentrerer seg utelukkende om statsmaktens (rett nok unektelige) voldshandlinger.

Fascistiske partier og demagoger florerer i en tilstand av sosialt og økonomisk kaos som har drevet store deler av småborgerskapet til raseri. Slike desperate elementer drevet like mye av forakt for arbeiderklassen som av et altoppslukende misunnelse av rikingene, kan være i stand til desperat modige handlinger, men har ikke noe klart politisk program eller perspektiv annet enn et brennende hat til autoriteter og begjær etter å rive ned den bestående orden, som de ser som kilden til sine problemer. Slike folk kan lett manipuleres av fascistiske demagoger som forteller dem at de er av overlegen herkomst og kjemper for en Edel Sak: den ukrainske nasjons frelse fra jødiske oligarker, kommunister og russere. Sjøvinismens giftige avgasser blandes med bedøvende røkelsesduft og fanatiske presters lovsang.

Hva folk på gaten minst av alt mistenker er at bak dette sløret av pseudo-patriotisk demagogi finner man de privilegerte oligarkenes skjulte hånd. Nettopp dem som de skulle gjøre opprør mot trekker fortsatt i trådene. Og bak alle oppfordringer om å gjenopprette Ukrainas historiske storhet ligger en dødelig trussel mot et forent Ukraina, som kan rive det stykker og gi en blødende bit til tysk imperialismen og en til den rovgriske gjengen i Kreml. Som vanlig vil vanlige folk ende opp som taperne.

EU og USA

Uansett hvor mye EU skulle likt å lokke Ukraina inn i sin interessesfære, har politikerne i Brussel og

Berlin ingen interesse av å la de voldelige opptøyene eskalere ut av kontroll med de uvisse følgene det kunne fått. Amerikanerne kan tillate seg å være optimistiske, men den tyske kansleren har nok trøbbel fra før med å håndtere underskudd i Hellas og Spania, og er neppe særlig sugen på å skulle betale regninger for regjeringen i Kiev. Ei heller muligheten for å få en strøm av flyktninger på døra.

På den annen side har Tyskland et godt forhold til både Russland og president Putin, som forsyner tyske hjem og fabrikker med store mengder gass. Bekymret over den uventede utviklingen ringte Merkel Putin og ba ham om å stagge krisen og presse på for å få i gang en "konstruktiv dialog" mellom opposisjonen og myndighetene. Etter å ha snakket med Putin har hun uttalt at "alle parter er nødt til å påta seg sitt ansvar for å få stabilisert landet".

Slik overdrevent medgjørilig oppførsel har visst skapt irritasjon i Washington, som hadde forventet seg en mer robust respons på hendelsene i Kiev. Det hvite hus rettet umiddelbart fingeren mot Moskva, da et opptak ble lekket, hvor man kunne høre amerikanske toppdiplomater diskutere Ukraina. Konflikter og motsetninger imperialistene imellom kan ha sine mer komiske sider, noe de påfølgende hendelsene viser.

I et lydklipp som ble lagt ut på Youtube kan man høre en telefonsamtale mellom USAs viseutenriksminister Victoria Nuland og USAs ambassadør i Ukraina Geoffrey Pyatt. De diskuterer den perfekte (for USA) løsningen på problemene i Ukraina. Arsenij Jatsenjuk, opposisjonsleder og tidligere utenriksminister, bør være med i den nye regjeringen, mens Vitali Klitsjko beskrives om uerfaren, og en som trenger å gjøre de politiske leksene sine.

Nuland omtaler dem som "Yats" og "Klitsch". Og de to stemmene på opptaket beklager seg over hvordan USA oppfatter EU som "myke" overfor Ukraina, noe de helt klart gjør. På et punkt i samtalen, i frustrasjon over at EU ikke vil delta i USAs sanksjoner mot Ukrainas ledere utbryter Nuland: "Fuck the EU". En talskvinne for utenriksdepartementet har sagt at USA ikke vil kommentere opptakets autensitet, men at Nuland hadde unnskyldt seg overfor EUs representanter.

Det er umulig å finne sammenheng i dette. Om stemmene i opptaket ikke er av amerikanske diplomater, men av skuespillere eller andre tilfeldige personer, skulle det ikke være nødvendig for Nuland å be om forlatelse. Men sådan er de bysantinske underfundighetene i borgerlig diplomati.

For vår egen del er vi ikke et øyeblikk i tvil om at stemmen var Nulands og at den uraffinerte språkbruken uttrykker krystallklart Washingtons virkelige holdning overfor sine venner og allierte over Atlanteren.

Faktum er at både Berlin og Washington ønsker å opprette nikkedukkeregimer i Ukraina, selv om de har ulike preferanser innen nikkedukker. Merkel ønsker unngå et blodbad som utløse en strøm av flyktninger til EU. Nå som EU føler at de har fått styrket sitt grep om Ukraina handler de offentlige uttalelsene om "kompromisser". Det vil si kompromisser som gir EU og USA kontrollen og skyver Russland ut på sidelinja. Dette er den egentlige meningen med overgangskoalitionsregjeringen, den "nasjonale samlingsregjeringen". Men dette er lettere sagt enn gjort.

Sluttpill

Etter å ha rotet til represaliene, prestere det ukrainske regimet også å forkudre ettergivelsene. I løpet av de to månedene med opptøyer nektet Ukrainas president å gi etter på noen punkter overfor opposisjonens politikere. Vendepunktet kom 20. februar, da det Ukrainske parlamentet stemte for en våpenhvile. Etter et møte mellom toppene i Ukraina og EU erklærte Janukovitsj seg rede til å fremskynde president- og parlamentsvalget, opprette en nasjonal samlingsregjering og endre grunnloven.

Moskva ønsket trepartsforhandlinger om fremtidige handel og økonomiske forbindelser med Ukraina, men EU avsto. 21. februar, i lys av minkende støtte, skrev presidenten motvillig under på en kompromissavtale med opposisjonslederne. Etter å ha ekskludert Russland ble avtalen fremforhandlet med utenriksministrene fra Frankrike, Tyskland og Polen. Den tilbød en ny nasjonal samlingsregjering, endringer i grunnloven som overførte makt tilbake til parlamentet, og fremskyndelse av valg til desember. Ifølge den polske utenriksministeren var dette "den beste avtalen som var tilgjengelig"

Men hendelsene på gata beveger seg kjappere enn det treige diplomatiske maskineriet. Denne avtalen kunne ha vært nok til å føye den moderate opposisjonen og EU, for den ekstreme fløyen blant demonstrantene var den bare for et svakhetstegn å regne, et klarsignal til å fortsette kampen til den frem til den endelige seieren. Demonstrantene sa de ikke var villige til å vente til desember på valgene, ei heller godta annet en Janukovitsjs umiddelbare avgang.

Hadde samme tilbudet blitt lagt fram to måneder tidligere kunne det ha lyktes i å splitte opposisjonen og gjort ende på protestene. Men nå ble det helt riktig oppfattet som et svakhetstegn. De radikale avsto den "falske" fredsavtalen umiddelbart og trappet opp angrepene med stadig mer voldelige opptøyer i Kiev, og storminger av administrasjonsbygg over hele landet.

Den spredte volden fortsatte som om det ikke eksisterte noe diplomati. I Vest-Ukraina okku-

perte demonstrantene offentlige bygg og nektet å anerkjenne regjeringen i Kiev. Brannen spredte seg hurtig og opprørerne tok makten i vestlige byer som Uzjhorod, Luchka og Lviv. Fra hele Vest-Ukraina kom meldinger om at det lokale politiet hadde gått over på folkets side, og at lokale myndigheter hadde kollapset. Statsmakten smuldrer kvitt. Trusselen om borgerkrig vokste for hver time som gikk.

En tropp på om lag 60 politimenn ankom Kiev fra byen Sokal i Lvivregionen. De dro til Maidan i lag med prester og sivile frivillige bevæpnet med rifler. Kommandøren av Sokalpolitiet uttalte fra podiet: "Vi har også våpen og vi vet å bruke dem. Om så bare en kule fyres av i retning av Maidan, vil vi svare."

Da de skjønte at det gamle regimet var i ferd med å gå i oppløsning, tok demonstrantene kontroll over presidentens administrasjonsbygninger. De møtte ingen motstand. Politiet hadde sluttet å bevokte presidentbyggene og demonstrantene klarte å ta seg inn på presidentens overdådige landeiendom utenfor Kiev, og kunne her bivåne den prangende luksusen, betalt for med milliarder plyndret fra folket av et grådig og parasittisk oligarki.

Hendelsene på gata førte til en fundamental endring i maktbalansen i parlamentet. Et forsøk på en kompromissavtale utarbeidet i lag med EU klarte ikke å stanse en prosess som allerede hadde bikket over. Av frykt, om ikke for livet, så i alle fall for jobb og privilegier hadde flere medlemmer av Janukovitsjs parti byttet side. Til slutt stemte parlamentet for å fjerne ham fra makten og holde nyvalg 25. mai.

Opposisjonen hadde nå tatt kontroll over alle de viktigste maktpakene i Kiev. Parlamentsmedlemmer fra det regjerende partiet hadde blitt banket opp, bombardert med stein og truet til stillhet. En etter en har opposisjonen i parlamentet sparket de viktigste ministrene fra den forrige regjeringen og utpekt nye topper. Tidligere statsminister Timosjenko talte til folkemengdene på uavhengighetsplassen etter løslatelsen, og mellom tårevåte utbrudd oppfordret hun opposisjonen til å fortsette protestene. "Før dere har fullført jobben...har ingen rett til å dra" sa hun, uten å presisere hva "jobben" bestod i. USA og EU har møtt Timosjenkos løslatelse med entusiasme, og kalt den "essensiell for et demokratisk Ukraina". Men mange i Ukraina deler ikke denne entusiasmen. De husker hvordan hun og andre ledere av den såkalte Oransjerevolusjonen skuffet dem før. Det meldes at flere forlot plassen i avsky da Timosjenko entret scenen.

Fascistene i regjering: Svoboda ble dannet i 1991 under navnet Ukrainas Sosial-nasjonale parti, et navn som henspiller på Hitlers nasjonalsosialisme. Partiet går inn for å forby kommunistpartiet og kommunistisk symbolbruk og at bare etniske ukrainere skal inneha offentlige embeter. Partiet fikk 11 % av stemmene ved forrige parlamentsvalg og har inntil i år hatt observatørstatus i den europeiske nasjonalistalliansen der bl.a. ungarske Jobbik og greske Gyllent Dagry er medlemmer. Partiets leder Oleh Tyahanok uttalte i 2004 at Ukraina styres av en russisk-jødisk mafia, og oppfordra i 2005 myndighetene til å slå ned på "den kriminelle aktiviteten til organisert jødedom" som han anklaga for å gjennomføre folkemord mot etniske ukrainere ved å holde dem nede i fattigdom. I et intervju med BBC i år uttalte en representant fra Svobodas militis C14 at "Hovedkampen står mot at visse etniske grupper har kontroll over mange forretninger og økonomiske og politiske strukturer. Russere, jøder og polakker." Parlamentsmedlemmet Yuriy Mykhalchysyn har utgitt skrifter av Joseph Göbbels og omtalt Holocaust som "en lys periode i historien".

Konflikter i oligarkiet

Det nasjonale spørsmålet er alltid fullt av motsetninger, ingen steder mer så enn i Ukraina. Selv før oktoberrevolusjonen var ukrainsk språket man talte på bygda, mens Russisk var byenes språk. Siden sovjettiden har Øst-Ukraina vært base for landets industri, hjemland for brorparten av landets oligarki og valgbase for president Janukovitsjs regionsparti.

Det er nå seriøs fare for at dette komplekse og sårbare landet vil sprekke opp i sine bestanddeler med katastrofale følger for både øst og vest. Det meldes allerede at makthaverne på Krim har flydd til Moskva for å be om at Krim innlemmes i Russland om kaoset i Ukraina fortsetter. Den russiske marinen har en viktig base på Krim, en halvøy i Svartehavet, som Krustsjov overdro til Ukraina (angivelig under påvirkning av vodka). Russland vil ikke nøle med å ta Krim tilbake om de mener amerikanerne tar kontroll over Ukraina. Dette vil ytterligere forverre den økende spenningen mellom Russland og Vesten.

Etter hvert som situasjonen på gata forverres, kommer sprekker til syne i det styrende oligarkiet. Akmetov fikk økt sin formue i løpet av tre år med Janukovitsjs styre. Men andre deler av oligarkiet begynte etter hvert å lure på om presidenten kunne utgjøre en risiko for deres interesser. På nettsidene til Akmetovs SCM gruppe dukket det opp en uttalelse som tok til orde for mer dialog. Akmetov var nøye med å skape seg et godt forhold til opposisjonen, og sikre seg mot alle eventualiteter, forteller Feshenko. Oligarkene opprettholder gode relasjoner til opposisjonen som en forsikring, det er som å investere i futuremarkedet.

Oligarkene har også hatt sine problemer med Janukovitsj og "familien", de privilegerte forretningsmenn rundt presidenten som ble forfremmet og fikk tilgang til saftige kontrakter etter 2010. Ukrainere både i øst og vest har vært klar over korrupsjonen i hjertet av statsmakten. Men da demonstrantene invaderte Janukovitsjs palassresidens utenfor Kiev fikk de bakoversveis av mengdene gull og marmor.

Der var tennisbaner, en underjordisk boksering, strutser, påfugler, ryer, en fuglepaviljong, og noe som minnet om dyrehage med rådyr og villsvin, som viste seg å være presidentens private kjøttskafferi. Oppsynet ble komplettert med en flytende bankettsal utsmykket med vodkaflasker påklistret presidentens ansikt. Som noen sa: "Så det var altså her alle pengene havnet"

Dette plutselige synet av slike ekstravagante rikdommer har avslørt for alle i omfanget av

hvordan presidenten og hans menn hadde beriket seg på landets bekostning. Men forestillingen om at det kunne fungere som samlende faktor viste seg å slå feil. Folk i øst vet like godt som de i vest at hele politikerklassen er korrumpert. Men selv om de frastøtes av synet av en slik åpenbar korrupsjon, tror de ikke at de menn og kvinner som skal fylle Janukovitsjs sko vil være noe bedre.

Deres frykt og mistro til politikerne i Kiev overgår enhver tilfredsstillelse de måtte få av Janukovitsjs fall. Faktisk har hovedkritikken deres mot Janukovitsj vært at han ikke slo hardere ned på demonstrantene og tillot kaoset å utvikle seg, og at han rømte istedenfor å gjøre motstand. Her ser vi to Ukrainaer, ikke bare med ulikt talemål, men med to helt ulike og motstridende fortolkninger av samme hendelser. Dette er en ganske farlig situasjon, svanger med de alvorligste følger for Ukrainas fremtid.

Russland og Ukraina

USA og EUs diplomater strever for å trekke Ukraina i sin retning, og øke sin innflytelse i Kiev. Men EU har akkurat fått seg en nyttig lærepenge. Den som leker med ilden vil for eller siden brenne fingrene. Fortsettelsen av kaoset i Ukraina truer den økonomiske og politiske stabiliteten selv innad i EU.

EU, som er bekymret for følgene av krisen i Ukraina, forsøker å få i stand et kompromiss som går ut på å opprette en ny teknokratisk regjering ledet av opposisjonen og grunnlovsendringer som reduserer presidentens makt.

Tanken om at tettere forbindelser med EU vil tjene folk i Ukraina til gode motsies av fakta. Det er tvilsomt at EU kommer til å sende store pengesummer til Ukraina, gitt deres egne alvorlige finansielle problemer. Europeernes gir løfter i uklare vendinger om å gi finansiell hjelp til Ukraina "når demokratiet er gjenopprettet", og nettopp vagheten i dette løftet beviser mangelen på oppriktighet. Merkel sender ingen penger til Hellas. Hvorfor skulle hun være rausere med Ukraina?

Det europeiske borgerskapet ser nervøst til USA etter hjelp – USA forkledd som IMF. En mulig redningspakke fra IMF ville innebære tøffe vilkår, på linje med dem innført i hellas eller verre. Det vil måtte gjøre nådeløse kutt i offentlig pengebruk, økte skatter og reduksjon i subsidier. IMF krever en betydelig økning i energiprisen, opp mot 40%. Med andre ord: Mer fattigdom og elendighet enn det allerede er. Og videre, hva er det igjen av Ukrainas selvstendighet når alle viktige økonomiske og sosiale beslutninger tas av europeiske og

I følge Ha'aretz skal medlemmer av Svoboda ha delt ut "Sions vises protokoller" og "Mein Kampf" under protestene på Maidan. Partiet innehar tre ministre i den nye regjeringa, i tillegg til embetet som riksadvokat. Også lederen for det nasjonale sikkerhetsrådet har bakgrunn fra Svoboda. Europaparlamentet definerte i desember 2012 partiet som rasistisk, antisemittisk og xenofobisk, og oppfordret demokratiske partier til ikke å samarbeide eller inngå i noen former for allianse med dem. Den jødiske verdenskongressen har definert Svoboda som et antijødisk og nynazistisk parti, og oppfordra til at partiet bør forbyes. Så seint som i 2013 ble partiets leder erklært uønska i USA på grunn av sine antisemittiske uttalelser. Bildet viser to parlamentsmedlemmer fra Svoboda som viser fram nazistisk nummerologi. Tallet 14 representerer de fjorten ordene i en erklæring fra Ku Klux Klan-grunnlegger David Lane: "Vi må sikre eksistensen til folket vårt og en framtid for våre hvite barn". 88 står for den åttende bokstaven i alfabetet, altså HH – Heil Hitler!

amerikanske bankfolk?

Mens EU og USA søker å hale Ukraina vestover, over Russland press for å beholde nabolandet i sin leir. Som en motbalanse til EU jobber Putin med å danne et slags Eurasisk fellesmarked. Uten Ukraina vil dette være fäeng. Janukovytj fall betyr slettes ikke Russland er tvunget til å gi opp Ukraina til EU og USA. De har kraftige verktøy de kan bruke til å gjøre sine synspunkter følt.

Moskva har gjentatte ganger anklaget Vesten for å trekke i trådene i den ukrainske protestbevegelsen. En beskyldning Washington og Brussel har avfeid indignert, selv om deres innblanding i Ukrainas indre anliggende er like reelle som Moskvas. Sergei Glaziev, en av Putins rådgivere hevdet at USA "brakte 20 millioner dollar i uka" på å finansiere Ukrainas opposisjon, inkludert forsyninger av våpen. Russland har allerede trukket sin ambassadør ut av Kiev. Mer illevarslende er advarslene om at de vil komme til å forsvare den russisktalende befolkningen i Ukraina. Sist den slags språkbruk var i omløp var da Russland invaderte Georgia.

Om en slik utvikling ikke kan utelukkes, har Putin også andre våpen på lager. Forsyningen av billig russisk gass og russiske penger er det eneste som holder den vaklende ukrainske økonomien fra kollaps. At Moskva skulle være villige til å garantere for gjelden til en regjering som er åpent fiendtlig innstilt til Russland er eventyrlig. Forutsigbart nok har russerne allerede sagt at de vil stoppe hjelpen. Og de har advart om at alle tilnærmelser til EU vil besvares med høye tariffen på eksport fra Ukraina til Russland. De kan også komme til å kreve inn utestående gjeld. Noe som vil være nok til å sende den allerede skadegutte ukrainske økonomien ut i fritt fall, med skjebnesvangre konsekvenser.

En annen mulighet finnes også, og sannsynligheten for dette øker for hver dag: fullstendig sammenbrudd av Ukraina som et forent nasjon. Alt snakk om en "Ny dagry" er mildt sagt prematurt. Så langt ifra å ende i stabilitet, kan situasjonen fortsatt bli mye verre. Forkastningene i det ukrainske samfunnet er har blitt så dype at en splittelse av landet ikke kan utelukkes. Dette igjen vil ikke kunne skje uten at blod spilles.

Putin og hans rådgivere veier allerede denne muligheten. Om alternativet er å tape Ukraina helt, kan de komme til å foretrekke å avsondre den østlige delen som inneholder mesteparten av industrien, viktige kullreserver og rikt jordbruksland. En slik utvikling, som ikke kan skje på fredfullt vis, ville vært en katastrofe for folk i Ukraina. Det ville gjenreise Jugoslavias skrekkelige spøkelse.

Hva er løsningen?

Idet jeg skriver disse linjene antas Janukovytj, som rømte fra Kiev i helikopter, å befinne seg i Øst-Ukraina. Den avsatte presidenten har fordømt hendelsene i Kiev som et kupp og har sagt at han ikke vil gi seg. Dette er første tegn på at ingenting egentlig er løst. Hvorvidt Janukovytj vil overleve er et åpent spørsmål. Både Putin og oligarkene kan ha begynt å se på ham

som en risiko. Men det er i alle fall klart at den nye regjeringens myndighet ikke når Donetsk. Den såkalte nasjonale samling-regjeringen viser seg å være en regjering for nasjonal splittelse.

Janukovytjs Regionsparti er partiet for Øst-Ukrainas stålo-ligarker med tette bånd til Russland. De er tungt avhengige av det russiske markedet og er helt imot nærmere forbindelse til EU, noe som ville ha ruinert dem. Dette er også en viktig faktor for arbeidere i øst for å gå imot vendingen mot EU. Selv om de hater oligarkene og ikke elsker presidenten eller hans parti, frykter de at alternativet er verre.

Om protestbevegelsen hadde blitt fokusert i et totalangrep på korrupsjon, uten innblanding av ukrainsk nasjonalisme og pro-vestlige, anti-russiske holdninger, kunne den ha spredt seg til den industrielle arbeiderklassen i Øst-Ukraina. Regnestykket ville da raskt ha blitt et annet. Men de russisk-talende øst-ukrainerne kastet ett blick på fascistene og banderistflaggene på uavhengighetsplassen, og på ødeleggelsen av Lenin-statuene, og vendte seg bort i avsky.

Bevegelsens hovedsvakhhet har vært fraværet av en uavhengig arbeiderbevegelse. Det har vært flere forsøk på å organisere en nasjonal streik, men ingen har lyktes. Et overveldende flertall av arbeiderklassen er bittert fiendtlige til oligarkiet og det korrupte politiske regimet, men de anser seg ikke som representert av demonstrantene, og har inntatt en passiv holdning. Det er fraværet av en uavhengig proletær bevegelse som har drevet protestene inn i en blindgate.

Arbeidernes holdning i øst er preget av skeptisisme. Når de blir fortalt at Janukovytj er korrupt, trekker de på skuldrene og sier: "og hvem er ikke korrupte?". Denne skepsisen er velfundert. De har allerede erfaringer fra Oransjerevolusjonen og de husker hvordan det gikk. En omstokking på toppen. En gjeng oligarker ble erstattet av en annen, og massene hadde det like ille som før – nei faktisk verre, da landet sank enda dypere ned i myra av korrupsjon og kaos.

Med kapitalisme i bunn er framtidsutsiktene for Ukraina dystre. Finnes det noen annen retning som kunne beholdt landet samlet og uavhengig? Det gjør det faktisk. Det kan ikke være tvil om at størsteparten

Forbrødring: Svensker fra Nordisk Ungdom deler ut knekkebrød med sild og sennep til sine medkjempere i Svoboda og Høyre sektor. Svoboda har gode offisielle relasjoner med nazistene i Svenskernes Parti og Danskernes Parti og besøkte begge kongresser i 2013. Svenske nazister har nylig tatt initiativet til å opprette et internasjonalt frivillighetssenter i Kiev der nasjonalister fra hele Europa kan komme og delta i ideologisk skoling, gatepatroljering og opplæring i knivkamp. Senteret har inntil nylig ligget i Kommunistpartiets tidligere hovedkvarter, som ble okkupert av Svobodas milits C14 rett etter avsettelsen av Janukovytsj. 9. april kom det imidlertid meldinger om at C14 ble kasta ut av politiet, men de rakk å sette bygningen i brann før de dro sin vei. Foto: Stormfront.

av vanlige ukrainere er luta lei av, og ønsker å få en slutt på situasjonen. Men det første spørsmålet de burde stille er: Hva er alternativet?

Det fins ingen snarveier eller enkle løsninger. Så lenge politikken i Ukraina ikke inneholder annet enn en konstant dragkamp mellom ulike fløyer av det samme oligarkiet vil ingen reel løsning være mulig. Arbeiderklassen må ikke på noen måte sette lit til noen borgerlig politikk eller stat. Det vil bare føre til ett svik etter det andre.

Hovedproblemet handler om lederskap. Om kommunistpartiet hadde vært et ekte kommunistparti ville der ikke vært noe problem. Men det såkalte kommunistpartiet har spilt en skammelig rolle. KPU har aldri kjempet mot oligarkiet og har forlatt enhver pretensjon om å representere sosialisme. Derfor har det blitt henvist til irrelevans.

I kampens hete vil arbeiderklassen komme til å se behovet for et genuint kommunistparti. Et parti som står for programmet og ideene til Lenin og oktoberrevolusjonen, det eneste programmet som kan gi Ukraina og dets folk en framtid. Det eneste reelle alternativet til oligarkstyret er et demokratisk sosialistisk Ukraina, hvor landjorda, bankene og industrien er i hendene på arbeiderklassen, og landets rikdommer brukes til alles fordel. Et slikt program kunne skjære gjennom alle forskjeller mellom øst og vest og forent det arbeidende folk mot de rike parasittene. Første vilkår er umiddelbar arrest av alle oligarkene, og ekspropriering av all rikdom og eiendom. Man kan få en slags forestilling av denne rikdommen ved å studere bildene fra Janukovytsjs private palass i Kiev. Rovergodset må gis tilbake til folket det ble tatt fra. Det må bruke til å finansiere gjenoppbyggingen av Ukraina, på bakgrunn av en demokratisk planlagt sosialistisk økonomi.

Andre skritt er at all gjelden oligarkene og de politiske nikkedukkene har løpt seg opp på vegne av landet må avvises. Folk i Ukraina ble aldri rådspurt om ledernes lyssky handler og kan ikke stilles ansvarlige for dem. De kan ikke tillate utenlandske banditter å suge mer blod! Rikdommene skapt av ukrainske arbeidere må bli i Ukraina og an-

vendes til fordel for de som har skapt den.

Bedre enn noe annet folk skjønner ukrainerne at de ikke kan stå alene. Det reaksjonært utopiske målet "sosialisme i ett land" ledet Russland og Ukraina inn i blindgatene de befinner seg i. Ukraina må integrere økonomien med nabolandene, men dette må gjøres på grunnlag av solidaritet og vennskap, ikke ved at ett land dominerer og herser med et annet. Et sunt forhold mellom Ukraina og Russland er helt nødvendig og ganske naturlig. De to folkene er forbundet med lange og kraftige bånd. Problemet oppstår når Ukraina føler seg overkjørt av sin mektigere bror. Det var ikke slik Lenin ville ha det. Bolsjevismen stod for ekte internasjonalisme. Den tidlige Sovjetunionen var grunnlagt på proletær internasjonalisme, vennskap og fullstendig likhet. Det er nødvendig å gå tilbake til disse prinsippene.

Russland på lik linje med Ukraina er styrt av et privilegert og korrupt oligarki som følger sine egne selviske interesser. Dersom arbeiderne i Ukraina tok makten ville ikke Putin overleve en uke. Programmet for internasjonal sosialisme, Lenins program, ville stå som et fyrtårn for alle statene i den tidligere Sovjetunionen, om å bryte med kapitalistisk slaveri og gå sammen om en reelt fri og likes tilt sosialistisk føderasjon.

Så snart arbeiderklassen har ristet av seg parasittene og tatt tilbake produksjonsmidlene er det bare himmelen som setter grenser. Ved å slå sammen de kolossale ressursene i disse landene med utgangspunkt i en harmonisk produksjonsplan ville det være mulig raskt å heve levestandarden. Under slike forhold ville det være folk i EU og Amerika som så med misunnelse mot øst, og ta til gatene med krav om at Europa skulle gå inn i den sosialistiske føderasjonen.

Den første forutsetningen er at arbeiderklassen i Ukraina må ta makten i egne hender. Så kan de begynne å løse problemene. De burde så oppfordre sine russiske arbeiderbrødre til å følge dem. I Lenins navn! I sosialismens navn! I arbeiderklassens navn! Det er eneste vei fremover.

*Artikkelen er tidligere publisert på
www.marxis.com*

Reis deg opp, stolte land!

AV PETRO SYMONENKO
FØRSTESekretær i Ukrainas
Kommunistiske Parti.

*Tale til den ekstraordinære 47.kongressen til
kommunistpartiet 25. mars 2014.*

Kameratar!

I dag har vi samla den ekstraordinære 47. kongressen til Ukrainas kommunistiske parti, for å definere våre mål og utvikle taktikkar i møte med etableringa av eit nasjonalfascistisk regime og for å bestemme vår posisjon når det gjeld eit framskote presidentval.

I møte med fullstendig antikommunistisk propaganda må vi legge fram ei klar politisk-økonomisk analyse av kva som skjer med klasseposisjonane i det ukrainske samfunnet, for å forklare naturen til desse omveltingane, deira ytre og indre årsaker og ikkje minst konsekvensane av endå ein ukrainsk fargekontrarevolusjon i perioden november 2013 - februar 2014. Hendingane i Ukraina fann stad på bakgrunn av ei djup krise i det moderne kapitalistiske systemet. Global overproduksjon, danning av «bobler» i verdas kapitalmarknader, valuta- og finans«krigføring», intensivering av kampen om ressursar, marknader og makt/påverknads-sfærer innan internasjonale relasjonar.

Årsaka til oppstanden i Ukraina

I dag kan vi tydeleg observere to trendar. For det første ein auke i arbeidsløyse i Vesten, ein storskala offensiv mot sosiale-, arbeidslivs- og sivile rettar for dei arbeidande klassene i desse landa.

For det andre styrkinga av ein aggressiv nykolonialistisk politikk frå USA og deira europeiske satellittstatar, for å etablere kontroll over dei naturlege, finansielle og menneskelege ressursane i utviklingsland.

Det å «plante demokrati» og fyre opp farge-

kontrarevolusjonar, den arabiske våren og «Maidan»-kupp er berre våpen til å forsterke handlingsrommet til vestleg kapital over befolkningar på nasjonalt og globalt nivå. Til å kontrollere den indre og ytre politikken til utviklingsland. Til dette formålet har allereie den andre «Maidan»-revolusjonen i Ukraina mottatt fullstendig finansiell, organisatorisk og politisk støtte frå USA og satellittland. I kontrast til den politiske lina i 2004, skjuler ikkje lenger USA og EU denne innblandinga, men deltok i openlys strid med diplomatiske normer. Dei har utan skam støtta ukrainske nasjonalistar og ultraradikale. Dei heldt oppviglande talar på Maidan, dikterte bemaning og andre avgjerder.

Men den grunnleggjande årsaka til dei folkelige oppstandane i Ukraina, er sjølvsagt indre politiske og sosioøkonomiske ulikskapar, aggressiv antisosial politikk, ei djup krise i økonomien og brot mot sivile rettar. Med den erklærte europeiske kursen til Regionspartiet (partiet til Janukovitsj), saman med Fedrelandsforbundet (Timosjenko og Jatsjenjuk), UDAR (Klitsjko) og Svoboda, viste ei ny bølge av liberale reformer seg å vere ingenting anna enn ekspropriasjon av økonomiske og sivile rettar. Pensjonsreform, helse, utdanning og arbeidslover sikta seg primært mot ei demontering av velferdsstaten, revisjon av konstitusjonelle garantiar og tilranning av makt for ukrainsk oligarkisk kapital.

Middelmåtig aktivitet frå Regionspartiet og leiaren deira Janukovitsj, gjerrigskap og grådighet frå regime deira førte til den faktiske kollapsen av nasjonaløkonomien - ført til konkursens rand - og sette Ukraina i ein situasjon med fare for oppsplitting og tap av nasjonal suverenitet. Landet har kome i ein situasjon der dei uprivilegerte «lågare klass-

ene» ikkje kan eller vil leve med det gamle, og «innbytarane» viser ein aukande mangel på styringsevne. Indignasjonen til innbyggjarane kom av total korrupsjon, samansmelting av næringsliv og regjering, eit lamma juridisk system og politivesen og diskrediterte valprosedyrar. Borgarane vart fråtekne nesten alle rettar og hadde ikkje nokon legitim måte å rette dei opp att.

Oligarkane sin kamp for makt og eigedom, uansvarleg innanriks- og utanrikspolitikk, forlenga resesjon, nedgang i industriell produksjon, auken i utanlandsgjeld, og dei konstant stigande levekostnadane underminerte folk si tru på framtida. Dette ville ikkje samfunnet leve med. Folket kravde endring. Innan slutten av 2013 auka aktivitetane til dei misfornøgdte massane ut over alminnelige små opptøyar. Pressa ut på gatene byrja folk å reise spørsmål om systemendringar.

Eit nasjonalfascistisk regime

Tragedia for februar-revolusjonen var folk si illusoriske tru på revolusjonære endringar. Under påverknad av borgarleg propaganda, slutta folk seg dessverre til slagorda til det europeiske liberale demokrati. Slagorda dei adopterte er utopiske av natur. Dette vart straks utnytta av dei politiske kreftene som representerer interessene til den komprador- kriminelle- oligarkiske kapitalen – hovudtyngda av opprørarane for klassefienden. Utnytta folkemasser let seg nok ein gong bli brukt som statistar i den interne maktkampen innan den utnyttande klassa – mellom dei ulike oligark-klanane: Dei som hadde makta og dei som no kom springande til det offentlege trauet. Dermed var ikkje kuppet ein sosial revolusjon og har ikkje leia til endringar av det sosio-politiske systemet. Medan «dei eigentlege herskarane av landet» - milliardærene bak scena – valde å bli verande,

Under angrep: Petro Symonenko, leiar for Ukrainas Kommunistiske Parti. UKP er arvtakarpartiet til det gamle sovjetiske kommunistpartiet, har over 100 000 medlemmer og fekk 13 % av stemmene ved forrige parlamentsval. Under Maidanprotestane blei partiet forbode i fleire regionar, og eigedommane og medlemmene til partiet er utsette for vald og truslar. I Kiev har fascistar knytte til Svoboda og Högresektor gått til åtak og okkupert hovudkvarteret til partiet og sett fyr på huset til Petro Symonenko. Etter at den nye regjeringa ga beskjed om å sende soldatar og stridsvogner for å slå ned antimaidan-protestane i Sørøst-Ukraina, har kontora til partiet i Rivna og Sumy blitt okkuperte av Högresektor, og regionssekretæren Valery Siryachenko banka opp. Førstesekretæren i Lviv har blitt torturert. I april blei Symonenko dytta ned frå talerstolen i det ukrainske parlamentet og slått i andletet av to parlamentsmedlemmer frå Svoboda da han heldt fram at politikken til nasjonalistane førte til splitting av landet. Representantar for Svoboda, som innehar riksadvokaten, har også lagt fram forslag i parlamentet om å forby partiet på riksplan.

utnemner det nye regimet leiande ukrainske oligarkar til viktige posisjonar. Nokre av dei leiar personleg statsadministrasjonen i regionane Dnepropetrovsk, Donetsk og Odessa.

Vestleg-støtta oligarkar brukte den radikale innstillinga til massane i denne fargerevolusjonen. Gjennom regelrette provokasjonar blei dei involvert i blodig nedslakting. Februar-revolusjonen i Ukraina enda med nederlag for lønnsarbeidarar. Med nasjonalistiske militante, diverse ulovlege paramilitære, kom dei same oligarkane til makta. Slik vart det etablert eit nasjonalfascistisk regime i Ukraina. Med ein brutal kamp mot dissens, fullstendig sensur i media med demonstrative drap på journalistar. Eit regime som erstatta lovbasert styre med rein makt til å avgjere «rett» og «gale».

Februar-revolusjonen opnar ikkje opp nokon av motsetnadane som har ført vårt samfunn inn i ei djup krise. Det første den ny-gamle makta gjorde var å starte masse-oppseiingar og sal av posisjonar.

Politiet trekte seg frå å oppretthalde lov og orden. Kriminelle gjengar florerar og plyndrar uhemma. Maktstrukturar blir brukt flittig til omfordeling av eigedom. Fortsett plyndring av statsbudsjettet. Makt-kapital kasta av seg lovmaska og stolar på valdelege formasjonar. Kriminal saker blir ikkje handsama, og dei som utfører brotsverka for det nasjonalfascistiske regimet er ikkje skuldige men «heltar frå Maidan». Det blir meir og meir klart at dei som har kome til makta i Ukraina ønskjer omkamp om den store fedrelandskrigen, å stjele den dyrekjøpte sigeren til vårt folk.

Generelt kan vi seie at det nasjonalfascistiske regimet som har blitt etablert gjennom kuppet er karakterisert av følgjande kjenneteikn:

Det uttrykkjer interessene til, og er basert på, dei mest reaksjonære og aggressive kompradorsirkalar, pro-vestleg borgarskap, og det vert meir uttalt diktatorisk og undertrykkjande. Den politiske praksisen er basert på ein ekskluderande ideologi og ukrainsk nasjonalisme karakterisert av ein militant sjåvinisme, zoologisk antikomunisme, diverse former for framandfrykt (xenofobi) som lett avleiar hjernevaska masser vekk frå dei påtrengande problema i livet.

I forsøk på å konsolidere makta si, søker regimet støtte i små- og mellom- borgarskapet, ved å ty til kynisk ideologi og primitiv populisme, ofte under dekkje av pseudo-sosialistiske slagord.

Bak slagord om stat, suverenitet og patriotisme, har regimet ein anti-nasjonal innanrikspolitik, openlyst underordna diktata frå USA, EU, NATO og dei internasjonale finansinstitusjonane utvidar dei åtaka mot dei sosiøkonomiske rettane og andre rettar for borgarane.

Slike regimer i historia har blitt kalla fascistiske. Og den mest motbydelege forma for fascisme, «nasjonal-sosialisme» var som vi veit Hitlers nazisme.

Demontering av velferdsstaten

Den konstitusjonelt tvilsame utnemninga av regjeringa og dei første rettsaktene vedtatt av den nye koalisjonen i parlamentet, av opposisjonsrepresentantane og Regionspartiet, gjev grunn til å tru at Ukraina er på randen av statskollaps og borgarkrig. Allereie dei første avgjerdene frå det nygamle regimet viste kven sine interesser dei vil handle etter. Deira første steg sikta mot å implementere tilrådingane frå «Washington Consensus». Den framlagde «anti-kriseplanen» er ein endå meir intens versjon av dei antifolkelege «liberale reformene». Dei kallar seg sjølv den nye regjeringa og handlar etter gamle oppskrifter og brukar dei same metodane og pseudo-reformistiske program. Mellom hovudtiltaka er permanent fjerning av rolla til staten som eit subjekt i økonomien. Erklært total privatisering, minimering av alle offentlege investeringar. Under slagord om «demonopolisering», nedlegging av alle regjeringsprogram for kapitalinvesteringar, redusert støtte til vitenskap og utdanning.

Med kynisk forakt for nasjonale interesser, ukrainske produsentar og finansiering av sosiale program, erklærte det nygamle regimet at dei er klare til å oppfylle alle krav frå IMF. Dette betyr at den antisosiale politikken blir endå tøffare. For ukrainske arbeidarar varslar dette vidare auke i pensjonsalderen og oppheving av alle sosiale gode. Lønningar, pensjonar og stipend vil bli frosne.

Prisar for offentlege tenester vil auke vesentleg. Medisin og utdanning vil koste. Det sosiale sikringssystemet for folk vil bli øydelagt. Subsidiar til produsentar vil bli avslutta. Dette vil leie til ein nedgang i produksjon, auka arbeidsløys og ein negativ dominans av importvarer på marknaden. Råvarer og handelskapital vil ta ein dominant posisjon i ukrainsk økonomi. Jorda vil bli gjort om til ei handelsvare og derfor vil den tvungne landovertakinga frå ukrainske bønder akselerere.

Alt dette har allereie blitt prøvd ut i kriseramma europeiske land. Desse eksperimenta i Hellas, Spania, Portugal og Italia leidde berre til utarmning og uavbroten nedgang for dei nasjonale økonomiane, som har vart i meir enn fem år.

Det er ingen grunn til å tru at Ukraina vil bli noko forskjellig. Fordi den noverande regjeringa, som dei tidlegare, ser dei nasjonale interessene berre som interessene til storkapitalen. Når vi, kommunistane i Ukraina, definerer våre mål for den nære framtida, må vi ta utgangspunkt i det faktum at hendingane i vinter i det vesentlege var eit kupp. Dette er av stor historisk

betyding, tydelegvis ein kollaps av den borgarlege politikken og det korrupte borgarlege regimet. Men vi må vere merksame på at anarki og lovløyse slo innover gatene, med underkastning for kapitalkreftene og oppblåste etniske- kulturelle og religiøse konflikter. Væpna høgreorganisasjonar, opne fascistar. Ukraina er trekt inn i dei globale geopolitiske konfliktena, mellom interessene til oligarkiet.

USAs imperialismen med allierte siktar mot å bryte den geostrategiske balansen på kontinentet, rive Ukraina vekk frå sine naturlege allierte i aust, tvinge landet til å gå vekk frå sin nøytrale status og trekkje NATO meir enn 1300 kilometer nærare sentrum av Russland. For å oppnå dette målet brukte USA, i følgje tenestemenn i utanriksdepartementet (state department), enorme summar – 5 milliardar dollar. Vesten støttar openlyst installeringa av det høgrenasjonalistiske, fascistiske regimet. Det må understrekast at no har Vesten stort sett oppnått sine planar om å separere Ukraina frå sine allierte i aust og gjere landet til ein russiskfiendsleg stat. Dette er ein alvorleg suksess for imperialismen i verda, spesielt den amerikanske. Med denne utviklinga er det all grunn til å slå fast at vidare styrking av det nye regimet inneber alvorlege farar. Innanriks- og utanrikspolitikken til Ukraina vil bli endå meir underordna diktata frå Vesten, og vårt land har enda opp som ei nikkedukke, eit mandatområde. Dette vil føre til signering av ein assosieringsavtale og ein frihandelsavtale med EU, kutting av banda til Russland, i realiteten Ukrainas tilslutnad til NATO.

Undertrykkinga frå fascistregimet mot politiske motstandarar aukar i styrke og omfang

Nasjonalsjåvinistisk ideologi utvikla til ei offentleg psykose av antikommunisme og russofobi. La oss innsjå det: det ligg føre eit reelt trugsmål om å forby det ukrainske kommunistpartiet. I dei vestlege regionane av landet har faktisk verksemda frå vårt parti blitt forbode. Den noverande situasjonen i landet krev at partiet vårt utset handlingar, er vaksamt og tar alvorlege forholdsreglar. I dag er hovudsaka å oppretthalde partiet med sine struktur og personell, styrke banda med massane, og å avsløre sanninga om karakteren til kuppet som har funne stad. Som ei ansvarleg politisk rørsle for millionar av folk, vil vi halde fram konstruktivt og konsekvent innanfor konstitusjonen og lovene i landet, for å verne dei nasjonale interessene til Ukraina, søkje å rette opp att sivil fred, lov og orden, gjere alt for å sikre einskapen og den territoriale integriteten til vårt fedreland.

Utarming, fall i kulturnivået og målretta arbeid for etablering av eit fascistisk diktatur. Dette er eit verkeleg trugsmål og dette er ein dom over heile det ukrainske samfunnet. Den overordna utfordringa for kommunistpartiet er å bryte utviklinga til det oligarkiske regimet mot eit radikalt ytre høgre borgarleg diktatur. Vi krev at politi og påtalemakter må gjennomføre ei djup, grundig og uavhengig etterforsking av dei tragiske hendingsane som fann stad dei seinaste månadane. Dei som er skuldige i lovbrøt, tap av liv, må bli straffa uavhengig av kva side dei høyrde til.

I dag er det viktig å rette opp att situasjonen i landet, i alle regionane, på det juridisk området. Rette opp att dei normale funksjonane til alle maktorgan og styresmakter. Å undertrykke alle manifestasjonar av tyranni, hindre plyndring og forfølging av folk for deira politiske meiningar og ideologiske

synsmåtar. Å forsvare dei grunnlovsfesta rettane og fridomane til borgarane. Styresmaktene har plikt til å avvæpne illegale militsar og forby deira aktivitetar omgåande.

Den kritiske situasjonen i landet krev primært preventivt fokus, å hindre kollaps i økonomien og å møte dei viktigaste behovane på det sosiale området. Basisen for diskusjonar om næringsliv kan og bør vere anti-kriseprogrammet framlagt av vårt parti, men ignorert av den førre regjeringa.

Ei av dei første provokative handlingane til den nygamle makta, var den demonstrative kanselleringa av lova om språkpolitikk, som var innført for å implementere krava frå den europeiske pakta for regionale språk og mindretalsspråk. Det eskalerte spenningane i landet, spesielt i aust og sør. Gjennom dei to siste tiåra med nasjonalistisk ideologi og glorifisering av kollaboratørar med den tyske fascismen har rettane på det språklege området blitt innskrenka. Dette har allereie leia til alvorlege konsekvensar, inkludert den faktiske overføringa av Krimhalvøya til den Russiske føderasjonen – ein overgang som er stadfesta, enten vi likar det eller ikkje, av ein majoritet av folket der i ei folkeavstemming.

Ei regjering for nasjonal tillit

Denne reelle splittinga av Ukraina har resultert i ein uansvarleg politikk frå det noverande nasjonalfascistiske regimet. I staden for å lytte til sitt eige folk og konkludere, pumpar dei opp militaristisk hysteri, i ein storstilt informasjonskrig mot sitt eige ukrainske folk. Vi har endå ikkje klart å fatte korfor massane, ført inn i ein desperat situasjon, tillet demagogar og skurkar, som tenar interessene til rikfolk, å føre dei inn i gamle feller.

Hendingar relatert til kuppet stadfestar at kvar gong landet havnar i ei forverra krise med stor misnøye i massane, grev dei borgarlege myndigheitene fram brune krefter og piskar opp ei ny bølge av antikommunisme. Denne gongen er det ikkje berre kynisme, men også aggresjon utan sidestykke, med skjult støtte frå den førre regjeringa og open støtte frå nasjonalsjåvinistane som har tatt makta no. Psykologisk og fysisk terror mot aktivistar frå partiet og deira familiemedlemmar, omfattande vandalisme (øydelegging av Lenin-monument, andre kommunistiske og sovjetiske leiarar, krigsheltar frå andre verdskrigen, bandittverksemd og okkupasjon av sentrale, regionale og lokale partilokale) har funne stad, som reflektert i resolusjonen frå Europaparlamentet 27. februar.

Ein annan prediksjon frå kommunistpartiet har blitt stadfesta: At den oligarkiske storkapitalen i kampen om presidentmakta og for å oppretthalde den politiske makta i borgarskapet vil

Foto: Stormfront.

Stormtroppane: Høgresektors leiar Dimitri Jarosh (midten). Høgresektor er ei samling av ulike høgreekstreme militærar der somme er nynazistar og somme har kjempa som frivillige mot Russland i krigane i Tsjetsjenia og Moldova på nittitalet. Høgresektor var leiande i kampen mot politiet når kampen mellom Janukovitsj og opposisjonen byrja å bli valdeleg. Gruppa skal ha plyndra fleire statlege våpenlager under oppstanden, og bruker det raudsvarte flagget til Banderas Ukrainske sjølvstendehær som symbol. Da avtalen mellom opposisjonen og Janukovitsj blei presentert for demonstrantane på Maidan 21. mars, var Jarosh ein av dei som tok ordet og avviste avtalen fordi den ikkje innebar Janukovitsj' avgang eller forbod mot Kommunistpartiet og Regionanes Parti. Da parlamentet seinare blei storma og vedtok å avsette Janukovitsj (utan heilt å oppnå det tre-fjerdedels fleirtalet som vart kravt etter grunnlova), blei inngangen vakta av maskerte menn med det raudsvarte flagget brukt av Høgresektor.

Jarosh har uttalt at dei deler mange av verdiane til Svoboda, men at dei tar avstand frå rasismen deira. Leiaren for avdelinga i Kiev, Andriy Tarasenko, har på den andre sida uttalt at jødane har for stor innflytelse i Ukraina, og at alle oligarkane er jødar. (I same intervju understreker han lell at han personleg har fleire jødiske vener.) I eit intervju med BBC i februar uttalte ein aktivist frå Høgresektor at "Nasjonalsosialistiske uttrykk er populært hos nokre av oss. Ideen om éin nasjon. Ikkje alle i organisasjonen vår deler desse ideane, men somme gjer det. Eg personleg trur på dette. Eg liker ideen om éin nasjon. Eg vil at det skal vera éin nasjon, eitt folk, eitt land. Ein rein nasjon. Ikkje som under Hitler, men på vår eigen måte, noko liknande... Ukraina vil vera berre for ukrainarar."

Den nye utdanningsministeren og leiaren for regjeringas anti-korrupsjonsarbeid har bakgrunn frå Høgresektor, men gruppa har eit motsetningsfylt forhold til regjeringa etter at ein av aktivistane deira blei drepen i skotveksling med politiet. Høgresektor har angripe og drepe medlemmer av pro-russiske og sosialistiske grupper i Søraust-Ukraina. Den nye regjeringa har bedt Høgresektor om å levere inn våpna sine til staten, men dette har blitt avvist av rørsla.

slutte seg til nyordningane. Med eitt mål – å verne eigedomen deira, kjeldene for profittar og superprofittar. Oppsplitting av Regionspartiet, oppløysing av fraksjonar i lokale råd, danning av ein koalisjon i parlamentet med representantar frå den såkalla opposisjonen og stemmer til støtte for lover som styrkar det nasjonal-fascistiske regimet – meir bevis for deira klasse-essens. Som sagt av V.I. Lenin: Dei «svik sitt heimland og utfører alle desse brotsverk, berre for å forsvare makta og inntektene».

Ein må stanse maset om at upopulære reformer er nødvendige og heller utføre populære reformer. Ein må slutte å blande saman nasjonale interesser og heller forstå dei veldig spesifikke – interessene til dei arbeidande massane. Det betyr:

- Resolutt kamp, ikkje berre mot korrupsjon og svindel og sløsing med midlar frå statsbudsjettet. Ikkje minimere gjennomføringa av viktige regjeringsprogram. Streng straffer for misbruk av budsjettmidlar, sikre at dei blir brukt effektivt. Det kan ikkje vere snakk om å formilde lova mot økonomisk kriminalitet. Eigedom og pengar frå svindlarar burde bli konfiskert fullt ut til fordel for staten, uavhengig av storleiken på tjuveriet.

- Lova om interesse-konfliktar må innførast, for å stenge vegen til offentlege stillingar for diverse forretningsfolk og deira slektningar.

- Gransking av alle privatiseringsavtalar og implementeringa av dei. Moratorium for privatisering, som har blitt dagligdags i plyndringa av det ukrainske folk. Bøter og nasjonalisering er det skruppellause eigarar bør møte.

Stenge alle offshore-kanalar der pengar frå den innanlandske økonomien blir kanalisert ut. Ein politikk for tvungen reinvestering ved å auke skattebyrda på profitt som ikkje blir re-investert. Primært bør midla gå til prosjekt for modernisering av produksjonsutstyret og infrastruktur. Flytte skattebyrda frå primærproduksjon til forbruk. Ein må gå tilbake til progressiv skattlegging av inntekter. Innføre luksusskatt omgåande. Samtidig redusere skattane på vanlege forbruksvarer.

- Innføre kvalitetskontroll for importvarer. Først og fremst kontroll av importert mat i høve til helsemessige og hygieniske reglar og standardar.

- Intensivering av tiltak for å erstatte import. Utvida statsstøtte til ukrainske produsentar. Samarbeid med Russland og landa i toll-unionen når det gjeld industriell kapasitet og produksjon, i staden for fullstendig underordning for Vesten. Gjennomføring av fellesprosjekt i lovande sektorar av økonomien: Rakettar, fly, militærindustri, ingeniørarbeid, medisn og landbruksindustri.

- Omgåande stans av pensjonsreforma frå IMF. Sikre rettferdig berekning av pensjonar ut frå

stillingsnivå, ansiennitet og bidrag til staten.

Minimere antisosiale reformer for helse, utdanning og anna. Sikre konstitusjonelle garantiar for rettane til utdanning, helse og kulturelle behov.

- Innrette produksjonskapasiteten for innanlands energi og alle ressursar mot sosiale behov. Auke offentlege investeringar til forskning på nye energikjelder, reduksjon av energibruk og auka bruk av fornybare energikjelder.

Det kan argumenterast for at ingen av dei borgarlege partia i Ukraina – verken liberale eller nasjonalistiske, konservative eller dei meir ny-fascistiske – er i stand til å forme ei regjering som vil ta fatt på eit slikt program. Dei er alle dømt til å bli regjeringar for landssvik. Berre kommunistpartiet kan danne ei regjering for nasjonal tillit.

Ei antifascistisk masserørsle

Kameratar! Det blir stadig klarare at statskuppet som førte høgrenasjonalistiske provestlege krefter til makta i Ukraina ikkje fører til noka løysing av den djupe systemkrisa som har skaka landet vårt i mange år. Ho gjekk inn i ein ny fase, som er karakterisert på den eine sida av den aukande undertrykkinga til det nygamle regimet og deira manglande evne til å handtere dei vek-sande økonomiske, sosiale og andre problem, å bevare einskapen og hindre desintegrasjon av landet. På den andre sida allereie kraftfulle markeringar, spesielt aust og sør i landet, mot dette regimet med radikale krav: at terroren frå ulovlege væpna grupperingar må stansast, sikre rettar og fridomar, vern av liv og eigedom for borgarane og folkeavstemmingar om nøkkelspørsmål for vårt folk.

Det viktigaste med desse protestane, er at dei skjer i austlege og sørlege regionar der befolkninga lenge har vore passive, med titusenvis av deltakarar og protestane er retta mot den fascistiske trusselen og for folkeavstemmingar, både lokale og nasjonale, om statusen til det russiske språket og føderaliseringa av Ukraina. Kommunistane tek aktivt del i kampanjane og støttar krava til deltakarane. Det er viktig å ikkje gi etter for provokasjonar organisert av styresmak-tene for å få i stand ein formell grunn til å forby partiet vårt.

Det aukande trugsålet om ein fascistisk stat og offentlig liv, med reell straffefridom for nazistiske terroraktivitetar, krev ei omlegging av protestane som er spontane, ei antifascistisk masserørsle.

Ho bør leie partiorganisasjonen! Det er også viktig å styrke organiseringa og sameine representantane for vårt parti i den Antifascistiske Komiteen i Ukraina som samlar støtte frå alle patriotiske krefter mot den fascistiske trusselen.

Dette spørsmålet kan og bør vere sentralt i vårt arbeid i denne tida.

Under desse omstenda er det viktig at vårt parti tek del i valkampen. Folk treng å vite at trass i forfølgjingane og undertrykkinga, moralsk og fysisk terror, så lever og handlar kommunistpartiet og er ein påliteleg forsvarar av arbeidarinteressene. Deltakinga i valet er ein alvorleg test for partiet, dei tilsette og alle kommunistar, til å sjekke graden av påverknad i samfunnet og nye høve til å styrke denne, auke klassemedvitet, organiseringa og aktiviteten til arbeidarklassa og massane av arbeidsfolk.

Gjennom det politiske masse-arbeidet i valkampen bør partiet rette merksemda mot:

- Å klargjere årsakene til og konsekvensane av kuppet, som var forårsaka av den mangelfulle politiske kursen til Janukovitsj og inkompetente aktivitetar frå styresmaktene og Regionspartiet, svik mot veljarane og deira interesser.

- Avdekking av dei konkrete fakta om den grove innblandinga frå vesteuropeiske land og USA i Ukrainas indre forhold, med støtta til høgrenasjonalistiske krefter.

- Objektiv framstilling av posisjonen til partiet vårt når det gjeld hendingar knytt til Maidan, noko som er spesielt viktig i eit klima der medie-oligarkar skjuler sanninga for folk, hjernevaskar og piskar opp antikommunistisk hysteri.

- Klargjering av den anti-folkelege klasseessensen til det borgarleg-nasjonalistiske, i det vesentlege fascistiske, regimet etablert i landet gjennom eit kupp.

Under komplekse, ekstreme tilhøve opprettheld alle ledd av partiorganisasjonen kampevna og fungerer, inkludert i regionar der nynazistar faktisk tok makta og i strid med grunnlova vedtok «å forby organisasjonen til det kommunistiske partiet».

Grunnlag for optimisme

På grunn av den korte valkamp-perioden, aggresjon mot vårt parti og våre representantar frå styresmaktene og sentrum-høgre-kreftene som støttar dei, er det nødvendig at dette arbeidet er godt organisert. Spesiell merksemd må viast koordineringa av aktivitetane til deltakarane i valprosessen, operativ kommunikasjon med dei, forsyne dei med nødvendig praktisk og metodisk assistanse.

For rask og kvalifisert respons på brot mot gjeldande lover frå regjeringsorgan, bør lokale myndigheiter danne ei gruppe av advokatar frå kommunistane. Vern for veljarane til partiet bør klart vurderast.

Arbeidet vil vere stort og ansvarsfullt. For å

organisere er det nødvendig å bruke alle erfaringar frå tidlegare valkampar. Vi er alle klare over kor vanskeleg det blir for å oss å drive valkamp og vi må vurdere ressursane våre realistisk. Valkampen vil vere eit viktig steg i vår kamp for dei utnytta massane mot det fascistiske regimet. Vi må forsvare vår posisjon, for å styrke den må vi oppnå masse-støtte, slike mål har vi sett for oss sjølve.

Vi har grunnlag for optimisme. På kort tid har det nye regimet vist sin antifolkelege natur, inkompetanse og manglande styringsevne. Og den uunngålege forverringa av situasjonen for arbeidarane, som eit resultat av at styresmaktene følgjer krava frå det internasjonale pengefondet, vil nødvendigvis føre til eit større grunnlag for den nye protestrørsla. Det er viktig å hjelpe dei breie lag av veljarar til å forstå at berre kommunistpartiet vernar og forsvarar interessene deira konsekvent, sikkert og standhaftig. Mykje av dette kan vår fraksjon i parlamentet sørge for.

Kjære kameratar! Vårt parti står framfor ein vanskeleg test. Det kan utvikle seg til dei farlegaste scenarioa. La oss vere standhaftige og urokkelige og tru på siger for vår rettferdige sak. Kommunistpartiet lever, kjempar og vinn! Fascismen får ikkje passere! Reis deg opp, stolte land!

Omsett og forkorta av Asgeir Bjørkedal.

Demonstrantar i Odessa krev folkerøysting om autonomi og stans i politisk forfølgjing i Odessa 23. mars. Foto: Borotba

Gufs frå krigen: Svobodaflagg og bildet av nazikollaboratøren Stephan Bandera (t.v.) blei hengde opp i byrådsbygningen i Kiev når han var okkupert under protestane mot Janukovitsj i januar. Svobodas flagg sest også på bildet over der ein ung nazist og ein krigsveteran legg ned blomster på eit monument til ære for SS-divisjonen Galicia i Lviv i juli 2013.

Kommuniké nummer 8 frå den antifascistiske rørsla Borotba

Union Borotba (Borotba betyr «kamp») vart skipa i mai 2011 av mange politiske grupper i Ukraina, spesielt:

- Fleirtalet av «Organisasjonen av marxistar» (Ukraina)
- Ei gruppe av tidlegare medlemmer av «Den leninistiske kommunistiske ungdomsunionen i Ukraina» (ungdomsorganisasjonen til det ukrainske kommunistpartiet) og dei som var usamde med kva dei tykte var borgarleg politikk frå leiarskapen i organisasjonane deira
- Medlemmer av «Ungdom mot kapitalismen» (Ukraina)
- «Den all-ukrainske arbeidarunionen»
- Ungdomsrørsla «Che Guevara» (Ukraina) og andre organisasjonar og aktivistar.

Manifestet til organisasjonen erklærer: Union Borotba står for revolusjonær marxisme, og unionens viktigaste oppgåve er å spreie venstreideologi som omfattar marxistisk metodologi i den politiske debatten i Ukraina. Manifestet slår også fast at organisasjonen vil støtte prinsipp om antikapitalisme, internasjonale solidaritet, antifascisme, politisk radikalisme og likestilling mellom kjønna.

Vi, venstreaktivistar, står no skulder ved skulder med folket som reiser seg mot undertrykkinga. Krava våre blir dei same.

Protestar som skjedde nyleg i dei søraustlege regionane av Ukraina har avslørt ein viktig og symbolsk tendens. Protestantane godtar ikkje representantar frå dei parlamentariske partia. Liberale og nasjonalistar frå den nye regjeringa, så vel som representantane frå det bankerotte Regionspartiet, har ingen innverknad på masseprotestane til folka i Kharkov, Donbass, Odessa og andre byar.

Eit ganske viktig teikn på den pågåande sosiale protesten i dei søraustlege regionane var at åtakingen på den regionale administrasjonen i Lugansk og ei stor folkesamling i Mariupol vart halde under dei raude flagga som vart tatt med av einskilte demonstrantar. Raude flagg dominerte i folkesamlingane 8. og 9. mars i Kharkov. Venstrealternativet til nasjonalisme får fleire tilhengjarar i søraust, og det raude flagget vert protestflagget. Massedemonstrasjonar blei også skipa i Mariupol kring venstre-, antikapitalistiske krav som inkluderte ei tilbakeføring av offentleg eigarskap til nøkkelføretaka i byen – og dette hende for første gong sia starten av protestbølga på torga i byane i Ukraina.

Protestar må halde fram (trass i at det noverande regimet i Kiev prøver å lure folket og skipa samlingar under anti-russiske slagord) – så er der eit stort tal av folk som no kjem ut på gatene og vil slåst for sine sosiale og økonomiske rettar og for grunnleggjande endringar i systemet som er trekt ned over samfunnet vårt av rike elitar.

Semja mellom klanar av tidlegare regjering og pro-Maidan oligarki (retta mot folket i Ukraina) blir tydelegare. Milliardæren Kolomojski tingar med pro-Janukovitsj kapitalisten Kurtsjenko. Slektningen til den illgjette tidlegare riksadvokaten Psjonka kraup med ein gong inn i den nye regjeringa. Den velkjende korrupte politikaren Bondarenko blei utnemnd av juntaen til ny leiar for Kievs byadministrasjon – og det ser ut som eit slag spott over sveikfulle talestraumar frå Maidan. I mellomtida har høgreflyregimet intensivert militære førebuingar og trekt inn internasjonale leigesoldatar frå private militærselskap. Dei nye leiarane ønskjer ikkje fred. Tvert om bruker dei innblandinga frå Russland til sine eigne føremål og nyttar patriotisk hysteri til å distrahere folk frå dei presserende problema frå dei antisosiale reformene som regjeringa no førebur, sjølv om desse reformene trugar millionar av ukrainarar med fattigdom.

Det nye regimet avgrensar talefridomen – det har

nett no stengt avisa 2000, og nasjonale media og TV-kanalar ignorerer heilt nokon sann informasjon frå protestane søraust i landet. Det nye regimet avgrensar retten til fredsleg samling – oligarken Kolomojski, nyleg utnemnd av juntaen til guvernør i Dnepropetrovsk-regionen, forbod alle folkesamlingar i byen.

Det er heilt klart allereie at regimet av Kiev fascistar og oligarkar tenkjer å undertrykke protestar i Søraust-Ukraina. Nazistar og gangsterar brukte å angripe folkelege protestar i Kharkov med eldvåpen. Nynazistar frå Høgresektoren kunngjorde at dei skulle overføre aktiviteten deira til Aust-Ukraina. Leiarar av folkeleg motstand møter tiltalar for «separatisme», så som vår kamerat, koordinator av Odessa «Borotba» Aleksej Albu, som nyleg blei forhøyrdd av statstryggingstenesta i Ukraina. Koordinator av Borotba-unionen Sergej Kiritsjuk er sett under overvaking i Kharkov.

Uansett, kampen held fram. Den permanente komiteen for organiseringa av folkesamlingar har byrja arbeidet i Kharkov. Arbeidstittelen hans er: «Koalisjonen av folkelege organisasjonar, innbyggjarar og sjølvforsvarseiningar i Kharkov – Folkets Einskap».

Dei neste protestane vil bli haldne den 15. mars – medlemmer av sjølvforsvarseiningar i Søraust-Ukraina ventar tusenvis til gater og torg. Dei mana til sterkare koordinering av førebuing til desse masseaksjonane.

Vi, venstreaktivistar, står no skulder ved skulder med folket som reiser seg mot undertrykkinga.

Krava våre blir dei same:

- Vi krev ei folkerøysting om brei autonomi og sjølvstyre for Søraust-Ukraina. Autonomi og føderasjon – det er ikkje separatisme, men endring av statsstrukturen til fordel for folket.
- Vi krev reelt sjølvstyre under kontroll av arbeidarkollektiv, fagforbund og by-væpning.
- Vi krev demokratisk val av styre i staden for utnemning av protesjear til Kiev-juntaen og sponsor-oligarkane deira. Utnemnde oligarkiske guvernørar må tre av! Guvernørane skal veljast!
- Vi krev stans av forfølginga av alle deltakarane i folkeleg protest.
- Vi krev forbod mot aktivitetane til Høgresektoren og andre nynazist-grupper.
- Vi krev tilbakeføring av strategiske føretak til offentleg eigarskap.

Omsatt av Edvard Mogstad

#Leftmaidans 10 krav for Ukraina

EN ERKLÆRING FRA VENSTREAKTIVISTER SOM STØTTA PROTESTENE PÅ MAIDAN.

Euromaidan og et program for venstresiden

Euromaidans popularitet skyldes ikke at ukrainerne oppfatter spørsmålet om frihandel som så viktig at det fikk dem til å ofre mang en søvnløs natt på Uavhengighetstorget. Det er landets sosioøkonomiske problemer, som er enda mer prekære enn forholdene i Ukrainas naboland, som utgjør kjernen i demonstrasjonen.

Lønnsnivået i Ukraina er mellom 2 og 2,5 ganger lavere enn i Russland og Hviterussland, og betydelig lavere enn i EU. Den verdensomspennende økonomiske krisen har rammet Ukraina i enda større grad enn stort sett alle andre europeiske land mellom Atlanterhavet og Ural. Etter krisen stoppet den økonomiske veksten nesten helt opp, og det ukrainske produksjonsnivået vil etter alt å dømme fortsette å avta i 2014. En sentral årsak at oligarkene mer eller mindre fritas for beskatning. I praksis innebærer dette at enkelte kan eksportere mineraler, metaller, ammoniakk, hvete og solsikker til en verdi av titalls milliarder dollar uten å rapportere noe overskudd. Alle inntekter gjemmes bort i offshore-områder, hvor for øvrig de fleste ukrainske bedrifter formelt holder til. All fortjeneste en bedrift skaper innenfor landets grenser kan altså på lovlig vis bli transportert til skatteparadiser offshore ved å omdanne fortjenesten til fiktive lån.

Kommer det da som noen overraskelse at den ukrainske regjeringen har vanskeligheter med å fylle sine budsjetter? Mot slutten av fjoråret befant Ukraina seg på et nær-krise-nivå. Å tilbakeholde lønn statlig ansatte hadde opptjent ble vanlig praksis, og alle overføringer til sosiale tjenester forsvant. Situasjonen ble forverret av handelskrigen med Russland, da Gazprom tvang ukrainske bensinpriser opp til rekordhøye nivåer. Oligarker tvang landet inn i et hjørne, og selv etter uendelige samtaler var det ikke mulig å få til en helhetlig utviklingsstrategi. De lot være å investere i staten, samtidig som de tappet staten for penger. Enhver realistisk utviklingsstrategi må legge en demper på oligarkenes appetitt – og den må i hvert fall delvis sette en stopper for offshoreordninger og bety et minimums skattenivå. Men en slik politikk tolererer ikke oligarkene til tross for at de forstår at dersom de ikke endrer spillereglene vil de drive staten inn en sosioøkonomisk katastrofe, og hugge av kvisten de selv sitter på.

Når opposisjonen på høyresiden tar for seg økonomiske problemer, fokuserer de som regel alltid på korrupsjon og dårlig lederskap. Og dersom samtalen dreier i retning av å handle om oligarkenes plyndring av staten, så begrenses den til å handle om de rike i kretsen rundt Regionspartiet eller Janukovitsj sønner. Fra et høyresideperspektiv er ikke oligarker et problem, så lenge de har en nasjonal bevissthet. Når Ukrainas ressurser altså tappes av en "autentisk" ukrainer, gagner det altså likevel fedrelandet.

En paradoksal situasjon utfolder seg. Alle ansvarlige økonomer (og da også rimelig neoliberale, slik som Viktor Pinzenik) er enige om at landets skatte- og reguleringssystemer er lagt opp slik at det fritar oligarkene fra skatt. Samtidig er det åpenbart for de fleste at dette systemet ikke

vil kunne vare stort lenger. Likevel har hittil ingen politikere i parlamentet våget å foreslå det åpenbare og mest realistiske alternativet. Så godt som ingen har turt å innrømme offentlig at den viktigste saken Ukraina må gripe fatt i ikke er EU eller fagbevegelsen, men simpelthen det faktum at oligarker må betale skatt. Statsapparatet kan uten problemer tvinge dem til å skatte, ettersom oligarkenes inntektsbase offisielt befinner seg på ukrainsk jord. Men slik Andrei Hunko har påpekt, har oligarkers innflytelse på ukrainsk politikk nådd slike proporsjoner at ingen parlamentariske partier engang kan nevne saken.

Det er et trist faktum at kun venstreradikalere kan ytre disse grunnleggende og soleklare kravene. Jeg vil understreke at disse kravene ikke bør betraktes utelukkende som agendaen til Venstreopposisjonen, men som de første stegene i retning av en politikk for å samle anti-oligarske grupper som ikke betrakter et høyreekstremt, fascistisk diktatur som en løsning – den type diktatur som partiet "Svoboda" ivrer for, mens den offisielle opposisjonens ledere sitter på sidelinja og ser på.

Den påfallende mangelen på noen form for helhetlig plan for å få bukt med Ukrainas nåværende problemer, har medført at selv liberale kommentatorer og tidsskrifter, for eksempel Lvovs zaxid.net, har begynt å se til våre ti punkter.

En plan for sosial omlegging i 10 punkter

Dette er vår plan for en sosial overgang, en liste over tiltak som kan bedre folks liv og sikre en sosial utvikling. Dokumentet er produsert fordi de fleste av Euromaidans sosioøkonomiske krav er blitt ignorert. Vårt håp er at manifestet kan fungere som en plattform for å samle et vidt spekter av sosiale-, venstreradikale- og fagforeningsinitiativer. Dokumentet er skrevet av aktivister fra Venstreopposisjonen, hvis mål er å forene alle dem som ser til enheten, som for øyeblikket går under navnet #leftmaidan.

Det sier seg selv at politiske partier forsøker å presse protestbevegelser til å handle om valgpolitikk; de har som mål å sanke nye stemmer uten å måtte innføre faktiske og omfattende endringer. Vi støtter ikke deres ideer om liberale strukturer og fri markedsøkonomi. Vi støtter heller ikke radikale nasjonalister og deres diskriminerende politikk.

Vi håper at denne protestbevegelsen, som er et svar på sosial urett, vil kunne bekjempe årsakene til denne urettferdigheten. Vi tror at den fremste kilden til sosiale problemer er oligarkiet, som ble til som et resultat av uhemmet kapitalisme og korrupsjon. Det er nødvendig å begrense oligarkenes egoistiske interesser framfor å være avhengig av hjelp fra Russland eller IMF, med påfølgende nasjonale avhengighet. Vi tror at det er destruktivt å støtte opp om kravene om Euro-integrasjon; vi trenger heller å peke ut de endringene som må til for å støtte interessene

Hvem skjøt på demonstrantene? I alt ble 110 demonstranter og 13 politifolk drept i sammenstøtene på Maidanplassen. Svært mange ble drept av snikskyter mellom 18. og 20. februar. Det nye regimet, representert ved riksadvokaten fra Svoboda, hevder at alle snikskyter var fra spesialpolitiet Berkut og handla på direkte ordre fra Janukovitsj. Men ifølge en avlytta og lekket telefonsamtale mellom Estlands utenriksminister Urmas Paet og EUs Catherine Ashton, sier Paet at "Alle beviser tyder på at var de samme snikskyterne som drepte både politifolk og demonstranter, at de skjøt på folk fra begge sider. Den nye koalisjonen ønsker ikke å etterforske dette. Det foreligger nå en stadig sterkere forståelse av at det ikke var Janukovitsj, men noen fra den nye koalisjonen som sto bak snikskyterne." I en reportasje sendt på den tyske tv-kanalen ARD 10. april går det fram at demonstrantene ble skutt på fra flere steder, inkludert fra "Hotell Ukraina", et bygg som var kontrollert av opposisjonen. I reportasjen ble det lekket en avlytting av internkommunikasjonen til Berkut 20. februar med følgende dialog: "Hei, se til høyre utenfor Hotell Ukraina: Hvem var det som skjøt? Våre gutter skyter ikke på folk som ikke er bevæpna... der, utenfor kinoen. Noen har skutt ham, og det var ikke oss!" Bildet er fra Wikipedia og viser Euromaidan-demonstranter i Kiev i desember 2013

til vanlige borgere, og spesielt arbeidere. Ved flere anledninger har vi vist til positiv utvikling i land som har tydd til liknende tiltak.

Målene vi har satt oss er relativt moderate, slik at de skal kunne appellere til et bredest mulig spekter av organisasjoner. Vi benekter ikke at dette manifestet ikke først og fremst er et svar på den siste tidens hendelser. Vår plan er i større grad et forsøk på å komme nærmere etableringen av en moderne venstrepolitisk kraft – en kraft som kan være med på å påvirke dem som sitter med makten og tilby et alternativ til den eksisterende sosiale orden. Venstreopposisjonen ser på planen som et minimumskrav for en sosialisme etablert på selvstyre: sosialisering av industrien, bruk av overskudd til sosiale behov og muligheten for vanlige borgere å inneha offentlige verv.

Vi oppfordrer dere til å følge våre Facebook- og kontaktesider og si deres mening enten der eller på mail til gaslo.info@gmail.com.

Det å erstatte ett sett med politikere og oligarker med et annet, vil ikke bedre livskvaliteten vår. Vi forslår heller følgende ti punkter for å få bukt med den økonomiske krisen og for å sikre veksten i Ukraina.

1. Folkestyre, ikke oligarki

Vi må gå bort fra presidentstyre og over til å bli en parlamentarisk republikk, hvor presidentens makt begrenses til representative funksjoner på internasjonale arenaer. Makten bør ikke lenger ligge hos statsadministratorer, men tildeles valgte regionale komiteer eller råd (sovjeter). Disse bør ha retten til å gi dem som ikke oppfyller kravene sparken. Dommere og politimestre bør bli valgt, ikke utnevnt.

2. Nasjonalisering av industri

Metallurgi, gruvedrift og kjemisk industri, samt infrastruktur (som energi, transport og kommunikasjon), bør støtte opp om sosiale velferdssordninger.

3. Arbeidere må få kontrollen over eierskap

I tråd med vellykkede ordninger i andre europeiske land, bør vi etablere et bredt nettverk av uavhengige fagforeninger, som kan holde et øye med ledelsen og sikre arbeiderrettigheter. Ansatte må ha streikerett (og retten til å nekte å arbeide om de ikke mottar lønna de har krav på). Ansatte har rett til lån på arbeidsgivers regning dersom lønninger er forsinket (slik som i Portugal). Alle produksjons-, regnskapsførings- og ledelseslogger i bedrifter med over 50 ansatte eller en omsetning på over 1 million dollar, bør publiseres offentlig på nett.

4. Innføring av luksusskatt

Vi bør innføre en 50 prosent skatt på luksusvarer – yachter, luksusbiler og andre varer til en verdi på over 1 million grivni. En progres-

siv inntektskatt bør innføres. De som har en årsinntekt på over 1 million grivni, bør skatte opp til 50 prosent, etter den danske modellen. (En slik ordning ville medført at Renat Ahmetov på egenhånd ville bidratt med 1,2 milliarder grivni til statsbudsjettet, i motsetning til de 400 millionene han faktisk betalte i 2013 med dagens 17 prosent skatt).

5. Forbud mot offshore kapitaloverføringer

Reglene som fritar ukrainske bedrifter fra beskatning i en rekke offshore land, bør oppheves for å hindre offshore kapitaloverføringer. Eiendelene til offshore-selskaper i Ukraina bør fryses, og en midlertidig administrasjon bør utnevnes fram til lovligheten av investeringene kan stadfestes.

6. Et skille mellom bedrift og myndigheter

Borgere med en inntekt på over 1 million grivni bør bli utestengt fra offentlige stillinger i regjeringen og på kommuneplan. Valg bør holdes i samsvar med denne regelen.

7. Reduksjon av utgifter til byråkrati

Regjeringens utgifter bør være transparente og under kontroll. En styringsreform bør gjennomføres og antallet administrativt ansatte reduseres. I dag kan hele avdelinger erstattes av dataprogrammer. I stedet har antallet byråkrater økt med nesten 10 prosent i løpet av de siste 8 årene, altså i overkant av 372 000 mennesker (i Ukraina er 8 av 1000 innbyggere byråkrater – i Frankrike kun 5 per 1000!).

8. Oppløse Bekrut og andre spesialstyrker

Fra og med 2014 bør utgifter til statens sikkerhetsapparat kuttes: innenriksdepartementet, sikkerhetstjenesten, aktoratet og politiets spesialstyrker. Det er uakseptabelt at innenriksdepartementet ble tildelt 16,5 millioner grivni i 2013 – 6,9 millioner mer enn de totale offentlige helseutgiftene!

9. Tilgang til gratis utdanning og helsevesen

Nasjonaliseringen av industrien og kutt i utgifter til sikkerhet og byråkrati bør kunne bidra til nok midler til å gjennomføre dette tiltaket. For å eliminere korrupsjonen i utdannings- og helseinstitusjonene, må vi heve legers og læreres lønnsnivå og ta tilbake yrkenes status.

10. Trekke oss ut av undertrykkende og internasjonale finansinstitusjoner

Vi støtter å avbryte samarbeidet med IMF (Det internasjonale pengefondet) og andre internasjonale finansinstitusjoner. Vi bør følge Islands eksempel, som nektet å betale gjeld som var akkumulert av bankere og byråkrater (med statlig garanti) med egen berikelse og "veldedighet" til formål – framfor industriell utvikling.

*Publisert i Russland på Open Left-plattformen.
Oversatt av Marie F. Jones.*

Ukrainske nazister oppfordra sine svenske kollegaer å angripe feminister

UTTALELSE FRA DEN AUTONOME ARBEIDERUNIONEN I UKRAINA

Seint på kvelden på 8.mars blei fleire venstreorienterte aktivister angrepet i Malmö sentrum av medlemmer av det fascistiske Svenskarnas Parti. De var på vei hjem etter å ha deltatt i den internasjonale kvinnekampen, der hovedparolen i år var mot vold mot kvinner. Angrepet fant sted like etter demonstrasjonen. En person ble innlagt på intensivavdelingen med alvorlige hodeskader og ytterligere tre personer har fått knivskader av ulik alvorlighetsgrad. Nazistene hadde vært på leting etter potensielle ofre heile kvelden i nærheten av demonstrasjonen. Med andre ord var ikke angrepet ei tilfeldighet.

Dette er ikke den første hendelsen av dette slaget: Ytre høyres vold mot venstreorienterte har vært økende i det siste i Sverige, i likhet med i Ukraina. I januar, angrep to menn en 16 år gammel aktivist fra ungdomsorganisasjonen til Sosialdemokraterna. De advarte henne mot å ikke fremme sine politiske synspunkter. I andre byer har nazistene observert 8. mars-togene for å identifisere individuelle aktivister.

Den alvorlig skadde 25 år gamle aktivisten er en ledende skikkelse i kampen mot rasisme og homofobi i fotballverdenen. Han er et ledende medlem av den revolusjonære syndikalistiske fagforeninga SAC og en hengiven tilhenger av Malmö FF. Han var også med på å grunnlegge organisasjonen «Fotballfans mot homofobi». Derfor har et bilde av ham nylig blitt hengt ut på hjemmesiden «Realisten», som er tilknyttet Svenskarnas Parti.

Ifølge vitner på stedet, blei Andreas Carlsson, et ledende medlem av Svenskarna Parti, sett imens han angreip feminister med en kniv. Tidligere i år har han sammen med andre medlemmer av partiet reist ned til Kiev som «Ukrainafrivillige» for å støtte partiet Svobodas innsats for å ta makta. Ifølge hans rapport, har nokken av delegasjonens deltakere dratt, for «å verve seg i den ukrainske hæren» (sannsynligvis henviser han til Maidan Self-Defence). Andre igjen, som Carlsson, dro tilbake til Sverige bare nokken få dager før 8. mars.

Interessant nok, i sitt siste intervju før hendelsen sa Sveriges utenriksminister Carl Bildt at «Svoboda» er partiet for «europiske demokrater som jobber for våre verdier». Svenske venstreorienterte aktivister meiner bestemt, det var denna toleransen til fascistiske partier som Svenskarnas Parti tolka som et signal om at deres vold ville bli tolerert av folk flest. Selvfølgelig kunne de ikke unngå å bli inspirert av den utbredte tilstedeværelsen av «Svoboda» og andre høyreekstreme grupper på Maidan. Der de var i stand til å påtvinge sin egen ideologiske hegemoni over de apolitiske innbyggerne.

Ukrainske nazister er så «voksne» at de nå gir sine svenske kolleger opplæring. Feministiske handlinger har vært et farlig yrke i Ukraina for ganske lang tid.

For eksempel blei våre kamerater angrepet den 8.mars 2012 av medlemmer av den nynazistiske gruppen «C14» som har tette bånd til «Svoboda». De har senere angrepet demonstrasjonen av venstreorienterte og liberale aktivister som fant sted på Den 8.desember 2012. Antall angrep har økt raskt det siste året. De fleste av ofrene er medlemmer av studentforeninga «Direkte Aksjon». Et medlem av arbeiderunionen blei også alvorlig skada. Det er symptomatisk at feministiske krav forårsaket de første tilfellene av ytre høyres aggresjon på Maidan: Ultra-høyre fant plakater som krevde likelønn og flere barnehager «provoserende» og gikk til angrep på venstreorienterte feminister.

Vi er langt fra å gjenta russisk propaganda om at alle Maidans støttespillere er nazister. De siste meningsmålingene gir faktisk grunn til optimisme: Til tross for frenetisk sjølmarkering, har lederne av «Svoboda» og «Høyre Sektor» ekstremt lav oppslutning i forkant av presidentvalget. De fleste arbeidsfolk har ikke har kjøpt den nasjonalistiske propagandaen (stadig formidlet av den urbane intelligentsiaen). Men det er klart for oss at det ville være feil å avfeie og glemme tilstedeværelsen av ytterste høyre i parlamentet, regjeringa og politistyrkene. Dette nærværet er ei alvorlig trussel mot heile samfunnet. I de kommende månedene vil nazistene hjelpe sine seniorpartnere i regjeringa i å gjennomføre de nyliberale «deformene» og true alle progressive krefter som ville forsøke å motstå dem. Slik har fascismen fungert i praksis opp igjennom historia: De hjelper kapitalistene å stramme reimene på arbeiderklassen og nøytralisere all motstand. Russisk aggresjon er ei ekstra «hjelpende hånd» som det tvinger mange arbeidere til å stille seg bak ei upopulær nasjonalistisk-nyliberal regjering. De kaster arbeiderne inn i armene på politikere som de aldri ville stolt på under ei «normal» situasjon.

I likhet med i Ukraina, så er den økende bølgen av ultra-høyre vold ignorert i Sverige. Den blir avfeid som ei «intern krangling blant grupper av marginale elementer». Prisen for ei slik toleranse er ei ytterligere forskyvning av samfunnet mot høyre. Dette fenomenet er vanlig for Ukraina og europeiske land med parter med «ny-fascister med slips», som det ungarske «Jobbik» eller det greske «Gyldent Daggrø» - opp til nylig nære samarbeidspartnere for det ukrainske «Svoboda». Med voksende politisk terror i gatene satser de på parlamentsvalget for å få meir og meir reell makt, imens de utnytter den støtta de får fra mainstream liberale.

Den autonome arbeiderunionen blei danna i 2011 av fagforeningsaktivister, anarkister og frihetlige marxister. Deres politiske filosofi og praksis er definert som revolusjonær syndikalisme.

Oversatt av Kim Runar Gjølstenli

Kupplederen på Krim: Sergei Aksynov, lederen for partiet Russisk enhet og fungerende statsminister på Krimhalvøya. Aksynov kom til makta etter at væpna menn storma lokalparlamentet på Krim og tvang gjennom vedtak om folkeavstemning om at halvøya skulle gjøre seg uavhengig fra Ukraina. Russisk enhet fikk fire prosent av stemmene og 3 av 100 plasser i det lokale parlamentet ved det siste valget i 2010. Euromaidan-aktivisten Reshat Ametov, som tilhørte den tatarske minoriteten, ble funnet drept med merker etter tortur kort tid etter at Aksynov kom til makta

Foto: Wikipedia.

Russisk anneksjon fører høyreekstremismen

AV JOAKIM MØLLERSEN

Den russiske anneksjonen av Krim bidrar til populariteten til høyreekstreme bevegelser i både Ukraina og Russland.

Ethvert land som blir invadert får en oppblomstring av nasjonalfølelse. Det trenger ikke være noe negativt i dette. Den dag i dag fungerer ånden fra motstandskampen under andre verdenskrig fremdeles som et bolverk mot nazisme i Norge. I mange latinamerikanske land har utenlandsk innflytelse i indre forhold fra USA gitt opphav til folkebevegelser for nasjonal suverenitet og antiautoritarisme. I Afghanistan har motstanden mot sovjetisk og USA-ledet okkupasjon gitt styrke til ultraortodokse religiøse bevegelser og fyrt opp om sekterisme og etniske motsetninger innad i landet. Irak er et lignende eksempel.

Nasjonalfølelse trenger ikke være knyttet opp til nasjonalstaten og må heller ikke ha konnotasjoner av noens overlegenhet over andre, selv om dette dessverre også er en mulighet.

Endringer gir muligheter

Historiske omveltninger kan gi unike muligheter for politiske grupperinger til å føre sin kamp og fremme sin sak. Slike endringer kan gi uventede åpninger og makt til bevegelser, som ellers vanskelig kunne kommet seg i posisjon. Krig på kontinentet og internasjonal hestehandel ga økt norsk uavhengighet i 1814. Napoleons invasjon av Spania satte i gang en uavhengighets- og antislaveribølge i Latin-Amerika omtrent på samme tid. Det som kunne ligne en gyllen mulighet for frihet for østtimoresere ga indonesisk invasjon og folkemord da Nederland trakk seg ut som kolonimakt i 1975. USAs rabiante kamp mot alt som lukter av sosiale reformer i Latin-Amerika har gitt mang en høyreekstrem militærdiktator makt. Slik kan man fortsette.

Det politiske spillet rundt Ukraina som nå foregår mellom stormaktene er nok et eksempel på et land hvor omveltninger i de innenrikspolitiske forholdene påvirkes av og delvis skyldes utenforståendes interesser og innblanding. Vesten har lenge siklet på Ukraina og flere ganger gjort framstøt for å få landet med i både EU og NATO. Som den nest mest folkerike av de tidligere sovjetrepublikkene, er landet åpenbart innenfor Russlands interessesfære.

Etter tre måneder med protester ble

den valgte presidenten jaget på flukt, og Ukraina har nå en ikke-valgt regjering med fascistpartiet Svoboda som en del av koalisjonen. En gjennomkorrupt politisk elite og et land i stadig større sosial nød, kombinert med en venstreside som er nede for telling, la forholdene til rette for høyreekstremismen til Svoboda (eksemplifisert blant annet av et fysisk angrep på sjefen for en TV-kanal etterfulgt av karakteristikk som «moskvasøppel» og omsider tvungen avgang). I tillegg terroriserer fascistmobbene til Høyre Sektor og UNSO gatene i Kiev og andre byer og trakasserer annerledes-tenkende og etniske minoriteter.

Mat til høyre

Den foreløpige kulminasjonen av konflikten i kjølvannet av statskuppet, har kommet i form av russisk invasjon av Krim, en påfølgende folkeavstemning om halvøyas uavhengighet fra Ukraina og komplettering i form av russisk anneksjon. Både invasjonen og anneksjonen er åpenbart i strid med internasjonal lov. Man kan sikkert snakke om områdets spesielle historie til man blir blå i ansiktet, men Krim er internasjonalt anerkjent som en del av Ukraina – et syn også Russland delte inntil nylig. Å avholde en folkeavstemning kort tid etter en invasjon er en parodi på demokratiet.

I tillegg til å være antisemittisk, antidemokratisk, antikommunistisk og antiliberal er Svoboda også antirussisk. Det er holdninger de deler med de andre grupperingene på Ukrainas ytre høyre. Historien til denne bevegelsen kan spores tilbake til andre verdenskrig da de høyreekstreme allierte seg med de invaderende troppene til Hitlers Tyskland. Dette ble gjort i håp om å løsrive seg fra Sovjet, men de deltok også i folkemordet på ukrainske jøder. Deres hyllester til Stepan Bandera, deres militære leder fra andre verdenskrig, er et klart vitnesbyrd om dette (det skal sies at Nazi-Tyskland stakk sine allierte i ryggen og fengslet Bandera, men han ble løslatt i 1944 og fortsatte samarbeidet med Tyskland).

Man trenger ikke mye oppfinnsomhet for å forestille seg at anneksjonen fungerer som bensin på det antirussiske bålet. De som formulerer hatet mot nabolandet og russerne tydeligst, vinner derfor oppslutning. En hatsk politikk mot etniske russere, fra det som tidligere kunne tolkes som moderate partier, blir resultatet. En avlyttet telefonsamtale hvor tidligere president og nå presidentkandidat i det kommende valget, Julia Timosjenko, synes å mene at det er en god idé å "drepe de forbannede russerne" peker i den retningen.

Russiske fascister vinner også

I tillegg til de invaderende troppene har også truende bander tatt til gatene for å vise styrke på Krim. Klassekampens journalist i Ukraina melder om at disse er lokale fascister som har gått fra å være marginaliserte til en reell maktfaktor etter invasjonen. Anneksjonen av Krim brukes også som en del Vladimir Putins beskjed til sine velgere om at han er leder for en sterk og stolt nasjon som ikke aksepterer å bli plukket på nesa. Den russiske regjeringen spiller bevisst på nasjonalisme, og mange av Putins tilhengere kan sies å være russiske ekvivalenter til de ukrainske ytre høyre-kreftene beskrevet over. Putins aksept for høyreekstrem vold mot homofile, asiater og afrikanere i Russland, samt lite tolerant lovgivning mot minoriteter og dissidenter, er eksempler på at regimet i Moskva lever vel i sameksistens med høyreekstremisme.

Fascistenes innflytelse i på regimeskiftet i Ukraina har blitt hyppig brukt av det russiske regimet i sin propagandakrig. Det gjør likevel ikke det ukrainske ytre høyres eksistens noe mindre reell. Tatt i betraktning Putins lefling med slike grupperinger når det er opportunt, er likevel den påståtte russiske bekymringen for fascisme i Ukraina hyklersk.

At Russland utviser dobbeltmoral og bryter internasjonal lov, rettferdiggjør ikke den vestlige støtten til kuppregimet i Kiev. Undertegning av en assosieringsavtale mellom EU og Ukraina med den ikke-valgte regjeringen, som inkluderer et fascistparti, samt USAs milliardstøtte til ukrainsk opposisjon gjennom en årrekke, sier sitt om manglende respekt for demokrati blant Vestens politiske eliter og at hykleriet ikke bare kommer fra øst.

Russlands framferd og den positive effekten denne har på høyreekstremisme både i eget land, på Krim og i Ukraina for øvrig, beveget konflikten i retning av å bekrefte Putins bilde av tingenes tilstand: Russiskfiendtlighet fra mektige politikere samt økende konfrontasjoner mellom etniske russere og ukrainsk fascistmob understreker det påståtte behovet for beskyttelse av den russiske minoriteten fra den gryende fascistfaren. Den forsterkede nasjonalfølelsen hos Ukrainas ytre høyre spiller rett i hendene på Putin. Denne dynamikken er i seg selv urovekkende og kan umulig føre med seg noe godt for det ukrainske folket. I verste fall leder den Moskvas sterke mann til å gå lengre enn han i utgangspunktet hadde tenkt.

10 grunner til at Russland ikke tør å stole på oss, Norge/Vesten

AV LARS BIRKELUND

Russland-kritikk er en av favorittøvelsene her i Vesten. Og de siste ukene har hy(k)lekoret, en mobb som rommer alt fra statsminister til menigmann, igjen nådd gamle høyder. Men sjølkritikk er som vanlig fraværende hos de sjøl-rettferdige.

1, 2 og 3: Russland ble invadert fra vest tre ganger i løpet av 130 år. Først av Napoleon (Frankrike) i 1812. Derneft av "sentralmaktene" med Tyskland og Østerrike-Ungarn i spissen under første verdenskrig. Så av Hitler-Tyskland i 1941. Russland mistet 27 millioner mennesker i andre verdenskrig alene. Til sammenligning mistet USA og Storbritania under en million tilsammen.

4. Under den russiske borgerkrigen 1918-22, i kjølvannet av revolusjonen i 1917, slo USA, Storbritania, Frankrike, Japan og flere øst-europeiske land på de hvites side. Bolsjevikene vant likevel. Men Russland fikk altså en svært blodig og traumatisk borgerkrig "på kjøpet" etter første verdenskrig.

5. Münchenavtalen (1938): Storbritannia, Frankrike og Italia inngikk en avtale med Hitler-Tyskland som lot Tyskland annektere Tsjekkoslovakia og dermed rykke østover mot Russland, dvs Sovjetunionen. Avtalen ble inngått til tross for at Stalin i flere år hadde prøvd å få til en avtale med Frankrike og Storbritania MOT Hitler.

6. «Operasjon Neptune», 1944, den allierte invasjonen i Normandie som Sovjetunionen hadde store forventninger til fordi den ville avlaste Sovjetunionen på østfronten, ble utsatt flere ganger (for å spare allierte liv?) og kostet Sovjet muligens flere millioner menneskeliv.

7. Norge og flere andre vestlige land som var Russland stor takk skyldig for Russlands enorme innsats under andre verdenskrig dannet i 1949 NATO, en Sovjet-fiendtlig militærallianse.

8. På 80-tallet og seinest i 1990 lofte USA at USA/NATO ikke skulle ekspandere "så mye som en centimeter mot øst" (daværende utenriksminister James Baker til Sovjetunionens Gorbatsjov).

Siden har Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Albania, Makedonia og Bulgaria blitt med i NATO.

9. Bombekrigen mot Libya i 2011. Russland og Kina kunne ha lagt ned veto, men valgte å stemme blankt da FN sikkerhetsråd behandlet resolusjonen om flyforbudssone. Dette i tillit til at USA, Norge og andre krigførende land ville holde avtalen og begrense bombingene til å opprette en slik sone. Men resolusjonen ble straks brutt ved at bombekrigen ble utvidet og forvandlet til en krig for å styrte Gaddafi. Libya er i dag, takket være bl.a. Norge, et ødelagt land uten noen virkelig sentralmakt og hvor et utall militser sloss mot hverandre for å kapre landets olje produksjon som er redusert til ca 15% av hva den var.

10. 2013/14: Vestens støtte til den voldelige maktovertagelsen i Ukraina som førte anti-russisk regjering.

Så er det sikkert grunner til at Vesten ikke stoler på Russland. Men hovedpoenget må vel være å prøve og bygge tillit, for å oppnå avspenning, unngå kriger og nesten-kriger, sanksjoner osv?

Før lå Norge, Sverige og Danmark samt Frankrike, Tyskland og Storbritannia stadig i krig mot hverandre. Dette fordi de hele tiden trodde at motparten ville angripe dem. Derfor gjaldt det å angripe den andre før han ble sterk nok til å angripe deg. De manglet mao tillit til hverandre.

I dag er det utenkelig at disse landene vil gå til krig mot hverandre. Det bør være mulig å bygge tilsvarende tillit mellom Vesten og Russland. Og jeg skjønner ikke hvorfor vi skal vente.

Det er bare vi som kan sørge for at Russland får tillit til oss (og motsatt). Derfor må vi begynne med oss sjøl. Og man kan ikke kreve mer av andre enn av seg sjøl. Så hva kan vi, Vesten gjøre i så måte?

På 80-tallet og seinest i 1990 lofte USA at USA/NATO ikke skulle ekspandere "så mye som en centimeter mot øst"

Hva med Norge i 2050?

Den verdenskjente freds- og konfliktforskeren Johan Galtung gjester Oslo 13. mai.

Klokka 18.00 innleder han i Litteraturhuset (Amalie Skram-rommet) om «Norge i 2050: Veier til indre og ytre sikkerhet».

I panelet: tidl. førsteamanuensis i statsvitenskap Anders Hellebust og foresight- og scenarioforsker Erik F. Øverland.

Galtung spådde i 1980 at Berlin-muren ville falle i løpet av ti år, forutsier USA-imperiets opphør innen 2020, og lover å overraske på møtet i Litteraturhuset.

Møtet holdes i regi av Arbeidsgruppa for nyorientering.

Gratis adgang for studenter/skoleungdom, kr 50,- for andre.

Om motsigelsen mellom nødvendighet og frihet

AV EYSTEIN KLEVEN

Forståelsen av motsigelsen mellom nødvendighet og frihet er svært aktuell i dagens motsigelsesfylte samfunn. I denne motsigelsen utfolder mye av den ideologiske kampen seg. Det lovmessige som ligger i motsigelsen viser til at menneskene ikke står fritt med hensyn til valg. De massive miljøproblemene og virkningene av menneskelig virksomhet på klima, er ikke minst resultat av manglende innsikt i det nødvendige. Det nødvendige i å hindre eskalering av konflikter til storkriger aktualiseres av at kjernefysiske våpen kan utslette alt liv på jorda. Hvorvidt klassemotsigelsene kan opphøre, har sammenheng med hva som er nødvendig og hvilken frihet menneskene har til å skape sin framtid. I motsigelsen møtes naturen og samfunnets kausale forbindelser med menneskets formåls- og viljesbestemte forbindelser; menneskets aktive tilpasning til de kausale forbindelsene. Denne helhet som mennesket inngår i krever for en riktig forståelse at ensidig fokusering på enten det kausale eller det formåls- og viljesbestemte må avvises. Det kausale og menneskenes formåls og viljesbestemte virksomhet veves i det samfunnsmessige sammen.

Frihet er innsikt i nødvendighet

Motsigelsen mellom nødvendighet og frihet er en objektiv motsigelse, men inneholder ei side til menneskets subjektivitet, dets frie vilje i forhold til naturen og samfunnets objektive betingelser. 'Fri vilje' som forutsetning for bl.a. normative forestillinger i retten, er i den dialektiske materialismen en betinget fri vilje. Friheten i motsigelsen ligger i nødvendigheten som objektive momenter. Det subjektive kommer inn ved at naturen gjennom menneskenes erkjennelse, kommer til erkjennelse om seg sjøl. Et forhold Hegel genialt formulerte slik: 'Frihet er innsikt i nødvendighet. Blind er nødvendigheten bare i den grad den ikke blir forstått.'¹ Og som Engels tilføyer: 'Friheten ligger

ikke i den drømte uavhengigheten av naturlovene, men i erkjennelsen av disse lovene og i den dermed gitte mulighet til å la den virke planmessig for bestemte formål.'²

Det revolusjonære, som en samfunnsklasse blir seg sjøl bevisst, er nettopp en forståelse av den frihet den har i det nødvendige. I forståelsen av det nødvendige kommer klassen til erkjennelse av det politiske, dvs det rom som historien der og da gir for endring av tilværelsen i kraft av det subjektive, det viljesbestemte.

Motsigelsen mellom nødvendighet og frihet er en abstraksjon, men en meningsfylt framheving av ei side ved utviklingen, en syntese av det konkrete til det konkret-abstrakte. Dvs. en abstraksjon som tar opp i seg mangfoldigheten av fenomener. Motsigelsen i den daglige politiske kamp om hva som er mulig i samfunnet må således basere seg på vitenskap. Bare vitenskap kan avdekke det mangfold av omstendigheter som kan skille ut frihetens rom i det nødvendige som alternativer eller som det nødvendige valg for å oppnå et ønsket resultat. Marx avdekket i verket 'Kapitalen' kapitalismens objektive lovmessighet. På det grunnlag vokser sosialismen fram, som ikke bare en mulig løsning, men en nødvendig løsning. En løsning som imidlertid kan bæres fram i ei rekke ulike alternative former.

Det nødvendige er ikke begrenset til de materielle former, herunder den samfunnsmessige tilværelsen. Det omfatter også ideelle former som hører under den samfunnsmessige bevissthet. Som objektive former for ideologi danner de visse grenser for det politiske rom. I dag kan det hevdes at de objektive forutsetningene for sosialismen er til stede, men ikke de subjektive. Med andre ord ideologien som skal bære sosialismen fram, har ikke åndelig hegemoni i befolkningen, sjøl om de materielle forutsetningene er tilstede.

Hva er så det nødvendige?

Naturen og samfunnet er underlagt lovmessighet i sin utvikling. Denne lovmessighet er et resultat av materiens sjølbevegelse, ikke resultat av en transendent, overskridende eller immanent, iboende bevissthet. I samfunnet er menneskenes utvikling av produktivkreftene det vesentligste moment i lovmessigheten, dernest utviklingen av de forhold menneskene inngår i produksjonen av det materielle liv. Disse sosiale forhold er i seg sjøl en del av det materielle liv. Som Marx sier det: 'Når bruksverdier skapes med nyttig arbeid, er arbeidet (...) i alle samfunnsformer en uavhengig eksistensbetingelse for mennesket, en evigvarende naturnødvendighet for å formidle stoffskiftet mellom mennesker og natur, altså menneskelivet.'³ Den anorganiske og organiske natur og samfunnet er gjennom lovmessighetene en del av en helhet. Men friheten er det bare menneskene som kan utnytte gjennom sin erkjennelse og aktive tilpasning til det nødvendige. I sitt resultat kan menneskene gjennom sin praksis endre de materielle betingelsene. Denne praksisen er en evig skiftning mellom det subjektive og objektive, hvor menneskenes erkjennelse av resultatet er begrenset. Slik skapes den samfunnsmessige tilværelsen som helhet spontant. Ingen bevissthet skapte i sin tid classesamfunnene, slaveriet, føydalismen eller kapitalismen. De var alle formet som resultat av menneskelig spontan virksomhet.

Nødvendighet som motsigelsens vesen

I motsigelsen mellom nødvendighet og frihet, som i motsigelsen mellom nødvendighet og tilfældighet, utgjør nødvendigheten motsigelsens vesensmoment.⁴ Frihet er således sekundær i forhold til nødvendighet, som det formåls- og viljesbestemte er sekundært i

forhold til det kausale. Imidlertid hevder dialektikken det sekundæres relative sjølstendighet, i det ligger også dets omvendte virkning på det primære. Dvs. frihet som temporært, midlertidig primært, men allment sekundært, som det ideelle i forhold til det materielle, og det formåls- og viljesbestemte i forhold til det kausale. I det nødvendige som vesen i motsigelsen ligger det bestandige, det kvalitative, nemlig naturen og samfunnet hvor naturen representerer det djupeste vesen, mens samfunnet er det mest fenomenologisk komplekse. Et samfunn som ikke tar hensyn til naturen får kjenne de miljømessige virkningene av naturens egen kausalitet, slik vi i dag ser det med de globale klimaproblemene. Det kausale er det bestemte i naturen og samfunnet hvor bare menneskene kan virkeliggjøre friheten. I den forstand er det frie, det formåls- og viljesbestemte ei vesensside ved mennesket sett isolert. Men en slik isolasjon er en meningsløs abstraksjon og ender ut i ensidig antropologi. Det er bare i samband med samfunnet og naturen at menneskets vesen kan gi seg uttrykk; som et naturvesen, som et samfunnsmessig vesen. Naturen er mer enn mennesket, og samfunnet mer enn en sum av enkeltmennesker.

Er menneskene født frie?

Det er ikke slik at menneskene er 'født frie', en frihet som ble fratatt dem med klassesamfunnene eller slik Sartre synes å hevde: '... mennesket kan bare trellebindes om han er fri'. Et utsagn som forutsetter en opprinnelig fri tilstand. En slik frihet har imidlertid aldri eksistert, fordi frihet også før klassesamfunnene var en frihet som objektivt moment, og som erkjennelse av naturens nødvendighet. Den manglende innsikt i naturen gjorde at menneskene i sin forestillingsverden tillot naturen menneskelige egenskaper, bevissthet og vilje; slik subjektive idealister i dag synes å tillegge samfunnet menneskelige egenskaper ved å identifisere det objektive med det subjektive. Slike forestillinger finner vi typisk i utsagn som: 'intet objekt uten subjekt'; eller med Berkeleys 'betrakten' – som i sin mest allmenne form er Gud – som betingelse for eksistens. Utsagnet vi finner hos Enerstvedt: 'Friheten oppstår med ufriheten. Det frie mennesket oppstår idet noen blir ufrie'; kan forstås i en slik subjektiv idealistisk tradisjon; nemlig at 'det frie' er en forestilling om det frie i motsetning til det ufrie. Altså at det frie og ufrie først oppstår med bevisstheten om dette. Slik kan også hans utsagn om at 'klassene først oppstår med kapitalismen', forstås. Bakgrunnen for en slik forståelse kan være en oppfatning om at forholdet mellom 'fri og ufri' er et ensidig mellommenneskelig forhold. I så fall er vi over i en forståelse som river subjektet ut av sin objektive sammenheng, ut av natur og

samfunn.

Det kan legges til grunn at klassesamfunnene løftet mennesket nærmere 'frihetens rike', men gjennom en motsigelsesfylt prosess som innebar å 'trellebinde' menneskene i bestemte produksjonsforhold.

Det fratok menneskene deres produksjonsredskaper, deres produkter og gjorde dem over tid til vareprodusenter og konsumenter, dvs. den materielle, ja den egentlige og opprinnelige fremmedgjøring. En forestilling om en opprinnelig fri tilstand i absolutt forstand er en konstruksjon og rein metafysikk. For å unngå slike metafysiske forestillinger, er det avgjørende for forståelsen at motsigelsen mellom nødvendighet og frihet forstås dialektisk, dvs. i sin bevegelse og i sin utvikling som to gjensidig avhengige momenter. Og forstå mennesket som det enkelte i naturen, som det allmenne, og samfunnet som det særegne.

En annen sak er at kapitalens frihet medfører arbeiderens ufrihet, men også det er mer komplekst, da kapitalens frihet samtidig medførte arbeiderens formelle frihet i forhold til tidligere klasseforhold. Det er ut fra sammenhengen i teksten mulig at Enerstvedt må forstås slik at han avgrenser utsagnet 'Det frie mennesket oppstår idet noen blir ufrie' til klassesamfunnene, eller til et mer individuelt plan. Med andre ord idet slaven, den livegne eller lønnsarbeideren blir ufri, blir slaveeieren, føydalherren eller kapitaleieren fri. Det er i så fall å begrense motsigelsen til formallogikk eller til Kants antinomier. I en historisk dialektisk materialistisk forståelse er dette et alt for snevert syn. Hva er i så fall herskerklassen fri fra? Å være slave, livegen eller lønnsarbeider? Det kan jo kanskje hevdes. Men er det motsigelsens kjerne? Er ikke også den herskende klassen ufri? Er ikke også den et produkt av den aktuelle samfunnsmessige tilværelsen, av de rådende produksjonsforhold, dvs. et historisk produkt? Som enkeltindivid kan lønnsarbeideren bli kapitaleier, og omvendt. Men det berører ikke de herskende produksjonsforhold som er resultat av en historisk lovmessighet, altså av nødvendige objektive forhold. Det er følgelig ikke slik at den ene er fri fordi

den andre er ufri, men fordi samfunnet er inndelt i klasser. Og det begrenser menneskets frihet uavhengig av hvilken klasse de tilhører. Mennesket fødes inn i et sosialt miljø, i et klassesamfunn. 'Mennesket er fritt i samfunnet, ikke fritt fra samfunnet.'

Så langt om motsigelsen relatert til klassesamfunnene. Motsigelsen er imidlertid ikke begrenset til klassesamfunnene, sjøl om den der tar spesielle former og uttrykk. Motsigelsen tilhører de mest allmenne kategorier som omfatter menneskehetens forhold til naturen generelt. I denne sammenheng viser jeg til sitatet av Marx ovenfor om 'det nyttige arbeidet i alle samfunnsformer som en uavhengig eksistensbetingelse for mennesket, en evigvarende naturnødvendighet for å formidle stoffskiftet mellom mennesker og natur, altså menneskelivet'.

Tendensen i akademiske kretser til å la marxismen begrenses til sine akademiske fag ender ut i eklektisme, perverterer marxismens helhetssyn, og medfører at marxismen underlegges fagdogmatikken, dens metafysikk. Typisk vises det bare til de deler av 'Tesene om Feuerbach' som tar den ene side ved tilværelsen, dens subjektive side; mens det er tesene som helhet som gir et det sammensatte og helhetlige bilde av Marx forståelse, herunder tese 6 om 'mennesket som et ensemble av sine samfunnsmessige forbindelser'. Forestillingen om den 'frie mann' er følgelig en metafysisk konstruksjon, en borgerlig fiksjon med særlig appell til småborgeren og akademikeren.

Det er mulig at forestillingen om den 'frie mann' har en særlig appell til nordmenn på grunn av den spesielle frihetstradisjon som følge av topografi og historisk fravær av livegenskap. Slik gjenspeiler forestillingene forhold i vårt land som ei venstreside må ta hensyn til, ja ei subjektiv, ideell side som framtrer som objektiv nødvendighet.

Antroposentrisk dogmatikk - utopisme

Erkjennelsen av motsigelsen mellom nødvendighet og frihet er resultat av en lang prosess i menneskenes idémessige utvikling. Den er sentral i forståelsen av de muligheter menneskene har i sin frigjøring. En merkelig framstilling av motsigelsen framkommer hos Enerstvedt. Som mye av Enerstvedts framstillinger underlegges dessverre også dette tema ordkløveri og får dermed en sofistikert tilnærming. Hegels utsagn om at 'frihet er innsikt i nødvendighet', mener Enerstvedt at bør omformuleres til utsagnet: 'Frihet er innsikt i det mulige'.⁹ Et utsagn som kan høres tilforlatelig ut dersom det tas ut av sin dialektiske sammenheng og anvendes i en mer studiekos sammenkomst. Men ved å bytte ordet nødvendighet med mulighet, foretar Enerstvedt ikke bare et ordbytte, men et begrepsbytte. Ved å ta frihet ut av motsigelsen til nødvendighet, tas fenomenet bort fra dets vesen, fordi det vesentlige i friheten er nødvendigheten. Og i erkjennelsen av friheten, da sjølsagt erkjennelsen av nødvendigheten. En omformulering til et forhold mellom frihet og mulighet er en måte å bringe frihetsproblemet ut av den objektive sfære og over i en subjektiv spekulativ sfære, en ensidighet som kjører seg fast i fenomenologien. Enerstvedts utsagn er

antakelig representativt for en subjektivistisk tilnærming, en tilbakevending fra marxismen til den utopiske sosialismen, men i en postmodernistisk form. Et sentralt trekk ved postmodernismen synes å være utelukkelse, neglisjering av fenomenenes kvalitative side, dermed utelukkelse av indre motsigelser og vesenssider i så vel forståelsen av virkeligheten som av begrepene. Derfor flyter begrepene over i subjektivismen, og innholdet flyter ut i meningsløshet. Det kvalitative i begrepene ligger derimot som nevnt i det konkrete abstrakte.

Sentralt her er å forstå at de filosofiske kategoriene og begrepene i marxismen innebærer en avgrensning mot ulike former for subjektivistiske og utopiske retninger. Mye av Marx teoretiske og politiske virksomhet besto nettopp i avgrensninger mot utopismen. Og utopismen kjennetegnes nettopp ved underkjennelse av det nødvendige, det objektive. Om det skyldes intellektuell latskap, vegring mot å gå inn i det komplekse i samfunnets objektive strukturer for der å finne frihetens rom eller momenter, eller rein revolusjonsromantikk er ikke godt å si. Uansett har slik utopisme ridd venstresida som ei mare gjennom de siste tohundre år, og synes å ha kommet mye tilbake med imperialismens offensiv og reversering av den internasjonale kommunistiske bevegelsen.

I tillegg kommer det moment at kommunistene er historisk optimistiske på samfunnets og enkeltmenneskets vegne; det ligger vel mye i det å være kommunist. Derfor er det ikke så merkelig at kommunistene lett kan overdrive den subjektive siden, eller legge overdreven vekt på friheten. Maos 'lange marsj' viste det umulige som mulig, mens 'det store spranget' viste det mulige som umulig.

Motsigelsen og den ideologiske kampen

Motsigelsen mellom frihet og nødvendighet er naturlig nok en viktig del av den ideologiske kampen. De borgerlige teoretikere vil tendere til å framstille kapitalismen som nødvendig og evig. Enhver kritikk avvises som utopier

og umulig. I andre sammenhenger vil det politiske valget framstilles som nødvendig. Om det er slik, vil bare en konkret analyse og praksis kunne påvise. Vi kan gå ut fra at en rekke tiltak, herunder tvangskollektivisering og byråkratisering i Sovjetunionen i ettertidas lys ikke viste seg nødvendige, men tvert om som feil valg innenfor et moment av frihet, eller som en feilvurdering av frihetens rom i det nødvendige. Det nødvendige, ja lovmes-sige vendte seg rundt og rammet voluntarismen nådeløst bl.a. med hungerkatastrofer på landsbygda og opposisjon mot sovjetmakten. Privatiseringene av offentlige virksomheter i dagens kapitalistiske stater framstilles som nødvendige 'reformer' av storborgerskapet, ikke minst av EU-eliten, overfor stater med høy statsgjeld. 'Reformen' klasseinnhold fordekkes i generelle fraser om effektivitet og besparing. Problemer som formodentlig kunne vært løst med sosialt andre midler, og hvor det nødvendige kanskje heller ligger i mer offentlig eierskap.

For ei venstreside som ønsker ideologisk hegemoni, må innsikt i det nødvendige være veien å gå for å kunne komme med realistiske forslag til forandringer i samfunnet og strategier med strukturelle og revolusjonære reformer. Langt på vei er forklaringen på det borgerlige hegemoni at deres partier overfor befolkningen kan framtre med en større forståelse av det nødvendige eller virkeligheten. Venstresida framtrer mer som drømmere. En befolkning må antas å være vare for hva som er realistisk å gjennomføre. Risikoen med å gå inn på det usikre, særlig i et velferdssamfunn, møter derfor motstand. Fordi kriser i kapitalismen vekker tvil i befolkningen rundt hva de herskende klasser er i stand til å gjennomføre, gir det derimot åpning for andre løsninger.

Kommunismen er det historiske stadium hvor menneskene har kvittet seg med produksjonsformer og andre samlivsformer som stenger det fra frigjøring. Først med innsikt i nødvendighet som da framstår uten fetisjer, fremmedgjøring og tingliggjøring, inntre den virkelige frihet.

Noter:

- 1) Marx-Engels leksikon, Marxist forlag 2010, s. 170
- 2) Samme sted
- 3) Samme sted s. 171
- 4) Hans I Kleven, Den subjektive dialektikk, Upublisert manus 2013
- 5) Sartre, Search for a method, Vintage books Edition New York 1968, s. 180
- 6) Søkelys nr 9 2013, Marxist forlag, s. 35
- 7) Hans I Kleven, Samfunnsutviklingens dialektikk, Upublisert manus 2014
- 8) Karl Marx, Verker i utvalg, Pax forlag 1975, s. 53 flg
- 9) Søkelys nr 9 2013, Marxist forlag s. 29

I Josef og Marias fotspor, Palestina 2013

AV KAREN R. STORAKER

På min pilegrimsvandring i Det hellige land desember 2013 ble jeg godt kjent med guiden vår Nedal Sawalmeh. Vi var fem personer fra forskjellige land som ville gå i Josef og Marias fotspor fra Nasaret til Betlehem. Turen som kalles Nativity Trail ble arrangert av et lite byrå i Betlehem, Palestina. Nasaret ligger i Israel, så der ble vi vist rundt av en israelsk araber som bodde i byen. Selve vandringen begynte på palestinsk side av nærmeste sjekkpunkt sør for Nasaret, Jalameh Checkpoint. Etter å ha kommet oss igjennom tre porter ble vi møtt av en smilende og vennlig mann som presenterte seg som guiden vår for turen. Nedal. Han fortalte at siden han var bosatt i Palestina, kunne han ikke reise over til Israel. Så vennene han hadde i Nasaret, hadde han ikke fått tillatelse til å besøke på 20 år, selv om de bodde bare en times kjøretur unna.

Gruppen vår på fem personer fra ulike land ble snart som en liten familie. Vi gikk opptil ni timer pr dag, vi vandret gjennom olivenlunder og appelsintre-felt, gjennom ørken, over en høyde med snø opptil knærne, i bratte og farlige fjellsider og gjennom Dødsdyggens dal. Vi stolte fullt og fast på lederen vår som alltid med sitt gode smil loset oss trygt fram. Vi spurte og grov om alt mulig, og han kunne fortelle om Bibelhistorie, kultur, om islam og om den politiske situasjonen nå. Han fortalte om palestinernes lidelser under israelsk okkupasjon. Vi så mange bosetterlandsbyer som alle lå på høyder og hadde beslaglagt store områder rundt, ofte slik at de palestinske bøndene ikke kunne komme fram til sine åkrer eller til olivenlundene sine. En av deltakerne på reisen, engelske Rowena, som var prest, hadde to år tidligere vært såkalt "frivillig" for å være tilstede sammen med palestinske familier under olivenhøsten. Når utenlandske folk er på stedet, tør ikke bosetterne å trakassere noen.

Å holde sin neste under beleiring og okkupasjon er ikke å elske sin neste.

Nedal bodde i flyktningelandsbyen Al Farra'a. Under krigen i 1948, i det som palestinere kaller Al-Nakba, katastrofen, måtte hundretusener av palestinere flykte fra hjemmene sine. Nedals foreldre hadde fått seg hus i denne landsbyen, og de bor der enda sammen med sønnene og barnebarna sine. Husene i området er bygd av mur, og det virker som det er forholdsvis enkelt å bygge på en etasje etter som familien vokser eller nye generasjoner kommer til.

Sent en ettermiddag etter en lang vandring i steinete terreng kom vi fram til denne landsbyen. Sola var akkurat gått ned, en fullmåne steg opp (i full fart!) bak silhuetten av byens minaret, og bønnen åpnet lomet så vakkert. Jeg var så sliten denne kvelden, så det var godt å komme fram. Vi skulle være gjester hjemme hos Nedal. Gatene var trange som smug og snirklet seg oppetter en skråning med hus tett i tett. Nedals familie tilhørte en kultur med streng praktisering av skille mellom menn og kvinner. Jeg og de to andre damene i gruppa vår fikk komme inn i kvinneverommet og snakke med døtrene hans. De var flotte jenter som holdt på med utdannelse fra barneskole til universitet. Dessverre er det uhyre vanskelig å finne arbeid i Palestina, selv for dem med høy utdanning.

På tradisjonelt vis ble vi servert søt te som velkomstdrikk.

Kvinnene laget i stand et nydelig måltid med masse forskjellige grønnsaker, salat, hummus, oliven, pitabrød og kyllingkjøtt. Nedal bar inn og dekket til måltid for gruppa vår på golvet i stua. Det smakte nydelig. Småbarna lærte meg å skrive navnet mitt på arabisk, de var tålmodige lærere.

En dag gikk vi gjennom en spektakulær kløft. Det var sol og varmt og veldig tungt å klatre opp fjellsida mot et gammelt kloster. Da vi

til slutt var framme, ble vi overrasket over å møte en stor flokk med turister, vi forsto at de var kommet med buss og at det fantes en bilvei ovenfor. Nedal kom i snakk med guiden for bussturistene, det var en israeler. De snakket greit sammen om sine respektive jobber, og da vi skulle gå hver vår vei igjen, spurte Nedal den andre om de skulle utveksle navn og telefonnummer for evt å drive fredsarbeid sammen. Men da svarte den andre guiden hardt: "Det er ingen som er interessert i fred!"

Vi hadde mange flotte opplevelser på vandringen, vi drakk vann av Jakobs brønn, badet i Dødehavet og så Jordanelva der Jesus ble døpt av Johannes. Det var mange turister der som dukket seg under i elva. Men vannet så skittent ut, og vi hørte at det var fordi settlerne slapp kloakk uti lenger oppe.

I Jenin besøkte vi et senter som arbeider for ungdom, kalt Freedom Theatre. Her har barn og ungdom gjennom flere år fått drive med meningsfylte fritidsaktiviteter. Vi så en film fra arbeidet her, og noen ungdommer ble intervjuet om hva teateret betydde for dem. Tårene spratt da en ung gutt sa rett ut: "For jeg ble med i senteraktivitetene her, hadde jeg et totalt meningsløst liv. Det eneste jeg tenkte på, var å bli selvmordsbomber. Nå har jeg fått noe å leve for og tenker ikke slik lenger." Det er nesten ikke jobber å oppdrive for palestinere, og hele tida blir de trakassert og ydmyket av den israelske okkupasjonsmakten. Så tankene og livene deres blir tunge.

Dagen før lille julaften kom vår lille gruppe fram til en overnattingsplass i ørkenen utenfor Betlehem. Under den store, vide stjernehimmelen satt vi fem pilegrimene rundt et bål og sang julesanger, mens Nedal og beduinen som eide stedet, passet ilden og kokte te. Lille julaften gikk vandringen inn til Betlehem. Vi passerte en mann på et esel og en gjeter som passet sauer og geiter. Skjelvende av ærefrykt gikk vi i stillhet inn til The Shepherds Field, hvor vi leste juleevangeliet og satt en stund hver og en

Tradisjonell palestinsk bespisning.
Artikkelforfatteren i midten, guiden Nedal til høyre.
Foto Karen R Storaker

fordypet i egne tanker.

Så kom stunden da vi skulle skilles fra vår kjære venn Nedal. Han hadde vært en trygg leder gjennom 11 dager, nå skulle vi klare oss alene. Det var vemodig. Vi kjente oss som en familie, nå måtte vi skilles fra vår bror. For sønnen min og meg var det ekstra spennende fordi vi ikke hadde noe rom i Betlehem på julaften. Men noen dager tidligere, i byen Nablus, hadde vi tilfeldig truffet på et skandinavisk par som reiste rundt i Midtøsten som ryggsekktureister. Da de hørte at vi ikke hadde hotellrom julaften, fortalte de sin historie fra Betlehem. De var kommet i snakk med en mann på gata der. Han sa han het Osama og inviterte dem hjem for å bo hos seg noen dager. Da de reiste, gav Osama dem nøkkelen til huset sitt og sa at de kunne gi den videre til noen andre som trengte husrom. Så vi fikk telefonnummer og nøkkel til en fremmed mann i Betlehem. Og der ble vi mottatt som velkomne gjester av Osama og hans kone og lille datter.

I Betlehem finnes mange kirker. Fødselskirken som er mest berømt, var fullbooket. Men vi var heldige og fikk feire julekvelden i den luthersk-evangeliske kirken. En amerikansk pastor, Douglas Mitchell, holdt preken over tekst fra Jesaja 9.2-7 og Johannes 13, 34-40. Han sa at julebudskapet ofte fremstilles sentimentalt og kan lede oss fra det som er Guds intensjon med Jesu fødsel. Jeg gjengir her litt av prekenen hans:

”Det folket som vandrer i mørket, ser et stort lys: For et barn er oss født, en sønn er oss gitt, herreveldet er lagt på hans skulder. Han har fått navnet Fredsfyrste. Så skal herreveldet være stort og freden uten ende, han skal holde det oppe ved fred og rettferdighet. Jesus er selve oppfyllelsen av denne profetien til Jesaja og bringer hver enkelt gjennom løftet om frelse og kjærlig forbindelse med Gud i evighet. Men Jesus ber oss om å arbeide for fred i den verden vi lever i. I Det nye testamentet instruerer Jesus i det doble kjærlighetsbudet - elske Gud og elske vår neste som oss selv. Å holde sin neste

under beleiring og okkupasjon er ikke å elske sin neste. Jesaja sier at Gud ber oss om å løse urettferdige lenker, sprengte båndene i åket, sette undertrykte fri, dele brød med sultne og la hjemløse komme i hus. 'Da skal lyse bryte fram for deg som morgenrøden og brått skal helbredelsen komme.'

Rabbi Abraham Joshua Heschel var en amerikansk rabbi som var en av de ledende jødiske teologene og filosofene i den 20. århundre. Han var ikke bare en intellektuell og en lærer, men også aktivist som arbeidet for rettferdighet i sosiale spørsmål. Han var velkjent for å ha marsjert sammen med Martin Luther King Jr. i Selma under borgerrettskampen for stemmerett til afrikanskettet medborgere. Når han beskrev opplevelsen sa han at 'I Selma, Alabama, lærte jeg å be med føttene mine.'

Kairos for Palestina-dokumentet er en teologisk refleksjon over forholdene i Palestina, som fastslår at vi tror på én god og rettferdig Gud. Vi tror at hvert menneske er skapt i Guds bilde og at alle mennesker har samme verdi. Håp er evnen til å se Gud midt i vanskene og å arbeide sammen med Den hellige ånd som bor i oss. Ut fra denne visjonen finner vi styrke til arbeide for å forandre situasjonen vi befinner oss i. Dette er det Gud ønsker av oss, aktivt å arbeide i verden for å fremme den freden Jesus kom for å vise oss. Det ser umulig ut, men det er ikke umulig for Gud.”

Vi pilegrimer ble sterkt berørt av denne prekenen. Den gikk rett inn i den aktuelle politiske situasjonen. Den gjorde det klart for oss at å arbeide for fred er sidestilt med bønn og tilbedelse i kirken.

Til slutt vil jeg fortelle at det for bare noen uker siden kom en melding fra Nedal via Facebook. Jeg refererer fra Facebook-siden hans:

Okkupasjonen må ta slutt. Den er ulovlig og umenneskelig hard.

”Kjære venner, brødre og søstre. Her er en faktabeskrivelse av et angrep lokalisert til nabolaget mitt i Al-Farra'a flyktningelandsby på Vestbredden. En israelsk okkupasjonsstyrke invaderte landsbyen i natt kl 02. Jeg våknet opp da jeg hørte støy utenfra og løp til vinduet. Jeg oppdaget at de allerede var inne i min onkels hus, som er vårt nabohus. De arresterte min fetter og brakte ham ut av området. Men soldatene ble værende og gikk omkring mellom husene. De kastet småstein på vinduene, ropte, sang og provoserte folk. Da ingen svarte på soldatenes provokasjoner, hørte jeg plutselig den israelske offiseren gi beskjed til soldatene om at de måtte flytte seg bort fra min onkels hus til et sikkert sted. Offiseren startet nedtelling, og jeg skjønnte at han ville foreta en sprengning. Men jeg trodde aldri han ville gjøre det mens det fremdeles var folk i andre etasje. Onkel skrek at ti barn og moren deres var inne i huset. Men offiseren brydde seg ikke, han sprengte første etasje. Alle innerveggene og møblene i denne delen av huset ble totalt ødelagt og vinduene sprang i ti hus omkring. Det var forferdelig å høre barnas gråt og rop om hjelp.

Ved guddommelig inngripen ble ingen skadet. Dette er ikke første gang okkupantene angriper, og det vil heller ikke bli den siste, hvis ikke verden setter en stopper for slik voldsbruk.”

På min pilegrimstur hørte jeg aldri Nedal snakke vondt om israelerne som mennesker. Men han tok kraftig avstand fra staten Israels okkupasjon. Han var en mann som hadde valgt fredens vei i sitt arbeid for Palestina. Men jeg forsto at det ikke nytter bare å snakke om at de to folkene må være venner, slik som det er så lett å gjøre i Norge. Okkupasjonen må ta slutt. Den er ulovlig og umenneskelig hard. Derfor ber jeg alle sette seg grundig inn i hva okkupasjonen innebærer for det palestinske folket og oppfordrer til boikott av israelske varer.

Fra 3D-printing til kommunismen

AV OSCAR DYBEDAHL

Bokomtale:

Jorun Gulbrandsen

Den skreddersydde skoen og kommunismen

Forlaget Rødt!, 2013

”Således har det vært en historie, men den finnes ikke lenger.”

Karl Marx

Den skreddersydde skoen er en innføring i spørsmål rundt marxisme og kommunisme. Den er derfor en forenkling, en inngangsport til en mye større litteratur, og det ville være misforstått å kritisere den for å ikke ha alle nyanser. Det viktigste spørsmålet er hvorvidt den gir en enkel og god inngang til sosialistisk tenkning. Til tider er denne anmeldelsen kanskje for pirkete i kritikken, men generelt vil jeg forsøke å unngå å kritisere forenklinger som er nyttige for innføringsformålet.

Metodespørsmålet

Det første som fortjener skryt er bokens valg av tema. Er det mulig – en gang i framtida – å organisere samfunnet på en annen måte? Og kan vi si noe meningsfullt om et slikt samfunn? I en tid der alle fløyer av politikken preges av et Fukuyama-syndrom og betrakter kapitalismen som eneste mulige samfunnstype, er dette en verdig oppgave. Samtidig er den selvsagt svært utfordrende.

Beskrivelser av en mulig framtid står særlig overfor to fallgruver: 1) De mangler rot i virkeligheten, blir drømmende og urealiserbare utopier. 2) De bryter ikke tilstrekkelig med

det eksisterende, men inkluderer kapitalistiske samfunnsforhold i sin beskrivelse av alternativet til kapitalismen. Disse problemene nevnes ikke av Gulbrandsen. I og for seg er det greit, men anerkjennelse av problemene ville samtidig reist et viktig spørsmål om hvordan en slik beskrivelse bør gjennomføres. Marx' svar er at diskusjonen bare vil gi mening dersom den er informert av en presis metode. Om sin metode skriver Gulbrandsen derimot følgende: «Hvordan kan vi si noe om det sosialistiske eller kommunistiske? Jeg gjetter.» (s. 23) Hun har med andre ord ingen metode. I så fall har hun heller ingen måte å løse problem 1-2. Løs spekulasjon – ”gjetting” – er kanskje det fremste kjennetegnet til den utopiske sosialisme Marx brukte et liv på å distansere seg fra.¹

Det er umulig å gi noen tilfredstillende beskrivelse av denne metoden i en bokanmeldelse, men kort og enkelt kan den oppsummeres i to prinsipper. 1) Kapitalismen har ført til en enorm produktivitetsøkning, et nesten uendelig mangfold av nyopp-

finnelser og demokratiske politiske former som skaper potensialet for en annen samfunnstype. Hvilket århundre før kapitalismen «ante at slike produksjonskrefter lå slumrende i det samfunnsmessige arbeids skjød!» (Marx 1975, s. 17) 2) Kapitalismens problemer – enten de er enkelt beskrevet som kriser og økonomisk ulikhet, eller mer konkret som motsigelser – gir svaret på spørsmålet: ”Hvor-

for kommunisme?” Siden problemene (2) og mulighetene (1) henger sammen, kan løsningen bare være en «bestemt oppheving» av det eksisterende samfunnet. Ettersom diskusjonen av kapitalismens alternativ baseres i en presis beskrivelse av selve det kapitalistiske samfunnet, potensialet det har skapt og problemene det innebærer, er tanken at man kan diskutere kommunismen og samtidig unngå utopismens problemer.

Likevel må det sies at Gulbrandsen i praksis kanskje ikke ligger så langt unna denne metoden. Hun legger tross alt vekt på 3D-printeren som en teknologi som skaper potensialet for en annen samfunnsorganisering. Likevel tror jeg det er problematisk at boken ikke knyttes direkte opp mot en presis metode. Denne uklarheten gjør at Gulbrandsen iblant skriver ting som er uforenelig med nevnte metode, noe som bringer boken i utopisk retning. Overskrifter som «Kapitalismen kan ikke forbedres» og «P-V-P' er ubrukelig for samfunn» er de mest problematiske. For det første tror jeg det er en lei didaktisk felle å gjøre tingene så enkelt som dette, framstillingen blir mer troverdig av gråtoner. For det andre er det feil. Kapitalismen har blitt reformert til det bedre og P-V-P' (kapital) har «stått bak» verdenshistoriens mest revolusjonerende sosiale og økonomiske endring. Kapitalismekritikken kan ikke være ensidig negativ, for «om vi ikke skjult i samfunnet fant de materielle produksjonsbetingelser og tilsvarende bytteforhold nødvendige for et klasseløst samfunn, så er alle forsøk på [å oppheve kapitalismen] tåpelige.» (Marx 1973, s. 159)

Dersom vi betrakter den ungarske marxisten Georg Lukács kan vi nevne et siste problem. Han reiste spørsmålet: ”Hva er ortodoks

marxisme?” Svaret er at det ikke innebærer ukritisk tilslutning til resultatene av Marx’ undersøkelser, enkeltresultater er uviktige sammenliknet med metoden. I så fall blir Gulbrandsens manglende fokus på metodespørsmålet også problematisk fordi det innebærer en neglisjering av kjernen i Marx’ teoretiske arv.

3D-printeren versus dampvevstolen

Det er interessant at det nettopp er 3D-printeren som er i fokus hos Gulbrandsen. En mer typisk vinkling i marxistisk tenkning har vært at kapitalismens voldsomme produktivitsvekst gjør det mulig å eliminere fattigdom og økonomiske klasseskiller. Denne bokens fokus er annerledes i at argumentasjonsvekten legges på hvordan ny teknologi gjør det mulig å ”gå fra globalisering til lokalisering” (s. 9). Derfor stilles 3D-printeren – og ikke sentralisert masseproduksjon – i sentrum for diskusjonen.

Snart kan vi gå til IT-senteret, scanne føttene og velge oss en sko.

”Hvorfor forteller jeg om denne skoen i vaktert rosa, hvit, blå, grønn og gul? Det er fordi jeg er interessert i alt som kan hjelpe oss med å lage ting lokalt.” (s. 10). På denne måten kan vi få et samfunn med mindre forurensende transport og mindre kasting. Dette lokale fokuset er ikke uinteressant, og det står mye tankevekkende om 3D-printingens muligheter. Man kan printe proteser, klær og mat – og bruke materialer som spenner fra stål, cellulose og alger til menneskeceller.

Dette er ikke ubetydelig, men i boka går det på bekostning av en diskusjon av mulighetene i den sentraliserte masseproduksjonen. Fokuset på muligheten for mer lokal produksjon går på bekostning av spørsmålet om produktivitet. Mens 3D-printeren kanskje kan gi større lokale muligheter, vil det fortsatt være den sentraliserte produksjonen som viser at det er mulig med et klasseløst samfunn.

Politisk økonomi

Mens boka første (og bærende) del handler om kommunismen og 3D-printeren, dreier annen del seg om såkalt ”politisk økonomi”. Ved å diskutere noen grunnsider ved den kapitalistiske økonomien vil Gulbrandsen svare på hvorfor fattige blir fattige og rike rike. Også denne delen har interessante sider. Mange vil sikkert sette pris på at den teoretiske diskusjonen er illustrert med flere eksempler. Spørsmålet om ”landgrabbing”, der felleseieendom (allmenningen) tilranes av kapitalistiske

selskaper, blir nyttig illustrert av et eksempel om Telenor og kirkeparken i Tromsø.² Likevel er det også noen problemer i denne seksjonen som er verdt å nevne.

Gulbrandsen beskriver arbeidslønn som følger: ”Den lønna arbeiderne får, er såvidt det som skal til for at de opprettholder livet til neste lønning.” (s. 60) Hvilken norsk leser kan kjenne seg igjen i dette? Gitt Gulbrandsens generelle fokus på investeringer i Bangladesh og Etiopia får man inntrykk av at teorien uansett neppe var ment for Europa. Marx’ posisjon i Kapitalen – og den er nok fornuftig – er at arbeidskraftens verdi er historisk og kulturelt betinget (Marx 2005, del 3 s. 182). Arbeideren får betalt til å opprettholde seg, men den engelske arbeideren trenger øl og den franske trenger vin. Av Gulbrandsen får man inntrykk av at arbeidslønna må være et eksistensminimum.

For det andre skiller hun ikke særlig klart mellom lønnsarbeid og slaveri: ”Lønsslaveriet ser penere ut, men det er like fullt en type slaveri.” (s. 63) Den jevne leser vil sikkert mene at skillet mellom det å fritt inngå en arbeidskontrakt og at man eies som et simpelt redskap ikke er uvesentlig. Denne intuisjonen er utvilsomt riktig ettersom dette skillet har enorm historisk betydning.

For det tredje tas det noe lett på forholdet mellom politisk og økonomisk makt: ”kapitalistene tar land”, ”statene deres lager de lovene

kapitalistene trenger” (s. 52-53). Er ikke staten i kapitalismen ”hevet over” klassene, og er ikke dette grunnen til at vi har kunnet oppnå velferdsstaten? Jeg kan også tenke meg at mange lesere har denne reaksjonen – og det er heller ikke uforståelig. Gulbrandsen har rett i at staten spiller en viktig rolle i å opprettholde kapitalismen, men hun henter ikke engang til en forklaring av hvordan og hvorfor dette foregår.³

Beskrivelsen av lønnsarbeid, av forholdet mellom politisk og økonomisk makt, og av arbeidslønna har – som vi ser – det fellestrekk at de virker urimelige i møtet med den norske kapitalismen. Det er problematisk for en innledning rettet mot norsk ungdom.

Et vanskelig terreng

Boken går et skritt i å gjenopprette en viktig Marx-inspirert debatt om kommunisme og politisk økonomi. Som sådan er det et initiativ som fortjener applaus. På den andre siden er prosjektet vanskelig, og som vi har sett er ikke dette bidraget uten problemer. Likevel er den innsatsen verdt dersom den leder til at slike spørsmål diskuteres på ny i det ganske land.

Litteratur:

- Hudis, Peter. Marx's Concept of the Alternative to Capitalism. Chicago: Haymarket Books, 2013.
 Jessop, Bob. State Theory: Putting the Capitalist State in Its Place. Cambridge: Polity, 1990.
 Ollman, Bertell. Dance of The Dialectic - Steps in Marx's Method. Chicago: University of Illinois Press, 2003.
 Pepperell, Nicole. Disassembling Capital. Phd diss: RMIT University, 2010.
 Postone, Moishe. Time, Labour and Social Domination. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
 Marx, Karl. Grundrisse. New York: Random House, 1973.
 —. Kapitalen: Kritikk av den politiske økonomien - Første bind. Oslo: Oktober, 2005.

Noter:

¹) For noen gode diskusjoner av denne metoden se Bertell Ollman (2003, s. 155-172), Peter Hudis (2012), Moishe Postone (1993, s. 358-366) og Nicole Pepperell (2010).

²) Dyder kan også være laster. Eksempelbruk er nyttige i innføringer, men kan være risikabelt. Faren ligger i at man raskt ender med å blande mellom nivåer i analysen. F. eks dersom bestemte imperialistiske praksiser, korrupsjon, ran eller liknende forhold blandes inn i en prinsipiell analyse av kapitalismen. I Gulbrandsens framstilling nevnes Hennes og Mauritz' jakt på billig arbeidskraft i Bangladesh i samme seksjon som begrepene om arbeidskraft og merverdi. I så fall blir det vanskelig å forstå hvordan kapitalistisk produksjon fortsatt eksisterer i Norge. Prinsipielt (logisk) hører eksemplet hjemme langt senere i analysen, men slike problemer er tilgjengelige for innføringsbøker.

³) Bob Jessop har skrevet en verdifull sondering av den marxistiske debatten om staten i kapitalismen (1990), en debatt jeg av plasshensyn må avstå fra å beskrive her.

Det du trenger å vite om Syria for å forstå krigen

Bokomtale:

Elisabeths Reehorst

Syria: en personlig fortelling

Kolofon forlag 2014

Dette er den raskeste innføring i Syria-konflikten du kan få, og det til og med på norsk, – oppdatert fram til februar 2014, med et historisk tilbakeblikk på Syrias kulturarv og en oppsummering av Syrias senere konflikter som bakgrunnstappe for krigen som nå herjer landet.

Boka er bygd opp på tre vis. Den er primært kronologisk og starter med forfatterens personlige møte med Syrias kulturskatter i ulike provinser. Hvert stoppested avsluttes med en notis om når krigen kom til stedet. Midtre del handler om Syrias nyere historie fra 1918 og fram til oppstanden i 2011 som utgjør den siste delen. Siste delen tar oss på en ny rundreise etter hvor konflikten sprer seg.

Boka har flere personlige innslag, men framstillingen er ikke ensidig. Boka er analytisk og faktaorientert, og Reehorst lar den syriske mentaliteten tale. Reehorsts syriske «hjemby» er Daara med nære bånd til en sunnimuslimsk familie.

Kanskje får mange av opprørsgruppene noe ensidig kritikk, særlig al-Farouk-brigaden. Dette kan være preget av hvilke sosiale lag og grupperinger Reehorst har beveget seg i. Men kritikken av enkelte militsgrupper må også forstås i Reehorsts anliggende om å balansere ut nyhetsbildet. Hun har i så måte med et eget kapittel med mediekritikk. Blant annet plukker Reehorst fra hverandre Åsne Seierstads rapportasje fra Yarmouk i mai 2011 (side 206).

De ulike versjonene av hva som utløste konflikten, har fått plass, den med at det startet i Damaskus 15. mars og den med at det startet i Daara 5. mars 2011, men det riktige er vel å anta at de var gjensidig forsterkende og løp sammen i landsomfattende demonstrasjoner 18. mars. Men i Daara skjedde det noe spesielt. 11 ble drept, syv politifolk og fire demonstranter, og hver begravelse dagen derpå ble en ny demonstrasjon med nye drap.

Qatars Al-Jazeera var folkets medium i starten av konflikten, ikke de statlige massemediene som mente at fremmede krefter stod bak. Men gradvis snudde mentaliteten i Daara. Opprøret var for voldsomt. «Dette var simpelthen ikke [...] den formen for opprør som Syria trengte.» (s. 165)

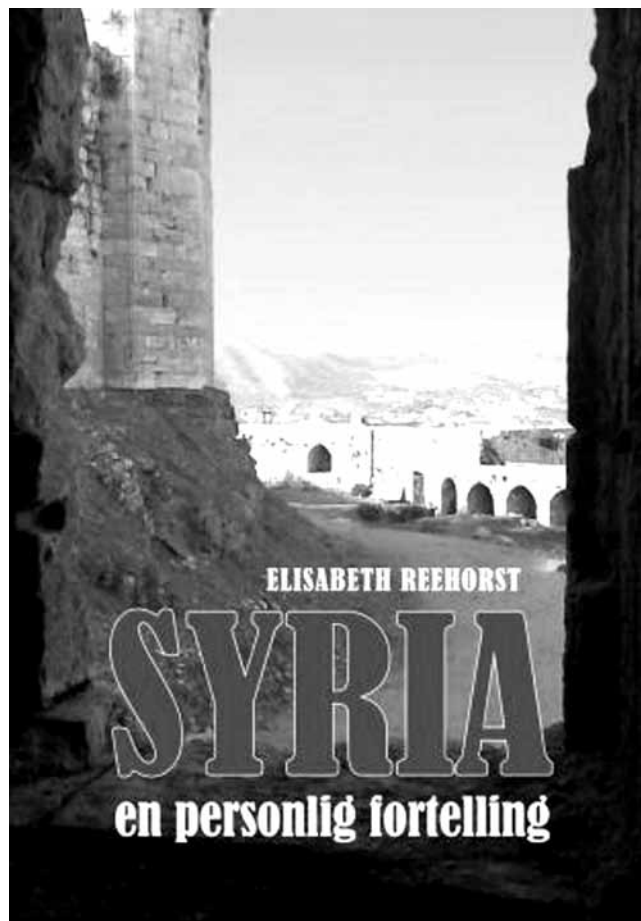
Regimet gjenvant på denne måten mye av sin troverdighet og slik har også krigen hatt sine faser med først framgang for opprørerne og

avventende taktikk fra presidenten. Men opprørerne, som i følge en britisk forsvarsstudie omfatter 10.000 internasjonale jihadister, har presset på en sekterisme lite forenlig med den syriske mentaliteten.

Regimet har derimot økt sin troverdighet som beskytter av sivile, og er militært på frammarsj. Dette kan virke fremmed for oss her hjemme, men Reehorst utdyper og forklarer at syrerne er delte i synet på hva som er problemet. Dersom det ikke er opprørerne, kan det være Assad, men det kan også være regimet eller staten. Det er også de som mener at Assad har vært for mild overfor opprørerne, hans far hadde ikke latt opprøret eskalere. Men tar disse stemmene hensyn til massedesertering fra regimets hær i starten av krigen? For mange er det overraskende at Assad fortsatt er ved makten. Det tyske etterretningsorganet BND mente at Assad ville falle innen ett halvt år (s. 209). Nå er krigen inne i det fjerde året, og Assad ser ut til å stå sterkere enn noen gang.

I juni skal det holdes presidentvalg med flere kandidater. Da får vi se hvilken støtte Assad har eller ikke har. Alt tyder på at valget vil avholdes, men svært mange internt fordrevne og flyktninger vil bli forhindret fra å stemme. Mer enn hver tredje syriske borger har forlatt sitt hjem. Krigen har nådd så godt som hele Syria, også deler av Damaskus som lenge ikke var direkte berørt.

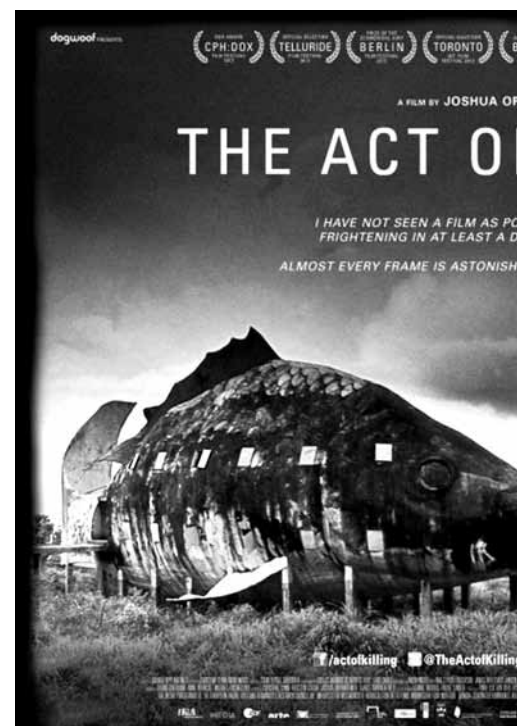
Til tross for ny konstitusjon og valg er det liten grunn til å tro at krigen er over med valget. Tyrkia har skutt med artilleri inn i Syria, uten represalier annet enn syriske protester. Militante muslimer har tatt med seg konflikten til Tripoli i Libanon. Den arabiske liga mener at internasjonal fred og sikkerhet er truet. Selv om dette delvis må tilskrives flere av ligaens medlemsland, banes på denne måten veien for en større militær intervensjon i Syria. Særlig har Frankrike ivret for intervensjon. Ringen vil i så fall for Frankrikes del være sluttet med en syklus på snau 100 år. Om bakgrunnen for bombingene av Damaskus for 90 år siden skriver Reehorst: «Frankrike skulle stadig ha det siste ordet, så sjøl om det ble valgt et slags par-

lament, kunne de ikke gjennomføre noe som ikke tjente franskmennene.» (s. 100) Dette har fortsatt en viss sannhetsgehalt.

Reehorst har utvilsomt et brennende ønske om å komme inn i debatten for begivenhetenes slutt. Det er ikke støvsuget før gjestene kommer, men sett bort fra ujevn korrektur, flyter språket bra. Reehorst frisker opp med spissfin-digheter, morsomheter og uortodoks ordvalg med innslag av nynorsk og dialekt. Boka er lettest slik vaskeseddelen betyr, kanskje fordi temaet brenner.

av Ola Tellesbo

En film om politisk massebord

Da «The Act og Killing» med Joshua Oppenheimer som regissør ble vist første gang høsten 2013, var det mange som ble overrasket. Ikke fordi den forteller en historie om hemningsløs bestialitet som førte til en million drepte i Indonesia. Men like mye fordi historien ikke var kjent fra før i Norge og ellers i vesten av de fleste, og fordi filmen viser at massedordene fortsatt nyter høy sosial status hos nåværende makthaverne i Indonesia.

Filmene kan forstås på flere måter, både psykologisk, historisk og politisk.

Psykologisk fordi den forteller om den psykiske endringen som skjer med særlig en av massedordene etter hvert som han oppsøker drapsplassene hvor han utfoldet bestialiteten sin. Og ikke minst den endringen som skjer med han når han i en ny film skal spille et av ofrene sine, som han drepte med en streng rundt halsen.

Det er også andre interessante sosialpsykologiske episoder, for eksempel når de paramilitære gruppene går ut i befolkningen for å lage en film om massedordene. Det som fremgår er at når de spør lokalbefolkningen om å spille kommunistene som ble drept i massevis, nekter alle. Naturligvis klok av skade. Det er vanskelig å skille mellom fiksjon og virkelighet i et system der mordere fremstår som helter og skal filmatisere mordene og derigjennom skryte av dem.

Og det var dette som overrasket meg mest ved filmen: mangelen på hemninger. Tvert imot var drapspersonene stolte av det de hadde gjort. At de fortalte det for

åpne kameraer, tydeligvis uten noen forståelse for hvordan dette måtte oppfattes andre steder i verden, f.eks i vårt land, sier dermed alt om den sittende regjeringen i Indonesia og det politiske og psykologiske klimaet der i dag.

Når massedordene fortsatt fremstilles av myndighetene som helter sier det, etter min mening, alt om de som styrer. En kan naturligvis spørre seg hvorfor spørsmålet om ansvar for drapene og menneskerettigheter aldri reises for disse lederne. En slik problematisering er upassende fordi det setter søkelyset på våre myndigheter og vår presse sin dobbeltmoral. Den drepte millionen var regnet som kommunister, dermed er drapene forstått og rettferdiggjort. Slik var det i filmen, men er det slik hos oss? Er det greit å drepe en million mennesker hvis de er kommunister? Tydeligvis, siden kuppet i Indonesia aldri nevnes i våre media. Det har faktisk vært et ikke-tema siden det skjedde i 1965/66.

I en bisetning nevnes det i filmen at listene over de som skulle drepes kom fra CIA. Dette er den viktigste politiske opplysning i filmen og den sier alt om vår nærmeste allierte. Ingen har noensinne anklaget USA for medvirkning til dette «holocaustet» i Indonesia. At denne opplysningen drukner i blodbadet som filmen forteller om er kanskje bevisst. Mange mennesker i vesten og særlig i USA er ikke psykologisk i stand til å ta inn over seg at USA er sentralt medvirkende til slike grusomheter. Dette er umulig, fordi hele verdensbildet vårt, hele virkelighetsoppfatningen vår, da vil falle sammen.

Og dette er den viktigste psykologiske faktoren for vår del, som vi skyver fra oss. Vi nekter å se vår regjering delaktighet i de mest bestialske handlinger, godt hjulpet av media som tier om dette og blåser opp langt mindre hendelser, slik at det passer inn i den «offisielt korrekte virkeligheten».

Derfor glemmer vi USAs (vår nærmeste allierte) sin medvirkning i stort sett alle militærkupp i Latin-Amerika de siste 200 årene, derfor glemmer vi vår og USAs støtte til Pol Pot i FN i en årrekke, derfor glemmer vi USA bidrag til kuppet på den folkevalgte regjeringen i Iran i 1953, osv., osv.

At filmanmelderne til denne filmen overser akkurat denne avsløringen er derfor ingen bombe. At de bare legger vekt på de psykologiske aspektene som er interessante nok, faller presist inn i en virkelighetsoppfatning vi må ha for å leve videre slik som før. Filmens politiske konsekvenser blir derfor helt oversett.

av Knut Lindtner

BEVEGELSEN FOR *sosialisme*

Bli med i Bevegelsen for Sosialisme, som forener medlemmer av alle venstresidens partier, og folk som ikke er med i noen av disse.

Vi arbeider for å bygge broer på tvers av kunstige politiske skillelinjer og for å sette demokratisk sosialisme på dagsordenen. Et av våre mål er å videreutvikle sosialistisk teori og praksis.

www.bevegelsen.no

Bevegelsen for Sosialisme
Pb. 131
5804 Bergen

kontakt@bevegelsen.no

Støtt vårt arbeid
Kontonummer: 0539 15 07653

SOSIALISTISK FRAMTID

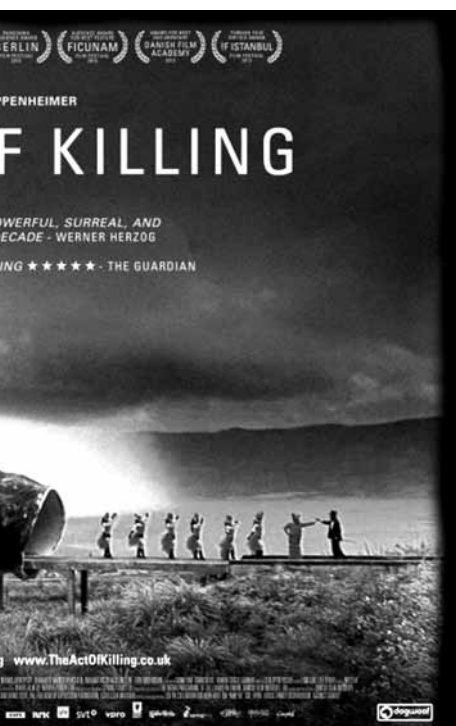
Om magasinet

Sosialistisk framtid er et partipolitisk uavhengig magasin som arbeider for fred, vern av naturen, demokratiske rettigheter og sosial rettferdighet. Vi ønsker å bidra til sosialistisk nytenkning.

Veiledende retningslinjer for bidragsytere

Debattinnlegg inntil 3.000 tegn, lengre innlegg vil kunne bli forkortet. Kronikk, maksimalt 6.000 tegn, inkl. mellomrom. Artikler, maksimalt 14.000 tegn inkl. mellomrom. Teoretiske artikler, maksimalt 24.000 tegn inkl. mellomrom. I spesielle tilfeller vil lengre artikler kunne publiseres.

Artikkelbidrag kan sendes til sosialistiskframtid@bevegelsen.no

*Først kom dei for å ta kommunistane,
men eg protesterte ikkje
for eg var ikkje kommunist.
Så kom dei for å ta fagforeiningsmedlemmene,
Men eg protesterte ikkje
For eg var ikkje fagforeiningsmedlem.
Så kom dei for å ta jødane og sigøynarane,
Men eg protesterte ikkje
For eg var ikkje jøde eller sigøynar.
Så kom dei for å ta dei homofile,
Men eg protesterte ikkje
For eg var ikkje homofil.
Då dei kom for å ta meg,
Var det ingen att som kunne protestere.*

Martin Niemuller

